धर्मकीर्ति विशेषाङ्क

बुद्ध वर्ष २५२१

विक्रम संवत् २०३४

नेपाल संवत् १०९७

ईस्वी संवत् १९७७

★

सम्पादक

भिक्षु अश्वघोष

प्रकाशक

धर्मकीर्ति बौद्ध अध्ययन गोष्ठी
धर्मकीर्ति विहार, श्रीघः नघः टोल
काठमाडौं

मूल्य २।-

२५२१ दँ बुद्ध जयन्तीया

उपलक्ष्ये

सकसितं हार्दिक

शुभ-कामना

हिमालय आयरन एण्ड स्टील (प्रा.) लि.

भाजुरत्न इन्जिनियरिंग एण्ड स्टील (प्रा.) लि.

स्याकार कम्पनी (प्रा.) लि.

हिमाल अक्सिजन (प्रा.) लि.

ज्योति भवन, कान्तिपथ

काठमाडौं

फोन नं. ११-४६०, १४-३२७

बुद्ध-वचन

न हि एतेहि यानेहि—गच्छेय्य अगतं दिसं।
यथात्तना सुदन्तेन—दन्तो दन्तेन गच्छति ॥

अर्थ– थ:त थ:म्हं संयमी व दमन या:म्ह मनू स्वयं निर्वाण पाखे वनेफु, सल किसि-रथे च्वना उखे पाखे वने फैमखु।

अहं नागोव सङ्गामे—चापातो पतितं सरं।
अतिवाक्यं तितिक्खिस्सं—दुस्सीलोहि बहुज्जनो ॥

अर्थ– संग्रामे धनुष द्वारा कय्का हःगु वाणयात किसि सह्या:थें जि नं कटुवाक्य सह्याय्, कारण संसारे दुश्शीलपिं हे जक आपालं दु।

न तेन पण्डितो होति—यावता बहु भासति।
खेमी अवेरी अभयो—पण्डितोति पवुच्चति ॥

अर्थ– धेरै बोल्ने गर्दैमा पण्डित बनिन्न, जो क्षमाशील, अवैरी तथा भय रहित छ, त्यसलाई पण्डित भन्दछन्।

न तावता धम्मधरो—यावता बहु भासति।
यो च अप्पम्पि सुत्वान—धम्मं कायेन पस्सति।
सवे धम्मधरो होति—यो धम्मं नप्प मज्जति ॥

अर्थ– धेरै बोल्ने गर्दैमा धर्मधर कहलाइन्न, थोरै मात्र सुनेर पनि तद्नुसार आचरण गर्ने नै धर्मधर कहलाइन्छ, उसको धर्ममा प्रमाद हुँदैन।

न तेन होति धम्मट्ठो येनत्थं सहसा नये,
यो च अत्थं अनत्थञ्च, उभो निच्छेय्य पण्डितो,
असाहसेन धम्मेन-समेन नयती परे
धम्मस्स गुत्तो मेधावी-धम्मट्ठोति पवुच्चति।

अर्थ– विना विचारले यदि कसैले न्याय गर्न खोज्छ भने त्यो न्यायाधीश होइन। जुन पण्डितले सांचो र झूठो दुबैको निर्णय गरी, विचारपूर्वक पक्षपात नराखी न्याय गर्छ, उसैलाई धर्म रक्षा गर्ने साँच्चैको न्यायाधीश भन्दछन्।

न वाक्करण मत्तेन—वण्ण पोक्खरताय वा,
साधु रूपो नरो होति—इस्सुकी मच्छरीसठो।

अर्थ– ईर्ष्या र मात्सर्य युक्त शठ पुरुष, वक्ता हुँदैमा अथवा रूपवान हुँदैमा असल भनिंदैन।

विषय–सूची

नेपाल भाषा **नेपाली** **अंग्रेजी**

	विषय		लेखक	पृष्ठ
१.	बुद्ध–वचन			३
२.	बुद्धया साधारण परिचय	—	कमला श्रेष्ठ	५
३.	लुम्बिनी फेरि चस्कंदैछ	—	किब डि फोलो	९
४.	लुम्बिनी अशोक शिला लेख	—	भिक्षु अनिरुद्ध	१२
५.	सिद्धार्थकुमारया पिहाँ वनेगु विचार	—	रमा बनिया	१३
६.	देशै वकले दरिद्रम्ह	—	ज्ञानमान तुलाधर	१५
७.	शील	—	भिक्षु अश्वघोष	१७
८.	विवेकबुद्धि	—	रीना बनिया	१९
९.	बुद्धया व्यक्तित्व	—	पद्मदेवी शाक्य	२१
१०.	पुनर्जन्म ?	—	प्रकाश वज्राचार्य	२३
११.	पुनर्जन्म	—	मिलिन्द प्रश्न	२७
१२.	घटनात्मक चर्चा	—	सन्देश दूत	२९
१३.	तृष्णा	—	योगी	३१
१४.	न्याय	—	मागुणवती अनगारिका	३३
१५.	चिचिधंगु विनय नियम संघं हीका छ्वेकु	—	मिलिन्द प्रश्न	३५
१६.	अन्तःशुद्ध			३७
१७.	अध्ययन गोष्ठीया न्हूगु अभियान – नेपाल–दर्शन	—	बरदेश मानन्धर	३९
१८.	बुद्धया मैत्री बल	—	नानीहेरा शाक्य	४१
१९.	बाखँ न्यनाया फाइदा	—	लोचनतारा तुलाधर	४४
२०.	अपराधीलाई प्रव्रज्या निषेध	—	बुद्धकालीन राज परिवार	४५
२१.	छु पित वहे सइ	—	तीर्थनारायण	४६
२२.	धर्मकीर्ति विहारया गतिविधि			४८
२३.	Buddha and Politics	—	Sri Dhammananda	1
२४.	Is Buddhism the same old Teaching?			2
२५.	Activities of the Dharma Kirti Vihar			3
२६	No depressed no joy			4
२६.	Some sayings of the Buddha			5

बुद्धया साधारण परिचय

कमला श्रेष्ठ

थौंकन्हे जित बुद्ध जीवनी अध्ययन यायगु सुवर्ण मौका वयाच्वन । गुगु थासे जि शुक्रबारपत्ति बुद्धधर्म अध्ययन ययत वनाच्वना व थायया नां धर्मकीर्ति विहार खः । अन "धर्मकीर्ति बौद्ध अध्ययन गोष्ठी" धका संस्था छगू दु । वहे गोष्ठीया सदस्य जुया बुद्धधर्म अध्ययन यानाच्वनागु खः ।

थौंया समाजे बौद्ध जुपा नं बौद्धधर्म मस्यूपि व हिन्दू जुया नं हिन्दू धर्म मस्यूपि मनूत इमूचात थें यक्वं दु धयां अपो खं ज्वी थें मताया । उकिं जि छम्ह हिन्दू जुया नं बुद्धधर्म अध्ययन यायदुगु थःत यम्हं भाग्यमानी भाःपिया । थ्व छगू नं सत्संगतया फल खः । धर्मकीर्ति बौद्ध अध्ययन गोष्ठी छगू दुगुलि हे जि बुद्धधर्म अध्ययन याय् खन । थुकिं जि साप लय्ता वो । बुद्धधर्म व्यवहारिक जू । सुयातं बोझ बा ऊयातु धयागु मदु । कःर धयागु मदु । न्ह्यामसितं थन दया स्वः वा धाय् बह जू । थ्व हे जीवने फल दंगु, चाला बांलाकेगु खं अपो दु । मेमेगु धर्मयें सीधुंका जक फल दंगु खं थुकी मगु । थ्व जीवने गति बांमलाक लिपा सुख दंमखु धयागु खं थ्वीका कया । आपासिया ने-त्वनेगुलो जक धर्म समझ ज्वा । ला मनेवं धम समझे ज्वी । बुद्धधर्म ला नया न सयम जूसा, व्यवहार बांलासा, चाला बांलासा जक धर्म धाइ । सुयातं स्यकेगु ज्या मयायगु व दुःख मबीगु हे धर्म खः । धमया नामे हिंसा यायगु व छोया भरोसाय् च्वनेगु नं अन्धविश्वास धका बुद्धधर्म धयाच्व । थःथःगु ह्लाती हे खः सुख दुःख । अथे धयागु थःथःगु ज्या हे दुःख व सुख ज्वीगु खः सुनानं याना मखु । उकिं जितः बुद्ध व बुद्ध धर्मया बारे सेक्य सीक्यगु इच्छा ह्लिह्लि धयाथें बढे जुयाः वल । जिमि पासापिं नं शुक्रबार पत्ति धर्मकीर्ति विहारे वनीपिं जुया जि नं अन थ्यन ।

थ्व संसारे यक्वं महापुरुषत जन्म ज्वी धुंकल । थ्व खं झीसं इतिहासया पाना प्वोका स्वेबले सीका कायफु । इमिगु जीवन बांलाक ध्यान बिया अध्ययन याना यंक्यबले झीके गाक्कं उत्साह व प्रेरणा दया वो । चित्त बःला थें शुद्ध नं जुया वो धासेंलि छगू निगू झीसं ज्या याना यंक्य फुसा ला झींपि नं महापुरुष छाय मज्वी ? महापुरुषतेगु जीवनी अध्ययन याना यंक्यबले मभिंपि मनूत लिगा भिना वो । छाय्धासा थथे अध्ययन याय् धुंका मनूतसें बिचा छल्पकट याना हः स्वायकं थ्व यकं करपिन्त दुःख बी मज्यू, याना करपिन्त ऊग लाय् मज्यू आदि खं थुया वो, भिगु खं मने दुहां वं । चाहे बुद्धधर्म च्वंपि ज्वीमा चाहे मेगु धर्म च्वंपि मनूत हे ज्वीमा याय् मत्यो धंगु शब्द न्ह्यामेस्या नं स्यू; तर थौंकन्हेया मनूतसें धर्म धयागु छु धका बांलाक मथुगुलि याय् मज्यूगु कर्तव्य याना च्वन । खालि स्वां–सिह्न जाकि आदि तया द्योयात पुज्यानागु जक धर्म भापी तर मनूनं मनूयात पुज्यायगु मस्वः । धंगुया मतलब झींपि मनू जुया नं मनूया नुगः मदुपि, विवेक विचार मदुपि जुया च्वन । छम्हेस्यां मेम्हसित स्यंकेगु, ववफायगु, सु... ...या वोसा स्वेमफया छेंकि तेगु

बाकि मत । छीगु जिन्दगी खालि ल्वाजक ल्वाना नया त्वना बिते यायगु धैगु जूसा छीपिं व पशुत व छु मपात । तर छीपिं मनू खः पशु मखु । उकिं छीसं कर्तव्य पुरा याय् सेकेमाः । बुद्धं मनूया मू दैगु हे विवेक विचार गाका कर्तव्य पालन याय् सःसा जक खः धका धया बिज्यागु साप बांलागु खँ खः । उकिं अज्योम्ह बुद्ध सु ? बुद्धया ज्ञान छु खः ? छीसं सीकाते योग्य जु ।

बुद्ध छम्ह शुद्धोदन महाराजया काय् खः । वसपोलया व्यक्तिगत नां सिद्धार्थ खः । सिद्धार्थकुमारया जन्म छीगु हे नेपा देया लुम्बिनी बगैचाय् जूगु खः । वसपोल जन्म जुया न्हेनु दुबले मां मायादेवी दिवंगत जुल । उकिं वसपोल-यात चिरिमां प्रजापति गौतमीं पालन पोषण याना तःधिक याना बिल ।

सिद्धार्थ झिखुदँ दुबले यशोधरा देवी नाप इहिपा (विवाह) जुल । नीगुदँ दुबले काय राहुल कुमार जन्म जुल ।

सिद्धार्थ कुमार छम्ह राजकुले जन्म जूम्ह जूसां वस-पोल याके मचांनिसें चंचलता भतिचा हे मदु । वसपोल छम्ह विवेक बुद्धि दुम्ह, चिन्तन शक्ति गाम्ह व गम्भीरम्ह व्यक्ति खः । शुद्धोदन महाराजां सिद्धार्थयात छुं हे दुःख मजूीमा धका मागु तक सुख ऐश्वर्य पुरे याना तैतगु खः । अयसां वसपोलया मने भतिचा हे सुख मदु । आध्यात्मिक शान्ति मदु । भौतिक फुकं पुरे जूसां नं मने सुख व शान्ति दैगु मखु खनि । वसपोलयात सांसारिक मायाजाल व स्वार्थी वातावरण खना वाक्क वल । बुद्ध जीवनी अनुसार सिद्धार्थं छम्ह पिने चाह्या वंबले बुढाम्ह गुम्ह कि सं म्वइसे च्वना धुसि लूम्ह तुतां ज्वनाच्वंम्ह, रोगी गुम्ह असरण जुया आया आया हालाच्वम्ह, मृत शरार गुम्हेसिके चेतना व श्वागु घयागु मन्त हाकनं सनो मखुम्ह सीम्ह, खन । संसारया वास्तविकता (थ्व जीवन स्थिर मदु धयागु तस्वीर) खना वसपोलया मने वैराग्य भावना च्वंवल । थ्व हे प्रभावं याना सिद्धार्थकुमार बुद्ध जुल । थ्व खँ स्वेबले चिकिचाधं, साधारणथें च्वं । तर थुकी यक्व गम्भीरता दु ।

बुद्ध ज्वी धुंका वसपोलं छीत मध्यम मार्गया लँपु क्यना बिज्यात गुगु कि दुःख नं मखु सुख नं मखु । ए धयागु दुःखी जीवन नं मखु, तच्वकं सुखगु जीवन नं मखु बिचे च्वंगु मध्यस्थगु जोवन । थ्व लँपुइ वनेत दृष्टि तप्यने माः, विचार शुद्ध ज्वोमाः, वचन तप्यने माः, ज्या भिंनेमाः, जीवन यचइ माः, परिश्रमी ज्वंमाः । न्ह्याबलें होश दुम्ह व मन क्वातुम्ह ज्वंमाः । थुकीयात हे मध्यम मार्ग धाइ ।

सिद्धार्थ कुमारयाके मचांनिसें थज्यागु विचार दुगुलि दुःख म्हसिल । दुःखया कारण तृष्णा धका सिल । दुःख मदेका छ्वेफु, दुःख मदेकेगु लँपु नं ल्वीका बुद्ध जुल ।

बुद्ध जीवनी ब्वना यंक्यबले खूब ध्यान बिया बिचाः याय्माःगु खँ छता दु । बुद्ध थें ज्यामेसिन हे मारं लित्तु लिना च्वंगु । मार धैम्ह सु? शत्रु खः । शत्रु निगू प्रकारया दुः- दुने व पिनेया शत्रु । पिनेया शत्रु खना अपाय्सकं ग्याय्म्वा धयागु बुद्धया धापू व अनुभव खः । ग्यानापुम्ह मार बा शत्रु मने दुने सुला च्वंगु दु । मनया शत्रु धयागु तुगले दुने मखुगु कल्पना ज्वीगु खः । थज्यागु मखुगु कल्पना व तर्कयात वांछ्वया स्वोन्यादंया बैसे सिद्धार्थ कुमारं बुद्धत्व प्राप्त याना बिज्यात । एनं व मारं बिस्तार दना वोगु खँ बुद्ध जीवनीं धया च्वं । तर बुद्धं तुरन्त मार वल धका चायका मार म्हसीका वयात क्वत्यला छ्वइ ।

मार वोगु खँ छस्वाचा न्ह्याथनेगु आवश्यक खना । बुद्ध ज्वीधुंका कपिलवस्तुया जनता व दरबार लुमना वल । जन अपवाद मतो वया तुरन्त बिज्यायगु मतो मतल । हानं विचा यात कपिलवस्तु छक वनेवतुं स्वार्थी ज्वीमखु ।

करुणा चित्तं कपिलवस्तु बिज्याना माँ-बौ व यशोधरानाप लाना विज्याय्‌गु मानव हृदयया चिं खः। वसपोलया नं नुगः ल्वहंयागु मखु।

छक ला राज्य नं धर्मपूर्वकं याःवने ला धयाथें बुद्धया मती थंगु खं नं भिक्षुपिसं बाखँ कनेबले पिहाँ वो। थ्व खं संमुक्त निकाय धयागु ग्रन्थे मार संयुक्ते दु धागु न्यना। थथे मतो वेवं बुद्धं मार वल धका सीका मन बसे तया विज्यात।

बुद्धया उपदेशया मुख्य खँ ला चतु आर्यसत्य व मध्यम मार्ग खः। संक्षिप्तं धाय्‌माल धासा दुःख व दुःखयात मदेका छ्वेगु। तर थ्व खँ गम्भीर थ्वीका काय् अःपु मजू। अःपुगु खँ ला छन्हु सिना वने मानि धयागु न्ह्याबलें लुमंका च्वनेगु खः। याय्‌मागु ज्या कन्हे याय् मधासे याना यंक्यगु बानि जूसा दुःख दैमखु धयागु बुद्धया उपदेश बाँला जू। यक्व मनूतसें मस्यू सिना वनेबले छुं ज्वना वनो मखु। सिना वने मानि धयागुतक नं मनूतसें मस्यू।

बुद्धया उपदेश मध्ये कारपिनिगु दोष मालेगुसिकं थःगु दोष थःम्हं खंकेगु बानि याःसा ल्वापु कलह दैमखु धयागु खँ अमूल्य जू। बुद्धं सिगाल धयाम्ह ल्याय्‌म्हचाम्हेसित उपदेश याना बिज्याबले गृहस्थी च्वना हे जीवन याउँक हने फैगु व तरे जुया वनेफैगु खँ धया बिज्यात। परस्पर कर्तव्य पालन याना यंक्यगु हे गृहस्थी जीवनया आशीर्वाद खः धया बिज्यात।

आपासिया मती खः बुद्धधर्म छें बुं तोता वने मागु धका। अथे कदापि मखु अध्ययन मगापिसं व बुद्धि मदुपिसं जक अथे धाइ। थुलि बुद्धया संक्षिप्त परिचय जुल।

२५२१ दँ वयंगु बुद्ध जयन्तीया उपलक्ष्ये हार्दिक शुभ-कामना

विभिन्न किसिमया न्हून्हूगु ढंगं सिलाइ

व

रेडिमेड वसःया लागी

जुजुभाई एण्ड ब्रदर्स

खिचापुखू

फोन नं. ११६६५

शान्तिनायक गौतम बुद्ध महापरिनिर्वाण जुया बिज्याग्

२५२१ दँ क्यंगु पवित्र

वैशाख पुन्हीया

उपलक्ष्ये शुभ-कामना

छगू खँ लुमंका दिसं

मोटरया सामान माल धासा

जोगवीरसिं कमलवीरसिं

२८ जुद्धसडक

काठमाडौं

फोन : ११४५३, १३८४२, १४६५४

धर्मकीर्ति

लुम्बिनी फेरि चम्कँदैछ

किथ डि फ़ोलो

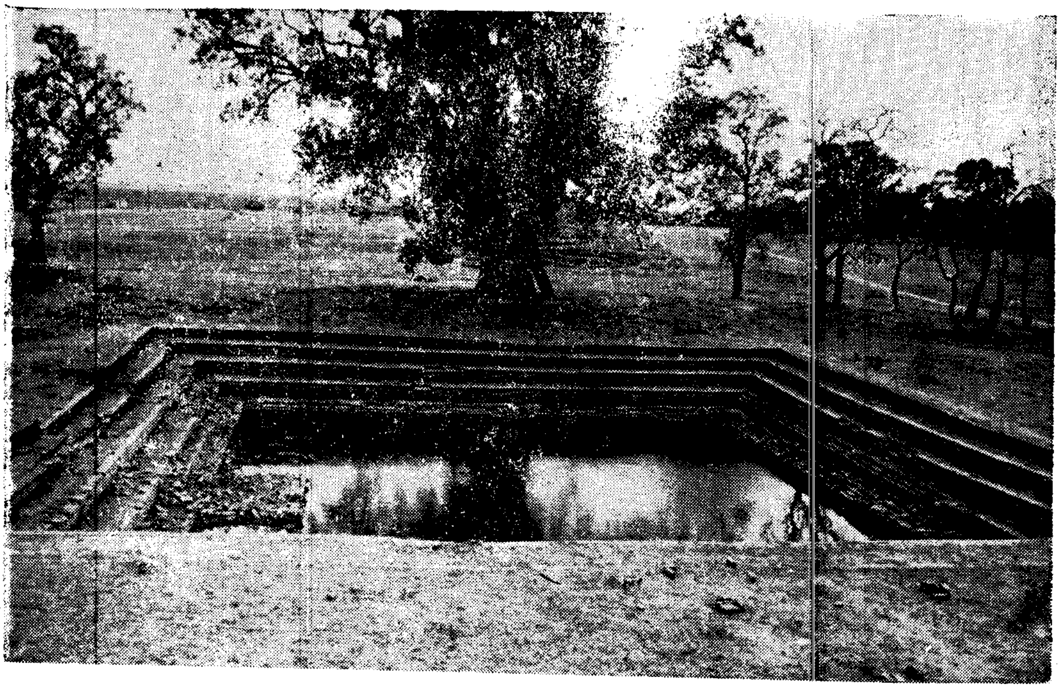

[लुम्बिनीस्थित सिद्धार्थकुमारलाई स्नान गराएको प्रसिद्ध पोखरी]

ईसा पूर्व ५६३ मा शाक्य राजकुमार सिद्धार्थ गौतमको जन्म लुम्बिनीमा भएको थियो। वर्षौंको यातना, ज्ञान पिपासा र तपस्यापछि ३५ वर्षको उमेरमा उहाँले बोधि-ज्ञान प्राप्त गरेर बुद्ध हुनुभएको थियो। उहाँ दयालु तथा सबैमाथि समान दृष्टिले माया गर्ने हुनुभयो। अस्सी वर्षको उमेरसम्म उहाँले अनेक स्थान घुम्दै सांसारिक पीडाबाट मुक्ति प्राप्त गर्ने र मानवजातिको सेवा गर्ने तरीका सम्बन्धी आफ्नो सन्देशको प्रचार गर्दैरहनुभयो।

आज, बुद्ध जन्मनुभएको २६०० वर्षपछि उहाँका २० करोड अनुयायीहरू उहाँका उपदेशको अध्ययन गर्दै अनुसरण गर्दैछन्।

तर, दुःखको कुरा के हो भने बुद्धको उपदेशको जति व्यापक प्रचार र संरक्षण गरियो त्यत्तिकै महत्वपूर्ण मानिने लुम्बिनी बगैंचाको संरक्षण हुन पाएन। यसै कारणले गर्दा

सन् १९६७ अप्रिलमा राष्ट्र संघका महासचिव उ थान्तले लुम्बिनी यात्रा गर्नु भएको थियो। उक्त बगैंचा हेर्नु भएपछि उ थान्तले लेख्नुभएको थियो :

"बुद्धको जन्मस्थल लुम्बिनी समस्त विश्वका बौद्धमार्गीका लागि पवित्र स्थल हो, र यो विश्वका अन्य धर्मका पवित्र तीर्थस्थलहरू सरह नै पवित्र छ. . . यो सबैतिरबाट सम्पर्कहीन स्थितिमा रहेको र साधारण तीर्थयात्री र पर्यटकहरूको पहुँचको लागि सुगम स्थितिमा नरहेको देख्दा मलाई चित्त दुख्यो।"

उ थान्तले श्री ५ महाराजाधिराज सरकारको जुनाफमा पनि लुम्बिनीको स्थितिमा आफ्नो चिन्ता जाहेर गर्नु भएको थियो। फलस्वरूप लुम्बिनी विकास योजनाले जरा हाल्न पायो। बुद्धको जन्मस्थललाई तीर्थयात्री र पर्यटकहरूका लागि मनोरम स्थलमा परिणत गर्ने दीर्घकालीन योजना सम्पन्न भएपछि फेरि लुम्बिनीमा बुद्धको जन्मकालमा झैं अनेक रंगी-विरंगी फूलका बगैंचाहरू हुनेछन् र चारैतिर सालका रूख लहराइरहेका हुनेछन्।

जापानका तांगे इन्स्टिट्यूट अफ आर्किटेक्ट्सले तयार पारेको गुरु योजना अनुसार भैरहवा विमान स्थलदेखि लुम्बिनीसम्म २१ किलोमिटर पक्की सडकको निर्माण, तीर्थयात्री र पर्यटकहरूका लागि एक तीर्थ ग्रामको स्थापना र मन्दिर मठ एवं गुम्बाहरूले परिपूर्ण क्षेत्र आदिको निर्माण हुनेछ; साथै ट्युबवेल, आवास तथा संरक्षण कर्मचारीहरूको व्यवस्था र खुला तथा सुन्दर हरिया चउर, रूखहरू र पवित्र बगैंचाको व्यवस्था गरिनेछ।

विभिन्न राष्ट्रबाट आउने यात्रीहरूलाई बुद्धको युगसंग परिचित गराउन उपरोक्त निर्माणहरू एक वृहत् योजनाका अंग हुन्। शायद, मठ तथा गुम्बाहरूले परिपूर्ण क्षेत्र नै लुम्बिनी विकास योजनाको सबैभन्दा बढी कल्पनाशील निर्माण बन्नेछ। स्थानीय सामानद्वारा निर्माण गरिएका घरहरूमा बौद्धमार्गीहरू अध्ययन, चिन्तन र मनन गरी आध्यात्मिक तथा मानसिक शक्ति प्राप्त गर्नेछन्। यहाँ बन्ने अनेक बौद्ध राष्ट्रका विभिन्न ढंगका मन्दिरहरूले आगन्तुकहरूको स्वागत गर्नेछन्। हाल नेपाली पुरातत्त्ववेत्ताहरूद्वारा लुम्बिनी वरिपरि सम्पन्न भएको उत्खननबाट प्राप्त सा-साना प्राचीन मूर्ति, मुद्रा, गहना, माटाका भाँडाकुँडाहरू उक्त लुम्बिनी विकास योजना अन्तर्गत त्यहाँ बन्ने एउटा संग्रहालयमा प्रदर्शित गरिनेछन्।

पवित्र बगैंचा बन्ने ठाउँमा हाल विद्यमान रहेका नसुहाउँदा वस्तुहरू हटाई त्यहाँ बौद्ध युगको स्निग्ध तथा शान्त वातावरणले परिपूर्ण प्राकृतिक दृश्यहरूले सजाइनेछन्। ईसा पूर्व २३९ मा सम्राट अशोकको लुम्बिनी आगमन जनाउने अशोक स्तम्भ र मायादेवीको मूर्ति त्यही बगैंचामा राखिनेछन्।

लुम्बिनी विकासको लागि ५६,६०,००० डलर खर्च लाग्ने अनुमान गरिएको छ। ६ वर्ष अघि राष्ट्र संघमा १३ राष्ट्रका प्रतिनिधिहरूले एक बैठकमा विश्वका समस्त बौद्धमार्गीलाई लुम्बिनीको विकासको लागि उदारतापूर्वक योगदान गर्न आह्वान गरेका थिए। ती राष्ट्रहरू थिए, नेपाल, अफगानिस्तान, बर्मा, क्याम्बोडिया, लंका, भारत, इण्डोनेशिया, जापान, लाओस, मलेशिया, पाकिस्तान, सिंगापुर र थाइल्याण्ड। राष्ट्र संघका लागि नेपालका तत्कालीन स्थायी प्रतिनिधि जनरल पद्म बहादुर खत्रीले चन्दा संकलन कार्यका लागि चाँडै नै एशियाका सबै बौद्धमार्गी राष्ट्रहरूको भ्रमण गर्नु भई त्यहाँका युवा वर्ग, धार्मिक तथा बौद्ध समाजका नेताहरूसग भेट्नुहुने कार्यक्रम छ।

लुम्बिनी विकासको लागि प्रारम्भिक कदम चालिसकिएका छन्। एशियाई विकास बैंकबाट प्राप्त ऋणबाट

भैरहवा विमान स्थललाई बढी विकसित रूपमा परिणत कार्य शुरू हुँदैछ । राष्ट्र संघको आर्थिक सहयोगबाट जडान गरिएका ट्युबवेलबाट लुम्बिनी बगैंचा र वर्षेनी भारत, लंका, बर्मा, जापान, थाइल्याण्ड र अन्य राष्ट्रबाट आउने ५,००० यात्रीका लागि आवश्यक पानी प्राप्त हुन थालिसकेको छ । राष्ट्र संघले भैरहवाबाट लुम्बिनीसम्म बैलगाडा मात्र चल्ने अहिलेको धुले बाटोलाई सात मिटर फराकिलो राजमार्गमा परिणत गर्ने सम्भावना अध्ययनको अभिभारा लिएको छ । (हाल भैरहवादेखि लुम्बिनीसम्म राजमार्ग बन्दैछ –सं.)

अबका केही वर्षभित्र नै लुम्बिनी – तिलौराकोट – भैरहवा क्षेत्र बुद्धको जन्म-स्थल र शाक्यवंशी राजा शुद्धोदनको शाही प्रासाद हेर्न र दर्शन गर्न आउने विश्वका लाखौं यात्रीहरूका लागि मनोरम पुण्य स्थल बनिसकेको हुनेछ । नेपाललाई उल्लेखनीय अन्तर्राष्ट्रिय सद्भावना प्राप्त हुनुका साथै पर्यटकहरूको बढो यात्राबाट राष्ट्रिय आयमा वृद्धि हुने स्थिति पनि प्राप्त हुनेछ ।

नेपालका लागि राष्ट्र संघ विकास कार्यक्रमका आवासीय प्रतिनिधि वाई. आर. जौरीले भन्नुभएको छः

"नेपाल धार्मिक सहिष्णुताको ज्वलन्त उदाहरणको रूपमा विश्वमा उभिनेछ – यो यस्तो राष्ट्र हो जहाँका हिन्दू आफना बौद्धमार्गी बन्धुलाई बढी गौरव दिलाउन खुशीसंग आफ्नो सहयोग प्रदान गर्दछन ।"

[स्वतन्त्र विश्व वर्ष ९ सख्या २ बाट उद्धृत –सं]

—o●o—

गौतम बुद्ध महापरिनिर्वाण जुया बिज्यागु
२५२१ दँ क्यंगु स्वाँयापुह्नीया

भिंतुना

ज्योतिकाजी मानिकज्योति

लोमंका दीमती–

हुलास स्टेनलेस स्टीलया थलबलया लागी

पसः– केल त्वाः, ये॑ | मखं त्वाः, ये॑
फोनः १४०४७ | फोनः १४२६३

२५२१ दँ बुद्ध जयन्तीया

शुभ–कामना

हिसिचा दय्क किपा (तस्वीर) काय्मासा

लुमंका दिसं

छाया स्टुडियो

राष्ट्रिय नाचघर लिक्क, ये॑ ।

लुम्बिनी अशोक शिला लेख

प्रस्तुतकर्ता–भिक्षु अनिरूद्ध

देवान पियेन पियदसिन लाजिन वीसतिवसामिसितेन अतन आगाच महीयिते हिदबुधेजाते सक्यमुनीति सिलाविगडभी चा कालापित सिलाथमे च उसपापिते हिद भगवं जातेति लुंमिनि गामे उनलिके कटे अठ भागिये च। (देवनागरी-लिपि)

देवताहरूका प्रिय प्रियदर्शी (अशोक) राजा राज्याभिषेकको २० वीं वर्ष आफै सवारी भइबक्स्यो। यहाँ बुद्ध शाक्यमुनिको जन्म भएकोले ढुँगाको एउटा प्राचोर बनाउन लागिबक्स्यो र एउटा शिलास्तम्भ स्थापना गरिवक्स्यो। यहाँ भगवानको जन्म भएकोले लुंमिनि ग्राम बलि (कर) मुक्त गरियो र अष्टभागीय पनि। (नेपाली)

देवतापिनि य:म्ह प्रियदर्शी (अशोक) जुजु राज्याभिषेकया २० दँ क्यंगु दें थ:हे बिज्यात। थन बुद्ध शाक्यमुनि बूगुलि ल्वहँया प:खा चाहीके बिल हानं छगू शिलास्तम्भ नं थंका बिज्यात। थन भगवान बूगुलि लुंमिनी गांयात बलि (पोता) मुक्त याना बिल हानं च्याब्वे छब्वया भागी नं। (नेपाल भाषा)

King Piyadasi (Ashoka). The Beloved of Devas, in the Twentieth year of the coronation, himself made a royal visit Buddha Sakyamuni having been born here, a stone railling was built and a stone pillar erected. The Bhagavan having been born here, Lummini village was tax-free and entitled to the eight part. (English)

—०卐०—

सिद्धार्थ कुमारया पिहाँ वनेगु विचार

रमा बनिया

सिद्धार्थ कुमार शुद्धोदन जुजुया नुगःचु हे धाःसां मपा। जुजुया ब्याहा याना १९ दं तक मचा मदुगुलि दरबारयात फंग मदुगु नज्ज थें बा द्यो मदुगु देगः थें धाइगु। २० दँ लिपा तिनि सिद्धार्थ कुमार जन्म जुल। खजा प्रजापति गौतमीया नं सिद्धार्थ जन्म जुया छुं दिन लिपा नन्दकुमार जन्म जूगु खः। सिद्धार्थ कुमार जन्म जुया न्हेनु दुखुनु महामायादेवी परलोक जुया बिज्यात। अले सिद्धार्थ कुमारयात मागु सेवा टहल व बिचाः प्रजापति गौतमीं याना तल।

ह्नापांनिसें याकनं ज्योतिष वयना मचाया भविष्य छु ज्वी धं धका स्वेगु चलन दनि। शुद्धोदन जुजुया नं सिद्धार्थ कुमारया भविष्य सीकेत न्याह्म राजब्राह्मणत सता हल। इमिसं व राजकुमार सर्व अर्थ सिद्ध याइम्ह जूगुलि सिद्धार्थ कुमार धका नां छुना बिल। अनं लिपा सिद्धार्थ कुमारया भविष्यवाणी या.पि प्यम्ह ब्रम्हुतसें निर्पात धस्वाका थ्व राजकुमार कि चक्रवर्ति राजा ज्वी कि बुद्ध ज्वी धाल।

तर दकले क्वकालिम्ह कोण्डन्य धयाम्ह ज्योतिषं छपति जक धस्वाका सम्यक सम्बुद्ध हे जुइ धका निश्चित रूपं भविष्यवाणी यात।

थथे खं न्यना शुद्धोदन जुजुया न्ह्यो मवल। उकिं वसपोलं काय् राज्य तोता वनी धका मयागु उपाय छुं मदु। सिद्धार्थ कुमारया विरक्तभाव वया म्हाइपुसे च्वनी धका प्याखं हुइपिं, म्ये हालीपिं व माक्को नोकर चाकरत तया बिल। बुढ़ा, रोगी व बाँमलापि दुःखीपिं सुं हे मवयंसे दरबारे पःखालं चाःहुइका तया तल। थुलिजक मखु रम्य, सुरम्य व शुभ धका चिकुलां लुमुसे च्वनीगु, ताल्लां सिच्चुसे व वर्षां न्ह्याइपुसे च्वनीगु स्वंगू दरबार देका बिल। सिद्धार्थ कुमार १६ दं दुबले दकले बाँलाम्ह सुप्रबुद्ध शाक्यया म्ह्याय् यशोधरादेवीलिसें ब्याहा याना बिल।

थीसं स्वेबले सिद्धार्थ कुमार थें सुखीम्ह सु दै थें च्वं छाय्धासा दरबार स्वंगू दु। प्याखं ह्वीपिं मिसात व म्ये हालीपिं यक्व दु। बाँलाम्ह यशोधरादेवी थें जाम्ह कला दु तर सिद्धार्थ कुमारया छुंति मोज मता। मोज मतागुया कारण छता दु – थः छम्ह जक सुख सोगु महापुरुष लक्षण मखु। सिद्धार्थ कुमार आपा मनूतेगु जीवन सुखमय यायत व गति लाकेत लंपु क्यनीम्ह (मार्ग प्रदर्शक) ज्वीम्ह जुया थः याकचा मोज यायगु इच्छा मदु। वसपोल दरबारे च्वना बिज्याबले बिचाः यात – यदि थौं राजकुमार पद मदुगु जूसा जित थौं थुलि मान दइमखु। थ्व फुक्क जित माने याना च्वंगु जिगु पद व धन वैभव खना व छुं आशा याना जक खः। यक्वसित दुःख बिया थः छम्ह जक मोज यायगु जीवन तोता छ्वे माल। सिद्धार्थ कुमारं थज्यागु जक कल्पना याना ह्नि फुका च्वन। म्हाइपुसे च्वना वल।

छन्हु सिद्धार्थ कुमार बगीचाय् चाह्यू वने धका छन्दक सारथी (ड्राइवर) नाप पिहाँ बिज्याबले लें छम्ह बुढ़ाम्ह मनू खन गुम्ह कि धुसि लूम्ह, सँ भुइसे च्वंम्ह तुतांया भरे न्यासि वनाच्वंम्ह। अनं उखे रोगी छम्ह गुम्ह कि अनाथ

जुया बिचा यापि सुं मदेका आया आया ह्यालाच्वंम्ह । अनं लिपा मनू छम्ह सिथं ह्याच्वंगु खन । सिद्धार्थ कुमारं बिचाः यात थ्व जिगु यौवन सम्पन्नगु शरीर नं व लें खनाम्ह थेंन्तुं जीर्ण ज्वी तिनि, धुसि ल्वी तिनि, सें भ्द्से च्वनी तिनि, वा ह्याया वनी तिनिगु थ्व शरीर । मनूत सकलें मिखा कांपि ला ? बुरा ज्वी मानि, ल्वे ज्वी तिनि । उलि जक मखु छन्हु सी तिनि धका नं सुयां वास्ता मदु । गज्योगु स्वार्थी जुयाच्वंगु । म्हाइपु छयाय् धका पिहाँ वंम्ह सिद्धार्थ कुमार झन विरक्त जुया दरबारे लिहाँ वन । थ्व मनूतेत सिना वने मानि जिगु जिगु धका बवातुक ज्वना च्वन धाःसा दुःख ज्वी, कर्तव्य पालन व उपकारयायगु व जीवन सुखमय यायगु लँपु क्यंवने माल । थना च्वंपिन्त थंवने माल, च्युथाय् लाना च्वंपिन्त मत च्याका बीमाल धका सिद्धार्थ बोधिसत्वं मती तल ।

ह्यानं छन्हु पिने चाह्यु वनी । सिद्धार्थं छन्दक सारथी-याके न्यनी व सं खाना म्हासुक वस्त्रं पुना तम्ह छम्ह सु ? छन्दकं धाइ– व छम्ह नं क्षीथें जाम्ह मनू खःसां छें बुं, मां–बौ तोता त्यागी जीवन हना च्वंम्ह भिक्षु खः ।

सिद्धार्थ कुमारं मती लुइकी बया छें मदु, ध्यबा मदु मेपिसं ब्यूगु नयाच्वंम्ह खः तर सुयागुं न्ह्योने झ्यों कुछुइ म्वा । स्वतन्त्र जीवन । केवल गुरुया न्ह्योने जक कोमुलि ज्वीम्ह । थुकथं त्यागी जीवन हना जक हे धात्थेंया ज्ञान लाभ याय् फइ । थथे कल्पना यायां दरबारे ल्याःहां वनी ।

दरबार तोता वनेगु मती तयाच्वंम्ह सिद्धार्थयात निगू मन जुल । अन्तर्द्वन्द जुल । छगू मनं धयाच्वन कि सिद्धार्थ छ जुजु जु, दरबार तोता वन धायवं आपालिसिनं छन्त ग्याफर व मूर्ख धाइ । छं प्वा छगः हे गथे याना जायकेगु ? यदि छं जनताया सेवा यायगु मनसुवा खःसा जुजु जुया नं जनतायात सुखी याय्फु ।

ह्यानं मेगु मनं धाल– जित ग्याफर धाःसां मूर्ख धाःसां वास्ता मदु । प्वाया नं वास्ता मदु । सुनां नं दरबारे च्वना थुजागु ज्ञान लाभ याय् फैला ? अवश्य फैमखु । जुजु जुया थःम्हं धयाथें जनताया सेवा याय् खनीमखु । याय् नं फैमखु । दरबारी जीवन धयागु छगू बन्धनमय जीवन खः । चिन्ता जक ज्वीका च्वने मागु जीवन खः । दौर कया च्वनेमागु जक मखु भयभीत जुया च्वने मागु खः । धात्थें स्वतन्त्र मदु । दरबार तोता हे जक ज्ञान लाभ याय् फइ सिवाय् दरबारे च्वना फैमखु । थथे कल्पना याना सिद्धार्थ कुमारं दरबार तोतेगु निर्णय यात । तर थः कला व मचा लुमना वइ अले यशोधरादेवीयायाय् छक्व स्वः वनी । अन नं छगू मनं धाइ– थ्व अवला निर्दोषी यशोधरायात नं नापं यंकी ला धया थें, तर ह्यानं मेगु मनं धाइ – मिसा यंकल धायवं अवश्य नं जिगु ज्या सफल यायफै मखु गथे कि निपा तुति नापं न्ह्यन धायवं अवश्य नं ग्वारा तुवनी । उकि सि[illegible] नापं ब्वना यंके मखु, बरु लिपा का वे । ह्लापां स्वार्थी मनूतेत भिंगु लँपु नि क्यना बिइ । संसारयात मानवताय् हेगु. मनूतेत धात्थें गुण दुपिं मनू यायगु इच्छा याना राज्य वैभव तोता वनेगु विचाः यात ।

शिथिलगु कार्य द्वारा, मलयुक्तगु व्रत द्वारा, अशुद्धगु ब्रह्मचर्य द्वारा महान फल प्राप्त ज्वीमखु ।

–धम्मपद

देशे दकले दरीद्रम्ह

ज्ञानमान तुलाधर

ह्लापा ह्लापा सात हे दानीम्ह जुजु छम्ह दु । व जुजुयात प्रजापिं फुकसिया साप यो, फुकसिनं माने या । व जुजु ने मखंपिन्त नेगु त्वनेगु, पुने मखंपिन्त पुनेगु बीम्ह जुयाच्वन । विद्वानतेत सिरपा बीम्ह । तत:धंपि इज्जतदारतेत मानपत्र बीम्ह । देशप्रेमी त:मिपिं महाजनतेत सम्मान याइम्ह । धात्थें धायमाल धासा न्ह्याबलें धाम्हेसित धाधागु दान बीगुली लिज्याइ मखुम्ह साप हे दानीम्ह व जुजु जुयाच्वन ।

ह्निंह्नि दान बिया च्वंम्ह जुजुया छन्हु थथे मती वल– जि जन्म भरी दान न बोधुन । योग्यपिन्त मान्यता नं बोधुन । दान कावोपिं फुकं धात्थें ने-त्वने मदुपिं गरीबपिं ख:ला मखुला ? दान काय्थाय् दु, दान बीम्ह दु धका जक काबया च्वंगुला ? हानं जि बरोबर मनूत धर्मया ख्वापालं पुया वहे वहे मनूत नं बारबार दान कावोपिं यक्वं खना ।" थथे जूगुलिं जुजुं आपालं विचा: याना दान बीगु ज्या बन्द याय्‌गु निश्चय यात । बी हे मासा धात्थें गरीबपिन्त जक हे बी । छुं हे मदुम्हेसित जक बी । जिगु राज्ये छुं हे मदुम्ह गरीबम्ह सु दु धयागु माय्‌के माल । थ्वहे निर्णय अनुसार जुजुं मन्त्रीपिं स:ता तस्सकं गरीबम्ह गन दु माला स्वया वा धका आज्ञा जुल ।

बाछ्रितिं लिपा मंत्री छम्हेस्यां छुं हे मदुम्ह मनू छम्ह लुइके धुन धका जुजुयात बिन्ति पात– सत्तिक हे जंगले दुने छगू पहाड दु । व परवतया च्वकाय् च्वंगु देशे दकले दरीद्रम्ह छुं हे मदुम्ह साधु छम्ह दु । वया छें बुँ छुं हे मदु । वया लागी आकाश फांगा, पृथ्वी लासा । वया म्हे केता छपु नं सिमा ह:यागु ख: । मेगु छुं हे मदु । अन जंगले सिं कावोपिसं छें लिहाँ वनेतेका नया ल्यंगु सिसाबुसा (फलफुल) सुना नं वया न्ह्योने तया थकुसा वहे नया जीविका याना च्वंम्ह ख: ।

जुजुं आश्चर्यचाया न्यन– धात्थें च्वंगु देशे थजोम्ह मनू दुला ? अथे जूसा नापला वने माल धका जुजु सल गया जंगले वन । पहाड गया च्वे थ्यनेवं छम्ह नांगाम्ह साधु मिखा तिसिना ध्यान याना च्वंम्ह खन ।

अन जुजु ताउत पिया च्वने माल । अले साधुया ध्यान सिधेका मिखा चाय्‌केवं जुजुं धाल—

जि थ्व देशया जुजु ख: । छपिनिगु थजोगु दरिद्रगु अवस्था खना जित साप हे माया लगे जुल । छपिन्त जि बांलाक भिंक वस: तीकेगु मन वल । छपिन्त गजोगु छाँतयागु वस: यो धया दिसं । छपिनि योगु धया दिसं ।

व साधु मुसुहुँ ह्निला सुमुक च्वनाच्वन ।

जुजुं हानं धाल— जि छपिन्त ह्निंह्नि भोजन छोया हेगु व्यवस्था मिले याना बी । छु छु भपी यो धया दिसं । एनं व साधु मुसुहुं जक ह्निला नमवासे च्वनाच्वन । साँधुं नमवासेंलि जुजुं आय्‌बुया धया बिज्यात— जि प्रार्थना यानाच्वना नवाना दिसं ।

अले विस्तारं मधुर स्वरं व साधुं धाल—

प्रिय महाराज, छि भ्रमे लात । छि मथुल । जि अपाय्‌च्वं तसकं गरीबम्ह, दरीद्रम्ह मखु । थ्व देशे जियासिकं गरीबम्ह मेम्ह हे मनू दु । जिगु खँ ह्लाय् माल धासा थ्व पृथ्वी हे लुँ (सुवर्णमय) याय्‌फु ।

थ्व खँ न्यना जुजु साप आश्चर्य चाया पलख त्वले हे जुयाच्वन । हानं धाल—

ए जूसा, छिसिकं गरीबम्ह, दरीद्रम्ह सुले ? कृपा तया छपिसं थ्व पृथ्वी सुवर्ण यायगुया रहस्य नं कना दीला ?

अले साधुं धाल– थ्व फुक रहस्य सीकेगु इच्छा जूसा महाराजां छुं नियम पालन याना दीमाली ।

जुजुं उत्साहपूर्वकं धाल–जि अवश्य नियम पालम याय् ।

अले साधुं धाल— सुथ ह्लापनं सूर्य उदय ज्वी न्ह्यो व जा थुइ इले सूर्य अस्त ज्वी न्ह्यो ह्लि निको थन व्वाया छुं ईतक दच्छिछति जिनाप च्वना दीमाली ।

थथे यायगु पक्का जुल धका जुजुं साधुयात वचन बिल । अबलेंनिसें ह्लि निधू साधुयाथाय् जुजु तुते मयासे वनाच्वन । व साधुं उस्त खँ मल्हा मैत्रीभावं मुसुहुँ ह्लिला च्वनीगु ।

व साधुं जुजुयात आसने फेतुका ध्यान यायगु स्यना बिल । जुजुयात ह्लापा बाछिति छुं भचा थाकु थें मछिथें च्वन । तर याकनं हे चाया वल थ्व न्ह्गु ज्या जुजुयात न्ह्याइपु ताया वल । छायधाला राजदरबारे ह्लिह्लि न्ह्याबलें चाकरीवाजत, राजनीतिकत, फताहात, ल्वापुखिचात व असन्तोषी मनूतसें जक चान्हं ह्लिनं भुंका च्वनेमाः । पौर जक कया च्वनेमाः । याउँक च्वने मखं ।

निला प्यला दुबले जुजुया व साधुयाथाय् वनेगु साप हे न्ह्याइपु ताया वल । फाइदा नं खने दया वल । स्वास्थ्य नं बाँलाना वल । ध्यो गुबले तुइगु साधुयाथाय् वने माल धयाथें जक कल्पना जुया वल ।

पहाड पर्वतया शान्तगु वातावरण, सूर्य उदय व सूर्य लुकुबिना वनीबलेसिगु पुर्व पश्चिमया प्राकृतिक मनोहर व रमणीय दृश्य, सिच्चुसे च्वंगु स्वच्छगु फय्, जंगले बाँबाँ-लापि रंगीचंगीपि झंगत हालीगु, हानं शान्त व सिद्धम्ह साधुया मूर्ति स्वस्वं जुजुया मन गाक्कं पाना वल । गाक्कं आध्यात्मिक सुख दयावल । ह्लिह्लि छुं भचा साधुनापं जंगले च्वना सत्संगत याना च्वंगुलि जुजुया पहचह व दिनचर्या सीदेक पाना वल । गाक्कं चाला बाँलाना वल । व्यवहार भिना वल ।

जुजुयात दच्छि वंगु चाहे मचाल । मेगु दं नं याकनं फुत । अले स्वदँति देका छन्हु व साधुं आकाळाकां जुजुयाके न्यन—

अँ ! छि निता खँ सीके धयादीगु लोमन ला ? "छुना जिसिकं गरीब व दरीद्रम्ह मनू" मेगु थ्व जर्मान फुकं लुं यायगु तत्व व रहस्य । आ छित व खँ सीके मेल ला ?

जुजुं ह्लिला लिसः बिल— जि ह्लापा हे थ्वीका काय् धुन, दकले गरीबम्ह व दरीद्रम्ह मन् जि हे जुयाच्वन खनि । छायधासा जि जुजु जुया नं धन द्रव्य लुंया लोभ याइम्ह । हानं पृथ्वी हे लुं यायगु रहस्य सीवय मानिम्ह । थुलि अपो गुलि लोभी धायगु । न्ह्याक्को दुसां मगाम्ह । आ जि पृथ्वी लुं यायगु रहस्य व ज्ञान थुल । जि थन जंगले ■■ आसने च्वना सूर्य लुया वइगु व लुकुविना वनीगु न्ह्याइपुसे च्वंगु दृश्य, आकाशे हेरामोतिया रंगविरंग, गुबलें गुबलें ह्यँ ह्यँ धागु सुपाय् गुबलें कपाय् थें तइसे च्वंगु सुपाचे नाना रंगया मनू ख्वा, धुं ख्वा, सल ख्वा, किसि ख्वा, अनेक आकार प्रकार, जंगल पहाडया सिच्चुसे शान्त आकार प्रकार प्रकृतिया चमत्कार खना, स्वया अपूर्वगु आनन्द प्राप्त जुल ।

अले साधुं धाल— आ छित परम ज्ञान प्राप्त जुल । छायधासा छि सन्तोषया पारसमणि (परम शान्ति) प्राप्त यात । आ छि खंगु व थ्यु थ्यूगु सुवर्णमय जुल । थ्व फुक्क धन रत्न आदि मन शान्ति यायगुया उपाय व न्ह्यावोसा जक खः । मने लोभ तंका शान्त जुल धासा वयात मेगु छु मानि । गुम्हेसिके लोभ मन्त सन्तोष भाव दत वहे पारस-मणि जुल । वयात धन मुंकेगु आवश्यक मन्त । धन्य ! साधु ! साधु !!

★

शील

भिक्षु अश्वघोष

जन्मत: मानिस पवित्र थियो तर बाहिरी वातावरणले गर्दा अपवित्र हुनगयो । भगवान बुद्ध भन्नु हुन्छ— "पभस्सरमिदं भिक्खवे चित्तं आगन्तुकेहि उपक्किलेसेहि उपक्किलिट्ठं" अर्थात् मानिसको चित्त पवित्र थियो तर बाहिरी क्लेशले अपवित्र बनाई दियो ।

मानिसको चरित्रमा वर्षा मासमा आकाशमा अचानक कालो बादले छाए झैं क्लेशरूपी बादलले कलंकित पारिदिन्छ । त्यो क्लेशलाई सम्पूर्ण रूपमा हटाउन सक्नुपर्छ । अनि मानिसको चरित्र शुद्ध हुन्छ । क्लेश भनेको के ? संकुचित भावना, लोभ, द्वेष र मोह, शोषण मनोप्रवृत्ति, ईर्ष्या आदि सबै क्लेश हुन् । यी क्लेशबाट मुक्त भएका मानिसको चरित्रमा ज्योति र उज्यालो आउंछ । चरित्र शुद्ध कसरी हुन्छ ? शील द्वारा हुन्छ । "सीलेन सत्ता सुज्झन्ति" शील द्वारा मानिस शुद्ध हुन्छ ।

यसरी विचार गर्दाखेरि मानिसहरूको बाहिरी शरीरको शोभाको लागि वस्त्राभूषण चाहिन्छ । वस्त्राभूषणले गर्दा शरीर सुशोभित हुन्छ । त्यस्तै मानिसको चरित्र अलंकार शील द्वारा प्राप्त हुन्छ । सांच्चै भन्ने हो भने मानिसको आभूषण नै शील वा सदाचार हो ।

शील भनेको के ? सदाचार र व्यवहार राम्रो पार्नु नै शील हो । शील वा सदाचार दुइ प्रकारका छन् :–

चारित्रशील र वारित्रशील ।

चारीत्रशील

"यं भगवता इदं कत्तब्बन्ति पञ्ञत्ता सिक्खापदं पूरणं तं चारित्त" अर्थात् भगवान बुद्धले यो यो गर्नुपर्ने काम, कर्तव्य भनी बताउनु भएको नियम पालन गर्नु चारित्र शील हो ।

"सब्ब पापस्स अकरणं कुसलस्स उपसंपदा
सचित्त परियोदपनं, एतं बुद्धान सासनं"

अर्थ– कुनै प्रकारको पाप नगर्नु, 'कुशल धर्म' अथवा पुण्यहरू जम्मा गर्नु (बटुल्नु) अनि आफ्नो चित्त परिशुद्ध राख्नु – यही बुद्धको शिक्षा हो ।

"अनूपवादो अनूपघातो, पातिमोक्खे च संवरो
मत्तञ्ञुता च भत्तस्मि पंतञ्च सयनासनं
अधिचित्ते च आयोगो एतं बुद्धान सासनं ।"

अर्थ– निन्दा नगर्नु; हिंसा नगर्नु; आचार नियम द्वारा आफूलाई संयम राख्नु; मनासिब मात्रामा खानु; एकान्तमा रहनु; चित्तलाई वैराग्यमा लगाउनु यी बुद्धका शिक्षा हुन् ।

पञ्चशील वा अष्टशील र अरू जुन नियम तथा शिक्षा पालन गरेर कसैलाई हानि र अलाभ हुँदैन त्यस्तो काम गर्नु चारित्रशील हो । उदाहरणको लागि समय र ठाउँ हेरीकन काम गर्नु र कुरा गर्नु, कर्तव्य पालन गर्नु चारित्र शील हो ।

विशाखा उपासिकालाई विहे गरी दिंदा उनको आमा बाबुले सिकाएका कुराहरू हुन्—"छोरी अब तिमी बुहारी बन्यौ, त्यहाँ गएर आफ्नो घरमा जस्तै कुबेलामा नखानु, न सुत्नु, अयोग्य ठाउँमा नबस्नु, यताको कुरा उता, उताको कुरा यता नभन्नु, राम्रो व्यवहार गर्नु यी कुराहरू चारित्र शील हुन् ।

वारित्रशील

"यं इदं भगवता न कत्तब्बन्ति परिक्खितस्स अकरणं वारित्त"—अर्थात् भगवान् बुद्धले जुन काम नगर्नु भनी छुट्याएको छ र त्यो गरेको खण्डमा मानिसहरूले छि ! छि !! गर्छन् त्यो नगर्नु वारित्रशील हो ।

शरीर द्वारा हुने पाप तीन छन् :—

हिंसा, चोरी र व्यभिचार

वचन द्वारा हुने पाप चार छन :—

झुट्टा, चुक्लि, फोहर कुरा र बकवास कुरा फजुल कुरा,

मन द्वारा तीन पाप गरिछन् :—

दृढ लोभ, वैरभाव, मिथ्यादृष्टि (अन्धविश्वास) यी दश अकुशलबाट टाढा रहनु वारित्रशील हुन् ।

जे होस् हामीले बुझ्नुपर्ने शीलको अर्थ चरित्र शुद्ध हुने काम गर्नु नै शील हो । यी कुराबाट यो स्पष्ट हुन्छ कि आचरण राम्रो पार्नु नै शील हो ।

अर्को एउटा महत्वपूर्ण कुरा के छ भने बुद्धधर्म अनुसार साँच्चैको बौद्ध बन्नलाई त्रिशरण सहित पञ्चशील ग्रहण गर्नाले मात्र न पुग्ने रहेछ । चार अंग पूर्ण भएमा मात्र पूर्ण बौद्ध हुन्छ । ती चार बौध अंग के के हुन्—

श्रद्धा, शील, श्रुत र प्रज्ञा ।

श्रद्धा भनेको के ? बुद्ध, धर्म र संघको बारे राम्रो जानकारी र विश्वास हुनु । साथै आफू बसिरहेको ठाउँमा परस्पर सहानुभूति र विश्वास बढाउनु ।

शीलको अर्थ संयम र अनुशासन प्रिय हुनु अर्को शब्दमा भन्ने शीलको अर्थ सदाचार र व्यवहार राम्रो पार्नु हो ।

श्रुतको अर्थ हो बुद्ध धर्म सम्बन्धी र अरू ज्ञानको जानकारी हुनु । पढे लेखेको अनुसार कोमल र भद्र व्यवहार हुनु ।

प्रज्ञाको तात्पर्य कुनै पनि कुरा वा काम गर्दा राम्रोसंग विचार गरी ठीक, बेठीक, असल–खराब बुझेर मनासिब व्यवहार गर्नु । मतलब बेढंगी कुरा पनि नगर्नु, बेढंगो काम पनि नगर्नु ।

सदाचारी शीलवान हुनसके के लाभ हुन्छ भन्ने कुरातिर ध्यान दिनु आवश्यक हुन आउँछ ।

१) सदाचारी वा इमान्दारी मानिस छिट्टै धनी हुन्छ किन कि अरूले विश्वास र पत्यार गर्छन् ।

२) उसको कीर्ति प्रशंसा चाँडै फैलिन्छ ।

३) त्यो जुन सभामा गए पनि निर्भयी हुन्छ ।

४) मर्ने बेलामा बेहोशी बन्दैन र कष्ट भोग्नु पर्दैन ।

५) मरिसकेपछि दुर्गतिमा पर्दैन ।

२५२१ बुद्ध जयन्तीको उपलक्ष्यमा हार्दिक शुभ-कामना

तपाईलाई चाहिने हरेक किसिमको सामानहरूको लागि सम्झनुहोस्

लू जः पसः
बालकुमारी, असन,
काठमाडौं ।

LOO. JA. PASA
Balkumari, Ason,
Kathmandu.

विवेकबुद्धि

रीना बनिया

धर्मकीर्ति बौद्ध अध्ययन गोष्ठीं शुक्रवार पतिकं श्रीघले धर्मकीर्ति विहारे ह्निने ४ बजेंनिसें ६ बजेतक बौद्ध शिक्षा श्वीका बीगु ज्या यानाच्वंगु दु। उकी भर्ना जुया बुद्ध जं'वनी व बुद्धधर्म अध्ययन याना यंका। बुद्धया शिक्षां मनूया मू यक्व हे तःधं धयागु सीका कया। मनुष्यया महानता हे विवेकबुद्धि खः। विवेकबुद्धि मदुम्ह मनूया मू दैमखु, वया व्यक्तित्व मदु धयां अपो खँ ज्वीमखु। उकिं मनूया मू धयागु हे विवेक बुद्धि खः।

विवेकबुद्धि धयागु छु ? जि थूथें सुना नं छुं खँ धाइगु बखते खः मखु, छु धागु थें धका बाँलाक खःकथं कल्पना याना स्वेगु, खंःथें थ्वीका कायगु शक्ति, थाय् स्वया ज्या याय् सैगु, खं ल्हाय् सैगुयातहे विवेकबुद्धि धाइ। विवेक मन्त कि मनू राक्षस ज्वी।

विवेकबुद्धि मदुम्ह मनूयाके शंका, ईर्ष्या, क्रोध व अभिमान न्ह्यावलें दया च्वनी। जिद्दि पहलं तोपुया तइ। नुगः केकुना च्वनी। विचार चक्कनीं मखु। उकिं धायफु विवेकबुद्धि मदुगुलिं मनूतसें यक्वं पाप ववंबिया च्वंगु दु। उदाहरणया लागि अंगुलीमालया बाखँ न्ह्यथने–

अंगुलि मालया ह्लापाया नां अहिंसक खः। गथे नां अथे हे ज्या बाँलाः। अनुशासन प्रिय (ज्ञानी)। आख ब्वनेगुली सुना नं वयात ववत्यले मफु। उकिं गुरुया अहिंसक साप यो। वं न्ह्यावलें पुरस्कार कया नां कमाय् यात। गुरुं मेपिन्त ब्वाइबले अहिंसक थें ज्ञानि ज्वीमाः धाइगु।

तर पासापिसं ज्ञान थ्वीका कायगु छखें तया ईर्ष्या याना, क्रोध पिकया बदला कायगु व अहिंसकयात स्यंकेगु कुमती तल। अले विवेकबुद्धि ढले च्वीक यंकल। नाना तरहया मखुगु खँ देका चुक्ली यात नं गुरुं अहिंसकयात माया यायगु मतोतू।

छन्हु सकलें जाना अहिंसकं गुरुमांनाप मखुथे सम्बन्ध तयाच्वंगु खँ देका चुक्ली यात। संयोगं छन्हु अहिंसकया कपा स्याना च्वंबले गुरुमांया दया वना वासः बुका कपा उसि उसि यानाच्वंगु गुरुम्हेस्यां खन। अले गुरुयागु विवेकबुद्धि नं खतं नल। ईर्ष्यालु विद्यार्थीतेगु खँ लें पुया वल। थ्व अहिंसक भिम्ह धका च्वनागु मखु खनि। थ्व विश्वास-घातीम्ह खनि थ्वयात स्याय् माल धका मनूतेगु पतिमाः गुरुदक्षिणा फ्वन। मनू मस्यायकं मनूतेगु पतिमाः गनं कया है। मनूत स्या वनीबले मनूतसें अहिंसकयात स्याना बो अले याउंल।

अहिंसक नं गुरुभक्तिइ लात। विवेकबुद्धि छखे लावन। गुरुया नं विवेक बुद्धि खतं नाल। अहिंसक अंगुलीमाल नामं डाकु जुल। थ्व घटना विवेकबुद्धि मदुगुया चि खः। थ्व बाखनं सी दु ईर्ष्या, क्रोध, जिद्दि, अभिमान, लोभ दत कि विवेकबुद्धि दैमखु। अंगुलिमालयाके नं गुरुभक्ति याना गुरुं धागु खँ ठीक मजू धका थ्वीका काय् मफुत। वया पासा-पिंके नं ईर्ष्या याना बिवेकबुद्धि मन्त। क्रोधं याना गुरुयाके नं विवेकबुद्धि मन्त।

मेगु नं छगू बुद्धकालीन घटना न्ह्यथने । भगवान बुद्धया काय् राहुल धयाम्ह नं प्रव्रजित जुल (भिक्षु जुल)। व राहुल कुमार ह्लिंह्लि यचुक पिचुक बँ पुना ज्या याय् न्ह्याँ । थलबल यचुक सिला थासे ते न्ह्याँ । अले भगवान बुद्धं मेपिं भिक्षुपिन्त (अलिंसपिन्त) धाइ– राहुल गुलि ज्ञानि । अलि्स मचासे ज्या याय् न्ह्यां । छिपिं गथे अस्यो जुया च्वनागु धका न्वाइगु । अले मेपिनि राहुल खना तँ पिहाँ वो । बुद्धयात नं पक्षपाती धाइगु ।

ईर्ष्या जापिसं छन्हु राहुलया बंपुइ धुंकुथाय् धू पासः पासः कया ह्वला बुद्धयाथाय् वना धा:वन । साप ज्ञानिम्ह राहुलया पह छपिसं मखं। थौं आतकं दना मवोनि, फुकमनं धू जक ।

अले भगवान बुद्धं राहुल कुमारयात स:ता धया बिज्यात– छ आतकं दना च्वना ला ? बँ मपुना ला ?

राहुल कुमारं विचार यात– पासापिनिगु जाल ख: । अथे मतो तया अँ ! थौं बंपुइ लोमन थें च्वं धया तुफि ज्वना सुंक हाकनं बँपुना धू वांछोया बिल अबले ल्वाय्गु अधिकार दुसां नं राहुलं सुंक सहयाना मूर्ब्रतनाप छु हाजेगु धया थें मती तया विवेकबुद्धि ज्या काल ।

थन नं ईर्ष्या याना विवेकबुद्धि मदेका म्हासु वस: पुना त:सा न राहुल कुमारयात स्यंकेगु जक नियत यागु मखु भगवान बुद्धयात समेत पक्षपाती धका दोष बिल । विवेक बुद्धि मन्त धाय्तं थुलितकं जुइफु ।

गुलिसिनं धाइ भावना यात धाय्वं ईर्ष्या तना विवेक बुद्धि दया वइ धाइ । तर भावना जक यानां ईर्ष्या तनी मखु । दुने मनंनिसें थ्वीका यक्यमागु खँ ख: । न्ह्याबलें होश तया च्वने मागु खँ ख: । होश मन्त कि मनूत विस्तारं स्वार्थी ज्वी अले विवेकबुद्धि तना मनूया मू मदया वनी । थ्वीका काय्गु शक्ति मन्त कि करपिनिगु दोष जक खनी । धाइगु नापं दु– "करपिनिगु छ्यने सिव्वाँय् वंगु खँ, थ:गु छ्यने किलि ब्वाँय् वंगु मखं ।"

बुद्धया शिक्षा अनुसार करपिनिगु दोष मालेगु बानि तोता थ:मं छु या मया धका माला स्वेगु, थ्वीका काय्गु उत्तम । थ्व खँ थ्वीका काय्त विवेकबुद्धि मा: ।

—o●o—

Glare your Building, House, Factory & other projects
With the Best Quality sheet glass

Manufactured by :—

M/s. HINDUSTAN-PILKINGTON GLASS WORKS LTD.

Stockist :—

RAJA GLASS CENTRE
10/29 ASON BHOTAHITY
KATHMANDU.
Phone No. 13963

बुद्धया व्यक्तित्व

पद्मदेवी शाक्य

बुद्ध जीवनी स्वया यंकयबले वसपोलया व्यक्तित्व निगू भाग थले फु । व खः लौकिक व लोकोत्तर । भगवान बुद्ध थ्व संसारे (लौकिके) च्वना नं लोकोत्तरया ज्या याना बिज्याय् फुम्ह खः । व छु ज्या ले ? गथे कि की साधारण मनूतसें वायन थाकुगु मनयात बसे तेगु ज्या वसपोलं अपुक याय्फु । अथे धयागु न्ह्याबलें न्ह्यागु थासे नं होश तया जुइफु । खँ ल्हासां, फेतुसां, गनं स्वसां सजग, होश पूर्ण जुया मन वंथाय् म्ह वनी मखु । म्ह वंथाय् मन वं । क्षण क्षणे दया वैगु अभिमानयात दमन याना बिज्याय् फुम्ह खः । संसारे च्वना नं संसारया वातावारणे भुले मजूसे च्वने फु । थ्व खँ थ्वीकेत पलि स्वाँया उपमा बीला जू । पलिस्वाँ श्यातनाया भरोसां बुया वोसां तसो व पलिस्वाँ श्यातनालं व लखं अलग जुया ह्वया च्वन । अथे हे भगवान बुद्ध नं खः । थ्व छगू बुद्धया तःधंगु व्यक्तित्वया चि खः ।

थुजागु व्यक्तित्व दुम्ह तःधंम्ह बुद्ध जूसा नं भगवान बुद्धयात थौंकन्हेति अबलेया मनूतसें म्हमस्यू अले मखंथें नं च्वं । भगवान् बुद्धयाके विशेष छुं चि मदु । अथे धयागु तःधंछु मजू । थ्व खँ थ्वीका बीया लागी बुद्धकालीन घटना छगू न्ह्यथने ।

बिम्बिसार जुजुया पासा छम्हेस्या बुद्धया बयान न्यना थें बुद्ध नापलाना बाखं न्यनेगु साप इच्छा जुल । अले भगवान् बुद्ध नापलाय् धका राजगृहं श्रावस्तीपाखे पला न्ह्याकल । श्रावस्ती तापागु जुया बिचे छथाय् कुम्हाया म.रां उइथाय् बाय् च्वन । भगवान बुद्ध नं राजगृह बिज्याय् धका बिज्याना वहे कुम्हाया मारा उइथाय् बाय् च्वना बिज्यात । तर बुद्ध नापलाय् धका वोम्हेस्यां भगवान बुद्ध म्हमस्यू ।

भगवान बुद्धं वयाके न्यना बिज्यात – भाजु गनं वयाम्ह, गन वने त्यनागु ?

जि भगवान बुद्ध नापलाना बाखं छक न्यनेगु तःधंगु इच्छां राजगृहं वया च्वनागु । श्रावस्ती भगवान बुद्ध दु धागु न्यना धका लिसः बिल ।

अले भगवान बुद्धं न्यना बिज्यात–छिं भगवान बुद्ध गबलें मखनानि ला ?

मखनानि धका लिसः बिल ।

एसा जि बाखं छगु कना हे न्हें धका भगवान् बुद्धं थः बुद्ध खः धका मधासे बाखं काना बिज्यात । बाखं न्यना च्वच्वं व मनूया मने साप आनन्द जुल । मनं मनं धाल थ्व बाखं कना च्वंम्ह हे भगवान बुद्ध थें च्वं । न्यना तया थें फुक्क पहचह व तालबाल बुद्धया थें च्वं । बाखं न्यने सिधंवं बुद्ध हे खः धका म्हसीकल । वया मन तस्सकं याउल । थुकि सो दु बुद्धयाके अभिमान धयागु छुत्ति मदु ।

नुगले करुणा व प्रज्ञां जायाच्वंगुलि बुद्धया व्यक्तित्वया मू अपो दत । बुद्धं ल्हावां प्राप्त यागु ज्ञान नं प्रज्ञा खः अले करुणा । थ्व नितां याना वसपोलया हृदय न्ह्याबलें सिच्चुसे च्वं । बहुजन हिताय बहुजन सुखाय सन्देश बिया

बिज्याथें ज्या नं यायफुगु व सफल जूगु हे बुद्धया नुगले प्रज्ञा व करुणा तालजु थें बराबर जूगुलि खः । न्ह्याक्को हे विद्वान व बुद्धि दुसा नं यदि नुगले करुणा मदुसा छुं ज्या वइमखु । बुद्धयाके प्रज्ञा दुथें नुगले करुणा दु उकिं वसपोलयाके तःधंछु धयागु व अभिमान धयागु भ्या मचा हे मदु । अथे हे विद्वान जू थें मसः मस्यूपिन्त हेला यात धाःसा ल्याखे मतल धाःसा व सःगुया छुं मू दैमखु ।

बुद्ध जीवनी स्वया यंक्यबले करपिन्त भिं यायगु नियतं बुद्धं गुबलें गुबलें अभिमान बाः तःधं जुया क्यंगु घटनात खने मदुगु मखु । थ्व खंया प्रमाण माल धाःसा बुद्धकालीन घटना छगू न्ह्यथने ।

बुद्धया पाले छम्ह राहु असुरेन्द्र धयाम्ह दु । व साप तःधिकः थें तस्सकं अभिमान । वयागु विश्वास खः तःधिकपिसं यागु ज्या व खंजक भिं ज्वी । व स्वया नं भगवान बुद्ध चिकिधिक जूगुलि गिन्ति हे मया । छन्हु भगवान बुद्धयाथाय् व राहु असुरेन्द्र वन । अबले वसपोलं थःगु मनोबलं व राहु स्वया नं गाक्कं तःधिकः जुया क्यना बिज्यात । अले तिनि व राहुया अभिमान दमन जुल । अथे हे गया काश्यपयात नं चमत्कार क्यना वयागु अभिमान तोथुला बिल ।

बुद्धं म्वाकं चमत्कार क्यना बिमज्या । भिक्षुपिन्त नं वसपोलं नियम देका बिज्यात चमत्कार क्यने मज्यू धका एसां परिस्थिति स्वया, थाय् स्वया वसपोलं चमत्कार क्यना बिज्यागु खँ गनं गनं उल्लेख दु । थ्व नं छगू वसपोलया महिमा खः ।

फोन नं. १४४३३

लुमंका दिसं

न्ह्याक्को निभाः त्वःसां सिच्चुसे च्वनीगु,
बुलुसे च्वंगु मिखा यच्चुसे च्वनीगु
किसिम किसिमयागु चस्माया लागी
व स्यंगु चस्मा न्हू याय् माःसा

निसिका अप्टिकल कं.
६/४५ असं किसिध्वाका, ये"

२५२१ दँ स्वाँयापुह्नीया भिंतुना

न्हून्हूगु ऊनी, नाइलन आदिया
स्वेटर, ज्याकेट, कास्मिरी गा, समुद्रपारया
सामान व मेमेगु लुमुकीगु वसः नं थ्यन

लुमंक भासँ न्हैं

कचा फोन नं. ११४६०
ग्रॅण्ड ऊल सेन्टर
न्हू सतक

ग्रॅण्ड ऊल सेन्टर
असं, फोन नं. ११८४७

पुनर्जन्म ?

प्रकाश वज्राचार्य

बौद्ध सफूती पुनर्जन्मयात मान्यता बियातःगु बाँलाक सोवु । बौद्ध साहित्य कथं ह्लापानिसें हे बौद्धमार्गीतसें पुनर्जन्मे विश्वास तया वयाच्वंगु दु । थ्वहे विश्वासया आधारे कर्म न याना वयाच्वंगु दु । तर अबौद्धतेगु सिद्धान्तकथं मजूसे थःगु हे पहलं ।

पुनर्जन्म छु खः ?

छीसं आ ह्लापां पुनर्जन्म धैगु छु धका छक्वनि विचाः याय् । पुनर्जन्मयात थौंया वैज्ञानिक समाजया दृष्टिकोणे तया छक्व लना स्वे । संसार परिवर्तनशील खः । विज्ञानया अनुसारं परिवर्तन मजूगु व मज्वीगु पदार्थ छुं नं मदु । थ्व सिद्धान्त बौद्धधर्मया सिद्धान्तनाप मिले जू । बुद्धधर्मकथं नं संसारे न्ह्यागु पदार्थ नं अनित्य खः । न्ह्यागु पदार्थ न नाश जुया मेगु रूप काःवनी । थुगु हे कथं छीगु जीवन नं छन्हु मदया वनी तिनि । अले थुगु शरीर तोता मेगु शरीर धारण याः वनी – थुगु परिवर्तनयात हे पुनर्जन्म धका धाइ । मेगु कथं धायगु खः धैगु जूसा पुनर्जन्म धैगु न्हूगु शरीर जन्म कायगु धका नं धायफु । थथे पुनर्जन्म धैगु वर्तमान जन्मया लिपायागु जन्म खः । अथे हे वर्तमान जन्मया ह्लापायागु जन्मयात पूर्वजन्म धाइ । सुनां पुनर्जन्मे विश्वास याइ वं अवश्य नं पूर्वजन्म नं विश्वास याइ ।

धार्मिक दृष्टिकोणं स्वःसा पुनर्जन्म धयागु कर्मभोग यायत काइगु खः । तर यक्वं दार्शनिकतेगु विचाः दु कि छी छगू खास लँपुइ वना च्वनागु खः, छगू खास लक्ष (Destination) हासिल यायत । पुनर्जन्म धैगु नं ह्लापाया जन्मे सिना दिना च्वंगु यात्रायात हाकनं न्ह्याकेत काइगु खः । थ्व खं मचा च्वीके थाकु । तर मुख्य धाय्‌त्यनागु खँ थ्व खः कि छीसं न्हूगु जन्म धका हाकनं च्वंनिसें यात्रा शुरू याइगु मखु । बरु ह्लापाया जन्मे गनतक यात्रा ज्वीधुंकुगु खः अनंनिसें शुरू याइ । थथे दार्शनिकतेगु विचाः अनुसारं सी दु कि पुनर्जन्म धैगु ह्लापाया जन्मया याय् मानिगु व ल्यंगु ज्या यायत काइगु खः । थुकि याना छीसं ह्लापाया जन्मया स्मृतिया याय्‌मानिगु व ल्यंगु ज्या यायत काइगु खः । थुकि याना छीसं ह्लापाया स्मृतित ज्वना पुनर्जन्म काःवइ । अले याय्‌मानिगु ज्या अनुसारगु हे शरीर छीसं न्हूगु जन्मे धारण याइ ।

पुनर्जन्म दु ला ?

थौंया जमानाय् पुनर्जन्म विश्वास मयुपि यक्को दु । छाय्‌धासा पुनर्जन्म गुकथं काःवन धयागु प्रमाणित याना क्यनेगु छुं प्रयोगात्मक तरिका (Demonstration method) मदु । तर छुं तथ्यत स्वेबले पुनर्जम द हे मदु धका धाय्‌मछि । जीव-विज्ञान (Biology) अनुसारं मचाखाचात धंपिं माँ-बौ स्वइ । माँ-बौ गुण, दोष, रूप व मेमेगु विशेषतात अमिगु "जिन्स" (Genes) धंगुली भर परे जुया च्वनी । अले वहे जिन्स इमि मचातेके नं सरे ज्वीगुलिं मचाखाचातेके नं माँ–अबुपिनिगु हे विशेषतात दया च्वनी । थ्व खँया अनुभव छीसं थःगु व्यवहारिक

जीवने नं यायफु। तर क्रीसं थ्व नं स्वया च्वना कि मां-बौपिंके मदुगु विशेषता नं मचायाके दया च्वं। थ्व थथे हे जुया जुल धका बाँलाक धाय् थाकु। तर पुनर्जन्म दु धका मतो तया बिचाः यासा थ्व खँ प्रष्ट ज्वी पूर्वजन्मया विशेषता हे व न्हुगू जन्मे मचायाके ल्यना च्वंगु ज्वीमाः। उकिं व विशेषतात मां-बौयाके मदुगु जू वल ? कोरियाया छम्ह मचां प्यदँ (४) दुबले हे प्यता भाय् सेकल। वयाके क्यालकुलस (Calculus) धँगु हिसाब नं बाँलाक वो गुगु हिसाब तःधिकपिन्त हे थाकु ताः। कोरियाया टेलिविजने वयागु कार्यक्रम नं जू हुँ। यक्कों विद्वानतेगु धापूकथं व मचायाके पूर्वजन्मया स्मृति ल्यंगु दया च्वंगुलि थथे जूगु खः। भारतया सुप्रसिद्ध नोबेल पुरस्कार त्याकूम्ह कवि रविन्द्रनाथ टैगोर खुदँ (६) दुबलेंनिसें कविता च्वे सः। थथे मचाबले हे कवि, गायक, प्याखंमो, गणितज्ञ जूपिं मावक्कों दु। धायनु कि सुं मां-अबुया यक्को मचाखात दु। व फुक्क मचातेत उलि हे माया याना, अथे हे नका, त्वंका च्वलंका छगू हे वातावरणे तया तल धाय्का। अथे जूसा छु व फुकस्यां गुण उत्थें हे ज्वोला ? ज्वी मखु। अपिं मध्ये सुं डाक्टर जूसा सुं ज्यानमारा ज्वी। गुम्हं भाय् सेवा यायगुली तत्पर जूसा गुम्हं करपिन्त ह्याकेगुली तत्पर ज्वी। थथे छगू हे वातावरणे च्वलंपि व हे मां-बौया मस्त जूसां गथे जुया अमिगु गुण पाः वन ? थन नं हानं ह्नाचः थें पुनर्जन्म हे न्ह्योने दँ वइ। वहे छगू पाठ वय्केत गुम्हस्यां छकः ब्वनां गाइ, गुम्हस्यां स्वकः ब्वने मालो, गुम्हस्यां खुकः ब्वने मालो। थथे गथे जुया जुल ? थ्व खँया लिसः नं पूर्वजन्मया कारणं जूगु धायफु। गुम्हं गुम्हं नकतिनि खँ ल्हाय् सःपि मचातसें छक-निक वर्तमान जीवने सम्बन्ध हे मदुगु घटनात नं कं। मनोवैज्ञानिकतेगु धापू अनुसारं व मचां पूर्वजन्मया घटना कंगु ज्वीमाः।

छकः निकः क्रीत थुजोगु म्हगसे म्हं गुगुया कि क्रं गु जीवने छुं सम्बन्ध हे मदु; गुगु कि क्रीसं मनं हे मतुना। यक्कोसिगु बिचाः दु कि थ्व म्हगसे म्हंगु पूर्वजन्मनाप सम्बन्ध दुगु ज्वीमाः ?

अप्पो याना पूर्वजन्मया खँ पूर्वजन्मे अकालं सीपिं वा दुर्घटना जुया सीपिंके लुमं। अज्ज गुम्ह गुम्हसिकें ला पूर्वजन्मे गोलि लाःगु वा छुरि सुया तःगु घाः नं सी दु। अजोपिंके पोस्टमार्टम (Postmortem) याना स्वःबले अमिगु म्हे गोलि दुहाँ मवंनिगु खँ प्रष्ट जू। तर घाः न धाःसा गोलि लाःगु वयँ। थुकि पुनर्जन्म धँगु दु धका क्यनी। सुं ततःधंपिं मनोवैज्ञानिकतेगु अनुसारं थुजोगु मानसिक ल्वेत नं दु गुकिया सम्बन्ध पूर्वजन्मनाप जुया च्वनी, गथे कि फोबिया (Phobia) धँगु ज्वर। पुनर्जन्मे विश्वास याइपिं ततःधंपिं वैज्ञानिकतेगु धापूकथं पूर्वजन्मया स्मृति क्रीगु वर्तमान जीवने दु, तर ग्यनाच्वंगु अवस्थाय्। थ्वयात छुं आकस्मिक घटना, चोट वा मेमेगु प्रकार थने फत धायव क्रीके पूर्वजन्मया घटना लुमना वै। पूर्वजन्म स्पष्ट रूपं स्वेगु छगू योगाशन नं दु धाइ। थौंतक थुजोगु योगाशन सःपिं मनूत दनि नं धाइ – तर साप हे दुर्लभ। यक्कोसिगु बिचाः दु कि भगवान बुद्ध नं थ्व योगाशन पूर्ण रूपं सः। उकिं वलंसपो भूत, भविष्य व वर्तमानया खँ फुक्कं स्यूगु खः।

पुनर्जन्म व बौद्धधर्म

बौद्ध साहित्ये (सफुती, पुनर्जन्मयात तःधंगु थाय् दु। थ्व खँ जा सकस्यां सि हे स्यू ज्वी कि बौद्धधर्मे कर्मयात गुलि तःधंगु स्थान दु धका। बौद्धधर्मे अनुसार क्रीसं थःम्हं यानागु कर्म भोग यायत हे पुनर्जन्म काइगु खः। थथे क्रीगु जोवनया सुख दुःख पूर्वजन्मया कर्मे भर परे ज्वी।

(बौद्ध सफुती थःम्हं यानागु कर्म भोग यायत हे पुनर्जन्म काइगु खः धया तःसां नं भगवान बुद्धया धापूकथं पुनर्जन्म

काइगु छुं चीज वा आत्मा मदु। थुगु जीवनया सुख दुःख फुकं पूर्व कर्मफल धका बुद्धं माने मया। थुगु जन्मया कर्मफलं नं दुःख सुख जू। — सम्पादक)

बौद्धधर्म अनुसार जन्म कायगु धैगु हे दुःखया गाले वयवायगु खः। थ्व गालं मुक्त ज्वीगु लंपु निर्वाण हे छगू जक दु। महायान अनुसारं हाकनं पुनर्जन्म काय् म्वालिगु हे निर्वाण खः। यदि पुनर्जन्म हे मदुगु जूसा निर्वाण धैगु हे मन्त। अले निर्वाण मन्त धायव महायान बौद्धधर्म नं तुति मदुम्ह सल थें ज्वीगु जुल। थुकिं नं सी दु कि पुनर्जन्मया महत्व बौद्धधर्मे गुलितक दु धका।

बौद्धधर्म व पुनर्जन्मया सम्बन्ध क्वातुकीम्ह छम्ह बोधिसत्व नं खः। बोधिसत्वया अस्तित्व संस्कृत महायान ग्रन्थे जक मखु पालि जातक साहित्ये नं दु। बोधिसत्व धयाम्ह लिपा बुद्ध जुइम्ह खः।

बुद्धधर्मकथं व मनु हाकनं जन्म काइ गुम्हसिके विकार दइ तिनि। जब क्लेश, तृष्णा, तं आदि फुक्कं विकारत पवी अलेतिनि व मनू पुनर्जन्म कायगुलिं मुक्त ज्वी। थुकथं मनूतसें पुनर्जन्म काः वे मानि वा म्वाल धका सीके फु। पुनर्जन्म काइगु धैगुया मतलब ह्लापाया जन्मया छुं चीज न्हूगु जन्मे सरे ज्वी धैगु मखु। गथे कि छम्वाः मतं मेगु मत च्याके बले व च्याकुगु मत मेगु मते सरे जूगु मखु; खालि मेगु मत च्याकेत साधन जक जूगु खः। अथे हे पुनर्जन्मे पूर्वजन्मया छुं चीज सरे ज्वीगु मखु। पूर्वजन्म जा पुनर्जन्म देकेगु छगू हेतु, साधन जक खः। थुकिया मतलब थ्व खः कि मनूतसें पुनर्जन्म कायगु धायबले ह्लापाया जन्मया नाम व रूप (Mind and Matter) मेगु जन्मे वनीगु मखु। व नाम व रूपं मिगु व मभिगु कर्म याइ। थ्व हे कर्मं याना न्हूगु नाम व रूप दय्की गुगु कि कीसं पुनर्जन्म ग्रहण याइ।

पुनर्जन्म व मेमेगु धर्म

हिन्दूधर्मे नं पुनर्जन्मयात पूर्णरूपं मान्यता बिया तःगु दु। हिन्दूधर्म अनुसारं आत्मा धैगु अमर व नित्य खः। गथे सुं मनुखं पुलांगु वसः तोता न्हूगु वसः पुनी अथे हे आत्मां नं पुलांगु जन्म तोता न्हूगु जन्म काइ। तर पुलांगु जन्मया आत्मा धाःसा न्हूगु जन्मे दया हे च्वनी। थ्व खं बौद्धधर्म नाप मिले मजू। बौद्धधर्म कथं आत्मा अनित्य खः। ह्लापा धयायेंतु न्हूगु जन्मे पुलांगु जन्मया छुं चीज सरे ज्वीगु मखु। जैन धर्मं नं बौद्धधर्मं थें तुं पुनर्जन्मया सिद्धान्तयात मान्यता ब्यू। तर अपो धयाथें इसाइत, यहूदीत व इस्लामीतसें पुनर्जन्मे विश्वास मया। मार्क्सवादीतसें नं पुनर्जन्मयात अन्धविश्वासया रूपे माने याना च्वन। हिप्पीतसें नं पुनर्जन्मया अस्तित्वे विचाः हे मया।

उपसंहार

थौंया ऐतिहासिक युगया (Atomic age) यक्कों धयाथें मनूतसें पुनर्जन्मयात खालि मनूतेगु फुस्लुगु गफ जक सम्झे जुया च्वन। तर पुनर्जन्मे विश्वास याइपिं नं संसारे कम मजू। एशियाया मनूतसें जक मखु अफ्रिका व अमेरिकाय् च्वंपिसं नं पुनर्जन्मे विश्वास याः। धार्मिक मनूत जक मखु टेनीसन, हक्सले, पाइथागोरस, फायड, यूंग प्लेटो आदि थें जाःपिं विद्वानतसें नं थ्वयात मान्यता ब्यू। तर थौंया प्रयोगवाद युगे (Experimental age) कीसं प्रयोग याना पुनर्जन्म द हे दु धका पुनर्जन्मे विश्वास मयाइपिंत क्यने मफुनि।

"ढी मत्य न्ह्याःनु — बुद्ध"

धर्मकीर्ति बौद्ध अध्ययन गोष्ठीया

७ गूगु बुदिं व

सिद्धार्थ कुमारया जन्म, बुद्धत्व प्राप्ति व महापरिनिर्वाण
जुया बिज्यागु दिं

२५२१ गूगु

स्वाँया पुह्नीया लसताय्

सकसितं जिमिगु

भिन्तुना

बौद्ध अध्ययनशील पासापिं

पुनर्जन्म

(मिलिन्द प्रश्न सफुतिं)

मिलिन्द जुजु न्यन— भन्ते ! थज्योगु छु प्राण दुला गुगु कि थुगु शरीरं पिहाँ वना मेगुली दुहाँ वनीगु ब। चवं वनीगु ?

नागसेन भिक्षु धाल— मदु महाराज ।

भन्ते ! यदि थुगु शरीरं पिहाँ वना मेगु शरीरे वनीगु छु मदुसा व पाप कर्मं मुक्त जुल ।

हाँ महाराज ! यदि व हानं जन्म मजूसा धाय्‌वँ व थःगु पाप कर्मं मुक्त जुल हानं व जन्म ग्रहणयात धाःसा मुक्त मजू ।

कृपा तया उपमा बिया थ्वीका बिज्याहुँ ।

महाराज ! यदि सुं मनुखं सुं मेपिनिगु अँ खुया काल धाःसा दण्ड भोग याय्‌माः कि म्वा ?

भन्ते ! दण्ड भोग याय् माली ।

महाराज ! व अँयात वं पिना तःगु मखु उकिं दण्ड भोग याय् माल ।

भन्ते मेम्हसिनं पिना तःगु अँमाय् हे थ्व नं सःगु खः, उकिं व दण्डया भागी जुल ।

महाराज ! अथे हे छम्ह मनू थुगु नाम रूपं (शरीर व मनं) भिंगु व मभिंगु कर्म याना च्वन। वहे कर्मया प्रभावं मेगु नाम रूप जन्म कया च्वन। उकिं व थःगु पाप कर्मं मुक्त मजू ।

भन्ते ! छिपिसं बाँलाक थ्वीका बिल ।

कर्मफलया बारे

मिलिन्द जुजु न्यन— भन्ते ! गुबले कि छगू नाम-रूपं भिंगु वा मभिंगु याना च्वन धाःसा व कर्म गन च्वंच्वनीगु ?

महाराज ! गुबलें मतोतुसे नाप वइ च्वनीगु किचः (छाया) थेंतुं वयागु कर्म तयूल्यू वया च्वनी ।

भन्ते ! छु कर्म क्यना बी फुला ? थन च्वंच्वनीगु धका ?

महाराज ! व कर्म अथे क्यने मफु ।

भन्ते ! कृपा तया उदाहरण बिया थ्वीका बिज्याहुँ ।

महाराज ! छु सिमाया फल क्यने फुला गुगु कि आ सहे मस मि – व थन दु ऊन दु धका ?

क्यने मफु भन्ते ।

महाराज ! अथे हे कर्मयात थ्व लगातार छस्वा जुया न्ह्याना च्वंगु जीवन प्रवाहे कने फंमखु थन दु धका ।

भन्ते ! छिपिसं बाँलाक थ्वीक कना बिज्यात ।

संक्रमण मजूसे पुनर्जन्म जू

मिलिन्द जुजु न्यन— भन्ते ! यदि संक्रमण हे मजूसा पुनर्जन्म गथे जुल ?

खः महाराज ! विना संक्रमणं पुनर्जन्म जू ।

भन्ते ! व गथे जू ? कृपा तया थ्वीका बिज्याहुँ ।

महाराज ! यदि छम्वा मते मेगु मत थीका च्याके

बले छ ले थन व मत मेगुली सरे जुल ला ?

मजू भन्ते ।

महाराज ! थथे हे विना संक्रमणं (सरे मजूसे) पुनर्जन्म जू ।

कृपा तया उपमा बिया थ्वीक धया बिज्याहुं ।

महाराज ! छ महाराजयाके छुं श्लोक वा कविता कण्ठ वो गुगु कि थः गुरुया म्हुतुं सेका तयागु ?

हाँ, कण्ठ वो ।

महाराज ! छ ले व श्लोक आचार्यया म्हुतुं पिहां वया छिगु म्हुतुइ स्वारावक दुहाँ वन ला ?

मखु भन्ते !

महाराज ! थथे हे सरे मजूसे हाकनं जन्म कायगु ज्या जू ।

भन्ते ! छलपोल बाँलाक थ्वीक कना बिज्यात ।

—o●o—

Good Wishes

On 2521th Anniversery of

Mahaparinirvana of GAUTAM BUDDHA

MUNCHA HOUSE

17 NEW ROAD **Phone: 11470**

Remember:

M/s. General Stainless Steel Stores

BISHAL BAZAR

FOR: EVER SHINING, EVER LASTING AND NEVER CHANGING -

HULAS STAINLESS STEEL UTENSILS

Please Step in

TULADHAR EMPORIUM

SUKRAPATH (Phone: 13535)

for, Readymade Garments & Hosiery Goods

घटनात्मक चर्चा

सन्देश दूत

कर्मफलया बारे छलफल जू थाय् छम्हस्यां न्ह्याइपुसे च्वंगु घटनात्मक चर्चा छगू कन । छम्ह मिसाया निम्ह मस्त दु । छम्ह गँसि मेम्ह ल्ह्वं । वयाके न्यना हं – ह्लापां बूम्ह मचा गथे गसि जुल ? लिपा बूम्ह जक गथे ल्ह्वंगु ?

मचाया मामं धाल— ह्लापां जित बिया ह:बले दकसिवे चिकिधिकम्ह ममचा जुया च्वने माल । प्वाथे दुबले यत्थे ने मखं, योगु ने मदु । आ छुसे च्वना छेँया हामा जुया च्वना । प्वाथे दुबले यत्थे ने खन । उकिं ह्लापां बूम्ह मचा गंसि जुल । लिपा बूम्ह मचा स्वे ज्यू । थ्व घटना पूर्व कर्म फल खःसां थःम्हं यानागु कर्म मखु ।

× ×

प्वाथे दुबले ग्रहणं ज्वनीगु

मिसा छम्हेस्या ख्वाले ह्यांगु च्याः बा दाग दु । छम्हेस्यां न्यन छु जूगु ?

व मिसां लिसः बिल– जिमि मांया प्वाथे दुबले ग्रहणं ज्वन । अबले जिमि मांमं मोल्हुया च्वंबले प्वाथे ल्हा तया हं । ग्रहणं ज्वनी बले प्वाथे दुपिनि निर्वस्त्र जुया प्वाथे ल्हा ते मज्यू । चन्द्रग्रहण ज्वीबले हाकुगु च्याः (दाग) थाइ । सूर्यग्रहण ज्वीबले ह्याउंगु च्याः थाइ ।

× ×

छम्ह मिसाया पाकम्ह मचा बुल हं । गथे पाकम्ह मचा बूगु धका न्यंबले व मिसां धाल हं– जिमि भात च्वलेचा स्याना ला मोम्ह जुया च्वन च्वलेचा स्याइगु जित मयो । तर धाय् मज्यू । धाल कि दाय् यो । जि न्वंमवासे सुंक च्वना । खँ मल्हाना बले दुम्ह मचा पाक जुल ।

× ×

बर्माय् मिसा छम्हेस्या ह्लाय् च्वामुसे हाकुचा खवाम्ह, मिखा गोगो लाम्ह मचा बुल हं । लिपा परीक्षा याना स्वः बले थः छने थाय भारतीय सिनेमाया छम्ह (हीरोनी) दुगु क्यालेण्डरः ह्योनेसं खाया तल । वहे क्यालेण्डरे च्वंम्ह मनू मती लुइका च्वंबले दुम्ह मचा व थें हे ह्लाय् च्वामुसे मिखा गोगो लाम्ह मचा बुल हं ।

× ×

अमेरिकाया घटना ख: । छम्ह मिसाया हब्सी बुल हं । भुयूम्हेस्या हब्सी बूगु आश्चर्यया खँ ख: । भातम्हेस्यां कलाया विरूद्ध नालिस तल । कलाम्हेस्यां–जि निर्दोष धका बिन्तिपत्र तल । मिसाया पाखें प्रतिवाद याम्ह वकिलं मिसाया कोथा जाँचे यावन । व कोथाय् हब्सीयागु तस्बीर तँतगु खन । व हब्सी वस्ताजो जुयाच्वन । वया न्ह्ये हालीगु स: व वा मिसाया यल । वहे जक लुमंका च्वंबले दुम्ह मचा हब्सी थें हाकुसेच्वंम्ह बुल । मिसा त्यात ।

+ +

छम्ह मिसाया साप बाँलाम्ह मचा बुल । माँ नं मस्व: बौ नं मस्व: । पासापिस न्यन हं– छं गथे साप बाँलाम्ह मचा बुल ?

मिसां धाल हं । जित येका च्वंम्ह बांलाम्ह मिजं छम्ह दु । वयात जि म्ह मम्यू । व मिजंयात बिया मछोसे बांमलाम्ह मिजंयात बिया छोत ।

छम्हु जि थः छें वना ऊयालं ववस्वया च्वनाबले जिमि मामं धाल– ए मैंचा ! छन्त ह्लापा ब्याह्रा याय् धावोम्ह मिजं हुँ का धका वयन । व मिजं साप बांलाम्ह खनि । व मिजंयाके वने वुसा गुलि ज्यू यथार्थे मती तया च्वनाबले मचा बुल । वहे मिजंया स्वा वुरुस्तम्ह मचा दत ।

थुपिं फुक्क घटनात हेतु फलवादनाप मिले जू । हेतु वुगुलिं फुक्क परिणाम वा फल दैच्वन । कर्मफल खःसा नं थःम्हं यानागु कर्म जक नं मखु ।

नं च्याहाँ वोगु मलं नंयात तुं नष्ट याइ थें, केवल नय् त्वनेया निंतिं चंचल जुया जूम्ह व्यक्तियात थःगु कर्मं थःततुं दुर्गती यंकी । —धम्मपद

२५२१ गूगु स्वाँया पुह्नीया उपलक्ष्ये

भिंतुना

नेपाली, चाइनिज व भारतीय लाकां,
चप्पल व मोजाया लागी

सद्वां लुम्वंका दिसँ

दबलकाजी तुलाधर

१०/८, लाकां ज्यासः
भोटाहिटी

Graphic Arts,

For

Quality Photography, Colour Slides, Filmstrips & Cinematography.

Please visit :

RATNA PARK, KATHMANDU, NEPAL

तृष्णा

"योगी"

१) भ्रान्त स्वभाव भएको मानिसको तृष्णा लहरा जस्तै गरी बढ्दै नै जान्छ । त्यो एक चीजबाट अर्को चिजसम्म यसै गरी दौडि नै रहन्छ, जसरी बनको बाँदर एक फलबाट अर्को फलको इच्छा राख्तछ ।

२) यो विषालु तृष्णाले जसलाई वशमा गरेको छ, उसको शोक बीरन (नर्कट) घाँस जस्तै हलहलि बढ्दै नै जान्छ ।

३) यो दुष्ट तृष्णालाई जगत्मा जसले काबुमा राख्तछ, उसको शोक त्यसरी झर्दछ, जसरी कमलको पातबाट पानीको थोपा ।

४) जसरी राम्रो गरी जरा ननिकालिएको रूख (वृक्ष) काटेकै भए पनि फेरि मुना आउँछ, त्यसै गरी तृष्णाको जरा पनि जबसम्म काटिँदैन, तृष्णारूपी मल नष्ट हुँदैन, तबसम्म दुःख बराबर जन्मिनै रहनेछ ।

५) यो रागयुक्त संकल्प नदीको रूपमा चारैतिर बगिरहन्छ, जसको कारण तृष्णा रूपी लहरा (लता) मुना आउँदै जरा हाल्दै जान्छ । जहाँ कहीं तिमी यो लहराले जरा गाडेको देख्छौ, त्यहाँ तिमी प्रज्ञा (ज्ञान) को बञ्चरोले उसको जरा काट ।

६) जालमा परेको खरायो जस्तै तृष्णाको फेलामा परेका यी प्राणीहरू यता र उता गरी घुमी नै रहन्छन् । संयोजन अर्थात् मनको बन्धनमा परेका यी मूढ मानिसहरू बारम्बार दुःख र क्लेश पाइरहन्छन ।

७) यो जो फलाम, काठ, डोरीको बन्धन छ यिनलाई बुद्धिमान मानिसहरू दृढ बन्धन भन्दैनन् । यो भन्दा बलियो बन्धन ता त्यो चिन्ता हो, जो मणि, कुण्डल, पुत्र आदिको लागि गरिन्छ ।

८) जुन मानिस रिसमा व्यस्त, मस्त रहन्छ त्यो आफैले खनेको खाल्डोमा यसरी पर्छ, जसरी माकुरा आफैले बनाएको जालमा फँस्तछ । धीर पुरुष यी सबबाट बचो सबै आकांक्षा र दुःखबाट वञ्चित हुनेछ ।

९) जो प्राणी तर्क वितर्क आदिको संशय (शंका) मा पीडित छ, र तीव्र रागमा डुबेको छ, तथा सधैं सुखै सुखको इच्छा राख्तछ, त्यसको तृष्णा बढ्दै नै जानेछ, अनि उ प्रतिक्षण आफ्नो लागि अरू बलियो बन्धन बनाउँदै जानेछ ।

१०) जसको तृष्णा नष्ट भएको छ, रागबाट जो विमुक्त भएको छ, जसले शब्द र उसको अर्थ जान्दछ र जसलाई अक्षरको क्रमको पनि ज्ञान छ, उसलाई महाप्राज्ञ भन्दछन् । निश्चय नै उ अन्तिम शरीरवाला हो, अथवा उसले निर्वाण (मुक्ति) पाउनेछ ।

११) संसार समुद्र पार गर्न नचाहने मूर्ख मनुष्यलाई यो सांसारिक भोगले नष्ट गरिदिन्छ । भोगको तृष्णामा फँसेर त्यो दुर्बुद्धि मानिस आफूले आफैलाई हत्या गर्दछ ।

(धम्मपद, तण्हावर्ग)

१२) तृष्णाको साथी बनिएर बारबार जन्म लिने मनुष्य मनुष्यत्व अथवा मनुष्यतर (मनुष्य भन्दा माथि)

भावलाई प्राप्त गरेर संसार समुद्रबाट पार हुन सक्तैन ।

१३) तृष्णाबाट दुःखको उत्पत्ति हुन्छ – तृष्णामा यो दोष देखेर भिक्षुहरूले तृष्णा रहित भई धन संग्रह नगरी (अपरिग्रही) अनि स्मृतिमान भएर जीवन यापन गर्नुपर्छ ।

१४) भवतृष्णा (सांसारिक भोग) लाई त्यागी दिने शान्त चित्त भिक्षुको जन्म–परम्परा नष्ट भएर जान्छ, उसको फेरि जन्म हुँदैन । (सुत्तनिपात)

१५) मनुष्य जति जति कामादिको (वस्तुभोगको सेवन गर्दछ, उति नै उसको तृष्णा बढ्दै जानेछ । कामको सेवनमा क्षण मात्रको लागि नै रस आस्वाद अनुभव हुन्छ ।

(मज्झिमनिकाय मार्गंदियसुत्त)

★

यो तृष्णा-नदी निर्मल छ, मनुष्यहरूको प्रेम हुने यस्तो नदीको बन्धनमा रही सुख खोज्दै रहने प्राणीहरू तृष्णास्रोतमा परी जन्म-जरा-दुःखको पासोमा फँसिरहन्छ । –धम्मपद

२५२१ दँ बुद्ध जयन्तीया

भिंतुना

पलपसा घयागु हे छिगु समाः ज्वलँया धुकूखः । छित माःगु समाः ज्वलँ फुकं थन दु । धन्दा कया दीम्वा, लुमंक भासँ ।

पलपसा सेन्टर फोन. नं. १४३६२

भोटाहिटी

भासँ भासँ थौं हे भासँ गान ?

नेपाल रेडिमेड स्टोर्स

सुइकाःया मलाः धका धन्दा कया दीम्वा

छित यःगु, ल्वःगु, माःगु तक वसः

मिजंते सूट, मिसा कोट, सारी,

बेलबटम सूट, बाबा सूट आदि

सकसितं मदेक मगागु वसः सकतां तयारीगु दु

न्हूसतके च्वंगु नेपाल रेडिमेड स्टोर्स

फोन नं. १३–७३२

बर्माया बाखँ

न्याय

भागुणवती अनगारिका, बर्मा

छन्हु जुजु छम्हेस्या चान्हे न्ह्यो मवोबले कल्पना जुल । थ्व देशे न्यायपूर्वकं राज्य जूला मजूला, जित जनताया योला मयोला, जित भिं धा:ला मधा:ला धका परीक्षा या:वने माल । थथे मती तया छन्हु बहनी भ्वाथगु वस: पुना भेष बदले याना छम्ह गामे च्वंम्ह पाखे थें च्वंक उखें थुखें चाह्युं वना स्व:जुल । छथाय् गल्ली भ्वाथगु वस: पुना वोम्ह खना खिचा छम्हेस्यां उना च्वन । खिचां उना च्वंसां नं वास्ता हे मयासे व मनू वना च्वन । चान्हे जुइन । छथाय् बाय् च्वने माल धका थाय् स्व: जुल । बांलागु तखागु छें छखा खन । व छें सरासर वना खापा धिधि याना च्वन । अन छें च्वंम्ह नोकर छम्हेस्यां खापा चायक वल । छम्ह पाखे थें जाम्ह खंबले मती शंका वन । थज्योगु बाचा इले भ्वाथगु वस: पुना तम्ह मनू छु या वोगु, खुं जक मखुला ! एसां व नोकरं न्यन छु सु ?

व भेषधारी मनुखं धाल— जि छम्ह यात्री ख: । बाय् च्वने धका वयागु । थ्व धर्मशाला मखुला ?

नोकरं तं पिकया धाल— थ्व धर्मशाला मखु, न्यायाधीशया छें स्यूला ? व मनू नं हानं धाल— थ्व धर्मशाला जा ख: नि ! नोकरया क्रन तं पिहां वल । वं धाल— गज्योम्ह पाख्या ल्या ! थ्व धर्मशाला मखु न्यायाधीशया छें धयागु नं मस्यूम्ह । छ थन च्वनेमते हुं धका हक्का च्वन ।

इपिं हाला च्वंगु स: ताया न्यायाधीशं न्यन— छिपिं छाय् हाला च्वनागु ?

नोकरं धाल— हजुर ! थ्व मनू नं थ्वीगु छेंयात धर्मशाला धका जक धया च्वन । थ्व न्यायाधीशया छें धया नं थ:गु तालं हाला च्वन । उकिं जि थन च्वनेमते धका ब्वोबिया च्वनागु ।

न्यायाधीशं धाल— एसा वयात थन छक बा धा । नोकरं वयात बुने ब्वना यंका च्वंच्वं धाल— छं थ्व छेंयात धर्मशाला धाल आ: छन्त छु ज्वी स्वलाय् । छन्त छु छु सजाई बीमस्यु । न्ह्योने थ्यनेवं न्यायाधीशं न्यन— छं जिगु छेंयात छाय् धर्मशाला धयागु ?

व मनू नं धाल— छि तबाय् मखुसा जक धाय् । छि स्वया न्ह्यापा थ्व छें सु च्वना च्वंगु ?

जिमि अबु च्वना च्वंगु धका लिस: बिल । छिमि बौ स्वया न्ह्यापा सु च्वना च्वंगु ?

जिमि बाज्या च्वना च्वंगु ख: । बाज्यायां न्ह्यापा सु च्वना च्वंगु ले ? जिमि तापा बाज्या च्वना च्वंगु धका लिस: बिसेंलि व यात्री जुया वोमेस्यां धाल— स्व न्यायाधीश छिम्ह तापा बाज्या सिना वना बाज्या थ्व छें च्वन । बाज्या सीधुंका छिम्ह अबु च्वन । अबु सिनालि आ: छि च्वंच्वन । छि धुंका काय् म्ह्याय्पिं च्वनी । छि थ्व छें जिगु धका क्वातुक ज्वना च्वन । थ्व छिगु छें मखु । थ्व

उकि धर्मशाला खः। छाप्धासा धर्मशाला धयागुली छम्ह मनू वइ निम्ह प्यम्ह च्वनी, वनी। हान मेपिं वइ निम्ह स्वम्ह च्वनी अले तोता वनी। थ्व छें नं अथे जूगुलीं जि धर्मशाला धका धयागु खः।

वयागु खँ न्यना न्यायाधीशं बिचाः यात – थ्व मनू चानचुनम्ह मखु। पक्का नं तःधंम्ह विद्वान पण्डित ज्वी। थ्व माने याय् बहम्ह मनू खः। अले न्यायाधीशं धाल– हे पण्डित आः जि थ्व छें धर्मशाला धका थुल। छि थन गोम्हु च्वनेगु खः च्वना दिसँ। कोठाय् च्वना यंका लासाय् फेतुकल। प्वा जायक नकल। मा कथं बाँलाक सम्मान यात। याउंक द्यन। सुथे जुल। यात्री वनेत न्यायाधीश-याके बिदा कया च्वन – न्यायाधीशजु छित धन्यवाद जि वने त्यल।

अबले लाक मनूत छथ्व न्यायाधीशयाथाय् वल। सिपाहि छम्हेस्यां मनू छम्हसित ज्वना नं हःगु दु।

न्यायाधीशं पिहाँ वना न्यन– छिपिं छाय् वयागु ?

इमिगु पुचले च्वम्ह मिसा छम्हेस्यां धाल– थ्व मनू न जिमि भातयात स्याना बिल। गथे याना स्यागु ले धका न्यं बले मिसां धाल– थ्व मनू नैक्यामाय् थाहाँ वना न्ह्याय् मदु न्ह्याय् मदु नैक्या ध्यना कायत संबले व सिमां कुतुं वल। अबले जि व जिमि भात ले वना च्वनागु। व मनू कुतुं वया जिमि भातया म्हे लात। अनन्तुं जिमि भात सित। उकि व ज्यानमारायात नं स्याय् माल धका पाले त्यनाबले सिपाही नं ज्वना हल।

न्यायाधीशं धाल– वयात स्याय् मज्यू। वं आल्पं द्वेष भाव तया छिमि भातयात स्यागु मखु। थ्व छगू दुर्घटना जक जूगु खः।

मिसां धाल– व मनू जिमि भातया शत्रु खः आल्पं हे जिमि भातयात स्याना ब्यूगु खः। वँत नं अथे हे स्याय्माः मखुसा न्याय ज्वीमखु।

न्यायाधीशं धाल– वँत स्याय् मज्यू। छिमि भातया कर्म हे सीगु खः। तर मिसा माने मजू। न्यायाधीशया छुयाय् छुयाय जुल। अले थःथाय् यात्री जुया वया च्वंम्ह पण्डित विद्वानम्ह खः। वं न्याय याय् फइ धँगु मती तया तले वना – कुने ज्यानमारा मुद्दा छगू वया च्वन। जि छिने याय् मफुत। छि छिने याना दिसँ धका धाल।

व यात्रीं कुने वना न्यन– छिपिं छु या वयागु ?

व मिसां धाल– जि व जिमि भात ले वना च्वनाबले व मनू नैक्यामां कुतुं वया जिमि भातया म्हे लात। अले जिमि भात सित।

व यात्रीं धाल– एसा वं छिमि भातयात गथे स्यात अथे हे थ्व मनूयात छिमि भातयात स्या थें स्याय योला ? योसा छिमि थःथितिपिन्त वथेन्तुं नैक्यामाय् थाहाँ वना चुपि ज्वना सिमां कुतुं वा धा। अले वयागु म्हे कुतुं वनः वयात स्या धा। व मिसां थःथितिपिंके न्यंबले सुनां हे न्ह्यां मधा। सकसिनं म्हा धाबले व मिसा कगड़ा बुत। अथे मुद्दां छिने याना ब्यूगुलिं न्यायाधीशं लेताया वँत धाल–

हे पण्डित ! जि छिने याय् मफुगु मुद्दा छिने याना बिल। उकि थ्व ध्यबा छुथ्वः बिया च्वना धका बिल। तर वं ध्यबा मागु मदु धका मका। जित न्याय जक जूसा गा।

दरबारे लिहाँ वना न्यायाधीशयात पौ छगु च्वल – न्यायाधीश ! म्हिग छंथाय् छें बाय् च्वनाम्ह पाखे जि हे खः। पाखे थें भेष जक हिला वयागु। छं पाखेयें जामेसित पण्डित भालपा सम्मान यात, न्यायपूर्वकं कर्तव्य पालन यात। उकि जि साप लेताया। उकि छन्त जि मुख्यम्ह न्यायाधीश पदवी बियागु जुल धका पौ च्वया सिपाही छम्हेस्या ल्हातीं बिया छोत। व पौ ज्वना न्यायाधीशया म्हक्से म्हयें जुल। पलख लिपा म्हक्से म्हुंगु मखु धात्थें जूगु सीका साप लेताया च्वन।

चिचीधंगु विनय नियम संघं हीका छ्वेफु

(मिलिन्द प्रश्न सफुति)

मिलिन्द जुजुया प्रश्न– भन्ते (माननीय) नागसेन ! भगवान बुद्धं धया बिज्यागु दु–"भिक्षुपि ! जि स्वयं थःम्हं हे धर्म सीका धर्मया उपदेश बिया च्वना, मसीका मखु ।" (धर्मचक्र प्रवर्तन सूत्र) नाप नापं विनय नियम (प्रज्ञप्ति देका बिज्यावले भगवान बुद्धं थ्व नं धया बिज्यागु दु–"आनन्द ! जि मदे धुंका यदि संघं उचित समझे जूसा (संघया चित्त बुझे जूसा) चिचोधंगु नियमत तोता छ्वेफु (होका छ्वेफु) ।" भन्ते नागसेन ! छु ले बसपोलं चिचोधंगु नियमत विना ज्ञानं मथ्वोका देका बिज्यागु ला ! अथवा छुं कारण मदेक हे देका बिज्यागु गुगु कि भगवान बुद्धं हे हीका छ्वःसां (तोता च्यूसां) ज्यू धया बिज्यात ?

भन्ते नागसेन ! यदि भगवान बुद्धं थ्व ठीक धागु कि जि स्वयं थ्वोका जक धर्मया उपदेश बियागु खः, मथ्वोका मखु, अथे खःसा थ्व असत्य ज्वी कि बसपोलं देका बिज्यागु चिचोधंगु नियमत होका छ्वेगु अनुमति बिया बिज्यात । हानं बसपोलं थज्यागु अनुमति धात्थें बिया बिज्यागु खःसा थ्व नं असत्य ज्वी कि थःम्हं हे सीका धर्मया उपदेश बिया बिज्याना च्वन गुगु कि मथ्वोका मखु ।

भन्ते ! थ्व नं छपिनि न्ह्योने निखे च्यागु च्वःच्वः मिले मजूगु खं तया च्वना गुगु कि तस्सकं सूक्ष्म व मिखं न्ह्याय् मदुगु, तस्सकं थ्वीके थाकुगु खः । थन नं छपिसं थःगु ज्ञान बलया परिचय बिया बांलाक थ्वीक कना बिज्याहुँ ।

नागसेन– महाराज ! भगवान बुद्धं च्वे च्वंगु निगू नं खँ ठीक ज्वोक पायछि ज्वोक धया बिज्यागु खः । विनय देका बिज्यावले गुगु धया बिज्यागु खः–"आनन्द ! जि मदेधुंका यदि संघ चित्त बुझे जूसा चिचोधंगु नियमत होका छ्वेफु ।" व भिक्षुपिनिगु परिक्षाया लागी धया बिज्यागु खः– कि स्वेका थथे धायूबले तुरन्त चिचोधंगु नियमयात तोता छ्वैला कि मबातुका यंकी ।

(थ्व उत्तर सन्तोषजनक मजू । भगवान बुद्धं परिनिर्वाण ज्वोतेका थ्व खँ धया बिज्यागु खः । परिनिर्वाण ज्वी धुंका भिक्षु संघया परीक्षा गथे याइ ? अ. –भिक्षु जगदीश काश्यप एम. ए.)

महाराज ! सुं चक्रवर्ती जुजुं थः कायपिन्त धाइ– प्रिय पुत्र ! थ्व तःधंगु देश समुद्रतक फैले जुया च्वंगु दु । झीके गुलि नं सिपाहीत दु उकिं थपाय धंगु देशयात बसे तैतेगु थाकु । न्यं जि सीधुंका सीमानां उखेया प्रान्त तोता छो । महाराज ! छु ले इपि राजकुमारतसें थःगु ल्हाती लाय् धुंकुगु व प्रान्त वा राज्यत तोता छोइ ला ?

छोइ मखु भन्ते ! राजकुमारत साप लोभी जू । बरु फन मेमेगु दुर्गंछि मयाक राज्यत थःगु ल्हाती लाकेगु कुतः याइ; ल्हाती लागु गनं तोता छोइ ।

महाराज ! थथे हे भगवान बुद्धं भिक्षुपिनिगु परीक्षा

कायत अथे धया बिज्यागु खः । तर महाराज धर्मया लोभं व दुःखं मुक्त ज्वीत भिक्षुपिसं २५० निसःत्या नियम पालन याइ; धया तःगु नियम तोतेगु ला छुखे हे ति ।

मिलिन्द– भन्ते नागसेन ! भगवान बुद्धं गुगु धया बिज्यागु खः–"चिचीधंगु नियमत छु छु धयागु मनूतसें थ्वीका काय् मफया च्वन । मनूते भ्रम जुया च्वन कि छु छु नियम चिचीधंगु, छु छु नियम ततःधंगु ? थुकी मनूते तस्सकं शंका जुयाच्वन ।

नागसेन– महाराज ! फुक्क दुक्कट आपत्ति (दोष) तःधंगु नियम खः । (विनयपिटक स्वया दिसँ) महाराज ! ह्लापा ह्लापा नं भिक्षुपिनिगु धर्म समाय थ्व खँ उठे जूबले निर्णय याय् मफया वन । मतभेद जुल । थथे ज्वी धका भगवान बुद्धं ह्लापा हे सिया बिज्यागु खः ।

भन्ते ! थौं छलपोलं संसारया न्ह्योने बांलाक छुटे याना बिज्यात गुगु कि भगवान बुद्धं चाःहिका धया तोपुया बिज्यागु खः ।

भगवान बुद्धं स्यू लिपा मेमेगु हे अवस्था, परिस्थिति वैतिनि, गुबले कि चिचीधंगु नियम पालन यानाया छुं अर्थ दैमखु अथवा उपिं नियम समाजयात छिनी मखु । भगवान बुद्धं फुक्क भिक्षु नियमत अबलेया मनूते रहनसहन, देश व समय अनुसार देका बिज्यागु खः । मनूते रहन-सहन, देश व समय गाक्कं पाइबले व नियम गुकथं मिले ज्वी ? थ्वहे परिस्थिति ज्वीगु सिया भगवान बुद्धं चिचीधंगु नियमयात तोता छ्वेगु अधिकार संघयात बिया बिज्यागु खः । आवश्यकता जूसा हे के ज्यू ।

卐

२५२१ गुगु स्वाँया-पुन्हीया उपलक्षे

भितुना

नेपालया प्राचीन कलां जाःगु, उपहार बीत ल्वःगु सियागु कलापूर्ण ज्याः, ल्वखा आदि वस्तुया लागी

जिमित लुमंका दिसँ

छिगु अर्डर मुताबिक धेधंथे च्वंक बुत्ता किया छितः मामाःगु सियागु न्ह्यागु वस्तुत स्यल्लाक, वाँलाक, दंक व भिंक दय्का बीगु थाय्

ऊड कार्भिङ्ग इण्डष्ट्रिज प्रा. लि.

पाटन औद्योगिक क्षेत्र,
लगनखेल, ललितपुर

फोन नं० [कारखाना : २१-४४७
छें : २१-३६६

अन्तःशुद्ध

१) हे ब्राह्मण ! यो दाउरा (काठ) लाई जलाएर तिमी किन शुद्धि मान्दछौ? यो शुद्धि होइन। यो ता एउटा बाहिरी वस्तु हो। पण्डितहरू यसलाई शुद्धि मान्दैनन्।

म यो दाउरा जलाउन छोडेर आफ्नो भित्रनै ज्योति जलाउँदछु। सधैं उभिरहने, सधैं एकान्त चित्त भएर म ब्रह्मचर्य पालन गर्दछु। यही सच्चा शुद्धि हो।

२) हे ब्राह्मण ! यो तिम्रो अभिमान माटोको भार हो, क्रोध धुँवा हो, मिथ्या भाषण भस्मी हो, जिब्रो होम गर्ने सुरो हो अनि हृदय ज्योतिको स्थान हो। आफुले आफैलाई दमन गऱ्यो भने नै पुरुषलाई यो ज्योति प्राप्त हुनेछ। यही सच्चा आत्म शुद्धि हो।

३) हे ब्राह्मण ! शील (ज्ञान) रूपी घाटको निर्मल धर्म-सरोवर (कुण्ड) मा, जसलाई सन्तहरू प्रशंसा गर्दछन् त्यसैमा नुहाएर कुशल मानिस शुद्ध हुन्छन्। तिनी शरीरलाई नभिजाएर नै पारी तर्छन्।

४) श्रेष्ठ शुद्धिलाई प्राप्त गर्नु सत्य, धर्म, संयम र ब्रह्मचर्यमाथि नै निर्भर गर्दछ। (सुन्दरिक भारद्वाजसुत्त)

५) हे मूर्ख ! यो जरा-दाह्री राखेर तँलाई के नाफा छ? अनि मृग-चर्म (छाला) पहिरिएर के हुन्छ? अन्तर (भित्र) ता तेरो रागादि मलले परिपूर्ण छ, बाहिर तँ के धुन्छस्। (धम्मपद)

६) बाहुका, गया र सुन्दरिकामा, सरस्वती र प्रयाग तथा बाहुमती नदीमा कलुषित (पाप) कर्मवाला मूर्ख मानिस चाहे नित्य नै नुहाओस्, तर शुद्ध हुन सक्तैन। के गर्छिन् सुन्दरिका? के गर्छन् प्रयाग, अनि के गर्छिन् ती बाहुलिका? यी सब तीर्थ त्यो पापी दुष्ट मानिसलाई शुद्ध गर्न सक्तैनन्।

७) शुद्ध मानिसहरूको लागि सधैं नै सदाचार नदी छ, सधैं नै उपोसथ (व्रतको दिन) छ। शुद्ध र राम्रो काम गर्नेहरूलाई व्रत सधैं पूरा भइरहन्छ।

८) तिमी ता सधैं नै सबै प्राणीहरूको कल्याणको कामना गर, यही तिम्रो तीर्थको स्थान हो। यदि तिमी असत्य बोल्दैनौ, यदि तिमी प्राणीहरूको हिंसा गर्दैनौ, यदि तिमी चोरी गर्दैनौ, अनि यदि तिमी श्रद्धावान् तथा कंजूसी छैनौ, तब फेरि गया गएर के गर्छौ? तिम्रो लागि ता यो क्षुद्र जलाशय (मामुली पोखरी) नै गया हो।

(मज्झिमनिकाय)

९) पानीले शुद्ध हुँदैन। जो सत्यनिष्ठ र धर्मवान् छ त्यही शुद्धि हो, त्यही शुचि हो।

१०) अन्तशुद्धि न दृष्टिले, न श्रुतिले, न त ज्ञानले नै प्राप्त हुन्छ। शीलव्रत पुरुषले पनि आध्यात्मिक शुद्धि दिलाउन सक्दैन; तर यति नै यो नसम्झनु कि यो निरर्थक हो र यसलाई त्याग गऱ्यो भने शुद्धि प्राप्त हुन्छ। जबसम्म उँच नीचको भेदको विचार बनिरहन्छ, तबसम्म शुद्धि दुर्लभ छ। (बुद्धचर्या जटिल सुत्त)

११) जो तृष्णाको बन्धनबाट छुट्न सक्दैन त्यस मनुष्यको शुद्धि न त नग्न (नाङ्गो) भएर, न त जटा पालेर, न त बिगुत घसेर, न त अनेकन आसन गरेर नै हुन सक्छ ।

१२) तिमीलाई आफुले गरेको पापले आफूलाई नै मलिन बनाइरहेछ । पाप छोडिदियौ भने तब आफ्नै शुद्धि आउँछ । शुद्धि र अशुद्धि आफ्नै नै छ । कसैले कसैलाई शुद्ध गर्न सक्तैन ।

१३) जुन वस्तुहरूको उत्पत्ति भएको छ ती सबै अनित्य छन्, जसले यो कुरालाई प्रज्ञा (ज्ञान) को आँखाले देख्दछ, त्यो सबै दुःखबाट उदासीन भएर जान्छ । चित्त शुद्धिको यही साँचो मार्ग हो । (धम्मपद)

निरोग जुइगु थें त:धंगु लाभ मेगु मदु, सन्तुष्ट जुइगु थें त:धंगु धन मेगु मदु, विश्वास दुपिं थें त:धंपिं वन्धु मेपिं मदु, निर्वाण थें त:धंगु सुख मेगु मदु । (धम्मपद)

२५२१ दँ बुद्ध जयन्तीया उपलक्ष्ये शुभ-कामना

मिखा मछू ला !

अँ ! मिखा बुलुसे च्वन ।

मिखा बःलाइगु व निभाले सिच्चुसे च्वनीगु चस्मा जिमिथाय् दु

म्हासँ न्ह्यैं !

अप्टिक हाउस

रत्नपार्क

अध्ययन गोष्ठीया न्हूगु अभियान– 'नेपाल–दर्शन'

बरदेश मानन्धर

धर्मकीर्ति बौद्ध अध्ययन गोष्ठी रचनात्मक कार्यक्रमं जाःगु छगू सक्रियगु बौद्ध संस्था खः। २०२८ साले जन्म जूगु थ्व अध्ययन गोष्ठीं न्यादँया दुने छु छु ज्यायात धैगु खँ तस्सकं हे उत्साहपूर्ण जू। प्यंगु उद्देश्य न्ह्योने तया जन्म जूगु थ्व गोष्ठीं प्यंगू जक मखु यक्वं कार्यक्रमत दयका वयाच्वंगु लय्ता बहगु खँ खः। थौंया युवावर्गयात बुद्धया शिक्षा विषयया ज्ञान बीगु थ्व गोष्ठीया मुख्यगु उद्देश्य खः। थ्वत्थें नं थ्व गोष्ठी थौंया न्हू विचाः व उत्साहं जाःपिं विभिन्न स्तरया विद्यार्थीवर्गत मुना बुद्धया शिक्षा अध्ययन व प्रचार याना वयाच्वंगु खँ समस्त नेपामि बौद्धपिनिगु लागी हे महत्वपूर्ण जू। थन शिक्षा बीगु न्हून्हूगु ढंग व माध्यम सकस्यां लागी अभिरूचीया विषय जुया च्वंगु दु, गथे कि— वादविवाद, न्ह्यसः लिसः कासा, खँल्लाबल्ला (Dialogue) सांस्कृतिक कार्यक्रम, लेख च्वेगु इत्यादि। धर्मयात वहे पुलांगु परिभाषाया दुने हे जक सीमित मयासे क्रीगु जीवनयात मदेक मगागु शिक्षाया रूपे विकास याना वनेगु अध्ययन गोष्ठीया उद्देश्य खः। नेपाया विभिन्न गां-गामे वना अटूट रूपं बौद्ध गोष्ठी याना वयाच्वंगु, सफू व पत्रिकाया अटूट रूपं प्रकाशन, बर्मा, श्रीलंका, थाइल्याण्ड, भारत थें जागु विभिन्न देशया यात्रा याका नेपामिपिन्त विभिन्न देशया बौद्ध संस्कृतिया ज्ञान बीगु, अन्तर्राष्ट्रिय व नेपाया बौद्ध कलाया प्रदर्शन, हस्तकला प्रदर्शनी, विभिन्न अस्पतालय् रोगी सेवा, नां दंपि बौद्ध विद्वानपिनिगु सम्माने समारोह थें जागु मेमेगु नं यक्कों यक्को रचनात्मक कार्यत अध्ययन गोष्ठीया सक्रियताया चिं खः। अथे हे थ्व दँय् अध्ययन गोष्ठीं न्हूगु अभियान चले यात – 'नेपाल-दर्शन' याय्गु। नेपामिपिन्त नेपानाप परिचित याका बीगु थ्व ज्या अध्ययन गोष्ठीया तस्सकं स्यल्लागु मेगु छगू खः। विदेशे जक यात्रा याय्गु चलन दया च्वंथाय् नेपाया हे भ्रमण याय्गु, नेपामिपिनि सुख दुःखनाप परिचित ज्वोगु, नेपाया विभिन्न थासे जुयाच्वंगु विकासनाप परिचित ज्वोगु अध्ययन गोष्ठीं याःगु थ्व ज्या छगू अभियान हे खः। थ्व कार्यक्रम कथं करीब न्हय्म्ह (७० म्ह) सिगु न्हापांगु टोली मंसीर २४ गते काठमाडौंलं प्रस्थान यात। अथे हे ७० म्हसिगु निगूगु टोली नं पुस २३ गते काठमाडौंलं प्रस्थान यात। थ्वहे निगूगु टोली सम्मिलित जुया यानागु 'नेपाल-दर्शन' थुकथं खः –

२०३३ पुस २३ गते, थौं यात्राया न्हापांगु दि खः। सुथ न्हापां बस दिकीथाय् थ्यंकः वना। यात्राया फुक्क सदस्यपिं थ्यन। सकलें लेताः मुसुमुसु न्हिलं। च्यान्हुतक्कया

यात्रा गुलि न्ह्यांयुसे च्वनी, गुलि बांलाई, थ्वहे खँ विचाः यायां सकलें मुसुकाः । सुथसिया ७.२० बजे जिमिगु बस न्ह्यात । त्रिभुवन राजपथ छगू डांडां मेगु डांडा जुजुं नेपा मांया मनमोहक प्राकृतिक दृश्यत स्वस्वं जिपिं न्ह्याः वना । ह्निने ३ बजे ७७०० फीट च्वे लागु दामन थ्यन, अनं तमना ऋषेश्वर वना । छम्ह पुलांम्ह बौद्ध विद्वान, महापुरुष पद्मसंभवं ध्यान याःगु अन हे खः धैगु मनूते विश्वास दु । अनं ह्रानं मोटरे च्वना वना । बहनी १९० कि. मी. यात्रा पार याना वीरगञ्ज थ्यन । लिबाय धुंकूगुलिं छुं स्वे मखं ।

कन्हे खुन्हु २४ पुस, सुथे हे वीरगञ्ज धरानपाखे वना । उखुन्हुया यात्रा तस्सकं ताहा । तर लँ तस्सकं बांला । लँ तप्यं, थाहाँ वों क्वहाँ वों धैगु मदु, चारकोस फाडी जंगलया दथुं तप्यंक लँ दयका तःगु तस्सकं न्ह्यांपुसे च्वं । लें वस्ती अपाय्‌सं मदु । वस्ती याना च्वंपिं अप्पो याना थारू व मुसमांत जक । अन च्वंपिनिगु जीवन खंबले सकस्या नं धाल– काठमाडौं हे का स्वर्ग धैगु ला ! लें कमला नदी नं पार याना वना । अथे हे नेपाया दकसिबे तःधंगु कोशी बाँध नं लें हे लाः । कोशी बाँध १००० मिटर ताहा । थन १ लाख कि. वा. बिजुली पिहाँ वो । तर फुक्क भारतीय उपयोगया लागी धाःगु न्यना भचा सुख मन्त । अनं वना ह्निने ४ बजेतिं धरान थ्यन । धरान बजार बाँला । अन नेवात नं यक्को दु । नेवा पहचह नं खने दु । तराइले थें अपाय्‌सं तां नं मन्वो । बजारे यक्को चहल पहल दु । अन बुद्ध विहार छगू नं दु । उखुनु विहारे बासं च्वना । उखुन्हु जिमिसं करीब ३०० कि.मि. या यात्रा याना ।

कन्हेखुन्हु (२५ पुस) सुथे बिहारे बुद्ध पूजा याना । अनंलि बिराटनगरया लागी प्रस्थान याना । बिराटनगर शहर तःधं जू, अन यक्को उद्योग व कल कारखानात दु । बिराटनगर नेपाया दक्कोसिबे तःधंगु औद्योगिक क्षेत्र खः । बिराटनगरं उखुन्हु हे जनकपुरपाखे स्वया लिहाँ वया । २०० कि.मि. यात्रा याना बहनि जनकपुर थ्यन । जनकपुर जानकीया जन्मस्थान खः । अन प्रसिद्ध जानकी मन्दिर दु । मन्दिर तःधं हे जू । काठमाडौंया मन्दिरत स्वया जानकी मन्दिरया कलाकृति यक्को हे पाःगु खनाः ।

कन्हेखुन्हु (२६ पुस) सुथे जनकपुरं हेटौंडापाखे स्वया वया । हेटौंडा थ्यन । अनं ह्रानं नारायणघाटपाखे स्वया वना । महेन्द्र राजमार्गया हेटौंडा नारायणघाट खण्ड पूरा मजूनि । ज्या जुया हे च्वंगु दु । ८० कि.मि. दुगु उक्त लँ नेपालं हे देका च्वंगु दु । ह्निने नारायणघाट थ्यन । उखुन्हुया यात्रा नं २०० कि.मि. ति हे दु । अन नं बुद्ध विहार छगू दु । नारायणी नदीया सिथेसं लाःगु उक्त विहार तस्सकं न्ह्यांपुसे च्वं । बहनि बौद्ध गोष्ठी व स्लाइड प्रदर्शन याना । अध्ययन गोष्ठीपाखें जूगु बौद्ध गोष्ठी दककसिबे तापागु थन हे खः । उक्त कार्यक्रमं स्थानीय जनतापिन्त तस्सकं न्ह्यांपुसे च्वंका बिल ।

कन्हेखुन्हु (२७ पुस) सुथे बुद्धपूजा व प्रवचनया कार्यक्रम जुल । ह्निने १२ बजे नारायणघाटं लुम्बिनीपाखे स्वया वना । तर नारायणी खुसी ता दयके सिमधःगुलिं बस छगलं हे डुङ्गाय् तया पार याय् माल । खस्यौली थ्यन । खसौलीं भैरहवा थ्यन । भैरहवां लुम्बिनीपाखे वना । तर भैरहवा–लुम्बिनी सडक नं दयके सिमधःनि । लें तस्सकं हे धुपफो दं । अबले हे बर्मायाम्ह उपशिक्षा मन्त्रीं धयादीगु खँ लुमंसे वल–"लुम्बिनी वनाबले थें मन याउँसे च्वंके नं गबलें हे मनंनि, अन थें धुलं स्वागत याके नं गबलें हे मनंनि ।" १८ कि.मि. दुगु उक्त सडक लुम्बिनी विकास योजनाया तस्सकं हे महत्वपूर्णगु खण्ड खः । उक्त सडकया तःधंगु समस्या जुयाच्वंगु तिनाउ व दानो नदीया ता देकेगु

ज्या शुरू जुया च्वने धुंकुगु खना तस्सकं लेताया । लुम्बिनी पाखे न्ह्याःवं लिसे सकस्यां मन लेलेताः। छायधा सा जिमिगु यात्राया मुख्यगु थाय हे लुम्बिनी खः। लुम्बिनी थ्यन। लुम्बिनी धात्थें हे शान्तगु व न्ह्यूंपुसे च्वंगु थाय जुयाच्वन। लुम्बिनीया शान्त वातावरण, मन हे याउँसे च्वंगु धात्थें छु थें छु थें च्वंक मने लुया वोगु छगू अजागु अनुभव, गुगु वर्णन सुनां नं हे याय् फैमखु थें च्वं। धात्थे शान्ति नायक गौतम बुद्धया जन्मस्थान लुम्बिनी च्वंगु व शान्त वातावरण संसारया गुगु नं शान्ति, सुखनाप तुलनाजक हे नं याय् फैमखु। लुम्बिनी थ्यनेवं हे धात्थें पलखया लागी सुमुक च्वना, शायद सकसितं अजागु हे अनुभव जुल ज्वीमाः। अनंलि नेपाली ढगं देका तःगु तःधंगु बुद्ध मन्दिरे वना। अन च्वंगु तःधिकम्ह नेपाली शैलीयाम्ह बुद्धमूर्ति तस्सकं हे आकर्षक जू। अनंलि मायादेवीया मन्दिरे वना। अन सिद्धार्थ जन्म जूगु मूर्ति लोहँते किया तःगु दु। थन ह्लापा वनदेवी धका बलिपूजा याय् हैगु जुयाच्वन। मायादेवीया मन्दिरया ल्युनेसं हे अशोक स्तम्भ दु। थुगु अशोक स्तम्भ बहे खः गुकि याना थौं सिद्धार्थ जन्म जूगु २६०० दं लिपा नं लुम्बिनी थ्वहे खः धंगु यकिन याय् फत। अनसं पुखू छगू नं दु। गुकी सिद्धार्थयात मोल्हुकुगु खः। लुम्बिनी स्वे बहगु मेगु खः– महेन्द्र स्तम्भ, स्व. श्री ५ महेन्द्रं देका बियागु व स्तम्भ बुद्ध ल्वहँतं देका तःगु खः। लुम्बिनी तिबेनत कलाकृति जागु महायानी बिहार नं दु। अन नं तःधिकम्ह बुद्धमूर्ति दु। विहारया दुने अंगले छचाखेरं बडो आकर्षक ढंग बुद्ध जीवनी च्वया तःगु दु। लुम्बिनी उत्ख नन् कार्य जुयाच्वंगु दु। उत्खनने विभिन्न वस्तुत लुया वोगु नं स्वया वया। ततःपागु अप्पात (१८" × ८" × ६") नं यक्को दु। लुम्बिनी विकासया ज्या याकनं जूसा ज्यू धंगु सकस्यां मती। लुम्बिनी विकास योजना अन्तर्गत उक्त ज्याय् U.N.O. व विभिन्न राष्ट्रतेसं सहयोग बिया च्वंगु दु। बहनी मायादेवीया मन्दिरे बुद्धपूजा याना।

कन्हेखुन्हु (२८ पुस) सुथे बिहारे बुद्धपूजा व प्रवचन जुल। अनंलि अध्ययन गोष्ठीया सदस्यपिनिपाखें विहार व बुद्धमूर्ति सफा यायगु ज्या जुल। धात्थें थुकथं व्यावहारिक रूपं बुद्धपूजा याय्गुली अध्ययन गोष्ठीं न्ह्याबलें हे जोड बिया वयाच्वंगु दु। अनंलि ह्लिने भैरहवापाखे स्वया वना। भैरहवां खस्यौली थ्यन। अनं बुटवल चाःहिला खस्यौली हे बाय् च्वना।

कन्हेखुन्हु (२९ पुस) सुथे खस्यौली सिद्धार्थ राजमार्ग जुनाः पोखरा स्वया वया। लेंसं लाःगु तानसेन पाल्पा नं चाःह्यू वना। तानसेन बजार पहाडे लाःगुलिं तस्सकं न्ह्यूंपु। अन नं नेवात हे अप्पो खने दु। बजार नं पहाडे जूगुलिं थाहाँ वनेगु क्वाहाँ वनेगु जक। अन स्वंगु बुद्ध विहार दु। छगू निर्माणाधीन हे तिनि। अनं हाकनं पोखरा पाखे स्वया वया। लेंसं लाःगु ३०० फीट ताहागु गण्डकी पूल (ता) नं स्वे बह जू। विभिन्न प्राकृतिक दृश्यत स्वस्वं पोखरा थ्यन। पोखराय् स्वे बहगु थायत यक्को दु। फेवा-ताल व माछापुच्छ्रे ला धया च्वने माःगु हे मखुत। अन नं छगू बुद्ध विहार दु। उखुन्हुया यात्रा नं करीब १९० कि. मि. ति हे दु।

कन्हेखुन्हु (३० पुस) पोखरां काठमाडौं पाखे स्वया वया। २०० कि.मि. दुगु पृथ्वी राजमार्ग तस्सकं बांला, न्ह्यूंपु जू। बहनी काठमाडौं थ्यन।

थुकथं च्यान्हुतकया न्ह्यूंपुगु यात्रा क्वचायका काठमाडौं थ्यन। च्यान्हु चान्हुतकक बसे च्वनानं त्यानु ख्वावोपिं छम्ह हे मदु। सकलें न्ह्याःबलें न्ह्यूःक्वाः अज्ज सकस्या परस्परे छगू हे परिवार थें च्वंक सहयोगया भाव दुगु सराहनीय जू। नेपाया पूर्वनिसें पश्चिमथांक चाःहिला देशया विभिन्न थाय् स्वे दुगु तस्सकं हे लेताः। १६०० कि.मि. ताहागु

बुद्धया मैत्री बल

नानीहेरा शाक्य

बुद्धया नां काय् मात्रं न्ह्यामेस्यां नुगले वहे शान्त मूर्ति न्ह्योने दंवइ । अले छुं भतिचा जुसां वया मने शान्ति बास काइ । बुद्धया सिद्धान्त आपालं धया थें शान्तिपक्षगु खः । उकिं हे ज्वीमाः बुद्धया नां काय् मात्रं नुग नाइगु वं । बुद्ध मूर्तिया न्ह्योने थ्यनेवं छचों क्वछू । थुकिया कारण बुद्धया मैत्री भावना ब:लागुलिं थें च्वं । उकिं शान्तिया लागी ह्लापां मदेक मगागु ताचा वा वास: मैत्री भावना थें च्वं । मैत्रीं याना थौं देशं देशया बिचे, जनतां जनताया बिचे, पासां पासाया दथुइ मिलेजुले जुयाच्वने फया च्वंगु । क्री शान्तपूर्वकं म्वाना च्वनेया लागी मैत्रीपूर्णगु कल्पना मदेक मगाः । मैत्रीपूर्णगु सम्यक कल्पना मन्त कि अविश्वास, कलह, ल्वापु पिहां वइ अले मिले जुया च्वने फैमखु । उकिं शान्तिया पुसा हे मैत्री खः ।

थ्व मैत्री धयागु साप बांलागु व भिंगु गुण धर्म खःसां नं 'मैत्री', 'मैत्री' धका जप याना च्वंसा नं व्यवहारे छ्यले त:सकं थाकु । छाय् धाःसा मनूतेगु पुचले ज्ञानिपिं आपा मदु । ईर्ष्या द्वेषं जापिं अपो मात्राय खने दु । विरोध याना स्यंकेगु जक ग्वसाः व कुतः याइ थाय् मैत्री ब:लाइ मखु । तर क्री साधारण मनूतेगु जक खं थथे खः । भगवान बुद्धया मन ब:ला थें मैत्री ब:ला हानं चरित्र नं बांलागुलिं न्ह्याथाय् नं वसपोल धस्वाना च्वनेफु । शत्रुतसें व मारं छुं याय् मफुत । खजा बुद्ध जीवनी स्वया यंक्यबले गनं गनं वसपोल बुद्धयात हे भिक्षा बिज्याःबले छुं हे प्राप्त मज्वीक मारं जाल म्हितल । अबले बुद्ध खालि पात्रं लिहां बिज्यात । विरोधी तत्त्वं थुलितक नं मभिंगु ज्या यायफु । एनं मैत्री ब:लासा याउक जीवन हना च्वनेत गाक्क गुहाली ब्यू । सुयातं स्यंकेगु मतो मतसे थःगु मागु ज्या याना च्वंसा शत्रु नं ला दैमखु । नुग क्वाटा क्वाटां मुइका च्वंपिं दु थाय्जक छुं नं छुं दिक्क चाय् मालीगु खं न्यने माली ।

आ: मैत्री भावना गथे याना अभ्यास याय्गु व समाजे गथे याना छ्यलेगु थुखे छक विचाः याय्नु । न्ह्यागु ज्या याय् न्ह्यो अध्ययन व अभ्यासनापं अनुभव नं माः ।

मैत्री भावना याइपिसं थइका काय्मागु खं थ्व खः कि थ:त गथे रोग मयो, दु:ख मयो मेपिन्त नं अथे हे मयो ज्वी धका थ्वीका काय्माः । थःत ख्व: बीगु गथे मयो अथे हे मेपिनि नं मयो ज्वी धयागु बिचाः याय्माः मैत्री धयागु

यात्राय् नेपाया न्हेगू (७ गू) अञ्चल चा:हिला 'नेपाल-दर्शन' यात्रा क्वचाय्का ।

म्हंति १२५/- कयागुली थ्यबा ल्यं दुगुलिं पश्चिम १ नं० नुवाकोट जिल्ला त्रिशूली हाकनं यात्रा याःवना । अन नं धर्मकीर्ति बौद्ध अध्ययन गोष्ठी व बुद्ध जीवनी सम्बन्धी स्लाइड क्यनेगु कार्यक्रम सम्पन्न जुल । कन्हेखुनु बुद्धपूजा जुल । निन्हुया बौद्ध कार्यक्रम व चाहिलेगु ज्या सिधेका छें छें लिहां वया ।

मेपिन्त पासा समझे ज्वीगु खः । ईर्ष्या दुपिसं गुबले नं मेत्री ब:लाके फैमखु अले गनं मैत्री भावना याय्गु ? धात्थें शुद्ध मनं मैत्री भावना याय्फत धा:सा थनया थन हे फल प्राप्त ज्वी । बथा ख्वाले तेज दया वइ । शत्रुत तापाक च्वंवनी ।

बुद्धया मैत्री सन्देशकथं ह्लापां थ:नि सुधार जुइ फेकमा:, ए धयागु द्वेष मनं मुक्त ज्वी फेकेमा: अलेतिनि मेपिन्त भिके फइ । थ्व खँ मैत्री भावना विधि सी दु ।

ह्लापां– जि शत्रु मदुम्ह ज्वी । जि द्वेष मदुम्ह ज्वी । जि निरोगीम्ह ज्वी । जि सुखीम्ह ज्वी । जिथेन्तु मेपिं नं अवैरीपिं ज्वीमा । दु:ख मदुपिं ज्वीमा । रोग मदुपिं ज्वीमा । जिथेन्तु सुखीपिं ज्वीमा ।

थुगु विधि अनुसारं ह्लापां थ:नि गतिलाके मागु, ल्वे मदुम्ह ज्वीमागु, शत्रु दैगु ज्या मयाय्गु व चिन्तां मुक्त ज्वीमागु जुयाच्वन । अले जक मैत्री चित्त ब:लाइगु जुया च्वन । थ्व छगू ध्रुव सत्य खः कि न्ह्यागु क्षेत्रे नं ह्लापां व्यक्ति सुधार अले समाज सुधारया खँ वइ । छु याय् क्री जन्म जुयाबले शुद्धगु नुग ज्वना जन्म का:वयागु खः तर वातावरण दूषित जूगुलि मभिना वन । भिंपिं संगत लाइ बले क्रीपिं भिना वो । थ्व फुक व्यवहारया खँ खः । नुग पवित्रपिं सदां हे पवित्र ज्वी अले व्यवहारे नं पवित्र खने दया वइ ।

बुद्धया चरित्र स्वेबले आश्चर्य चाः बुद्धया गज्योगु मैत्रीबल; गज्यागु मन ब:लागु । न्ह्याथेंजागु वातावरण व परिस्थिति जूसा नं भतिचा हे मन ग्या धयागु मदु । बानि स्यं धयागु मदु, मन हिलावं धयागु मदु । ज्यानमारा अंगुलिमाल थें जाम्ह हे बुद्धया मैत्री बल छ्यो नायथें नाइया वन । आलवक राक्षसया हृदय परिवर्तन जुल । गुलि विरोधीपिं ब्राह्मणत बुद्धया शरणे वन । थ्व फुक्क बुद्धया मैत्री बलया महिमा खः ।

मैत्रीया प्रत्यक्ष फल आ: क्रीसं नं खंके फु । उदा-हरणया लागी क्री पासा पासाया दथ्वी बरोबर ल्वापु जू, तँ चाय्मा: । पासा तंचाया च्वनीबले मैत्री चित्त व पासायाथाय् वना ह्लिला खँ ह्लायवं वया तँ सिना वनी तर तँ चाया च्वंम्ह तंहे चाया च्वं धका त्व:ता तसा वयाके झन जक तँ अपो दया वइ । तमं याना गुबलें मिले जुया च्वने फैमखु । मैत्री मदुम्ह मनू पशु बराबर धा:सां पाइ मखु । छाय्धासा अभिमानीम्ह मनू जुया नं वयाके मैत्री मन्त धा:सा क्रीसं ह्लिला खँ ह्ला: वंसां वयागु मन बवले ज्वीमखु । अथे खँ ह्ला:सां पिने प्रचार या: ज्वी जिके क्षमा पवंवल इत्यादि । थ:गु पह तोपुया भिं ज्वीगुजक स्वै । दुनें भिं ज्वीमखु । दुनेंनिसें मैत्री चित्त दुम्ह ज्वीमखु । अस्तु

भगवान बुद्ध महापरिनिर्वाण जुया विज्यागु निं स्वाँया पुन्ही
२५२१ दँ क्यंगु बुद्ध जयन्तीया उपलक्ष्ये

हार्दिक शुभ कामना दु

धर्मकीर्ति परिवार

धर्मकीर्ति - २०३८ (वार्षिक)

बाखँ न्यनाया फाइदा

लोचनतारा तुलाधर

बाखँयाके छगू तःधंगु आकर्षण शक्ति दु । उकिं मचां निसें कया बुढा थ्यंकं बाखं न्यने मयोंप म्ह हे ज्वी । मचांनिसें बुढा बुढी थ्यकं थुकिं प्रभावित याना तः । विशेष याना बाखँ नं बुद्धि छ्वासुनिपिं अर्थात थःगु बुद्धि खँ थुइके मफुपिं मनूतेत ज्ञान बीत व सुधार याय्ते गाश्क ज्या ब्यू । मस्तेत व ज्ञां मदुपिन्त छखें ति बुद्धिजीविवर्गयात शिक्षा व सुधार याय्त बाखँ नं गाक्कं गुहाली ब्यू । खालि सिद्धान्त जक कना सुधार ज्वी मखु । घटनात्मक बाखँ उदाहरण बिया शिक्षा ब्यूसा याकनं तालिम ज्वी सुधार ज्वी ।

मस्तेत बाखँ धाय्‌व म्हाइपु छ्याय्‌गु छगू साधन थें जुयाच्वन । म्हाइपु छ्याय्‌गु साधन हे जूसां बाखनं अन्ते छगू शिक्षा ल्यंका वनी । मस्तेत छुं ज्या थे याय् मज्यू धका धाःसां इपिं माने ज्वी मखु छाय् कि इमिसं छ्रीसं याय् मत्योगु धाःसां थुकिया फल, परिणाम छु ज्वी व स्वेया लागी इपिं इच्छुक ज्वी । इमित अले खँ थ्वांका बीत बाखँ मदेक मगाःत । बाखं छपु न्ह्योने तया खं ला ! थुकी थुम्ह पात्र (मनुखं) थे याग्‌ुलि थे दुःख सीमाल, अथे ज्वी माल धका कसा याकनं इमिसं व ख थ्वोका काइ । उकिं बाखँ मचातेगु लागी जक शिक्षाया माध्यम मजूसे तःधिकपिनिगु लागी नं शिक्षाया माध्यम (लँपु व ज्याभः) जुयाच्वंगु दु ।

धर्म प्रचार याय्‌त नं बाखं छगू तःधगु साधन जुया च्वन । गथे कि बौद्धधर्मया छुं ज्ञान मदुपिन्त, अथवा बुद्ध छम्ह करूणावानम्ह खः धका छुं मस्यूपिन्त बुद्धधर्मया सिद्धान्त अनुसार नुगः यचुक, कर्तव्य पालन याय्‌मा, मूर्ति (द्यो) जक पुज्यानां मज्यू, त्याग चित्त दुम्ह ज्वीमाः चतुआर्यसत्य खंकेमाः धका धयां इमिसं छुं थुइ मखु । छ्रीसं थुकथं खँ कनाया नाप नापं उदाहरणया लागी बाखँ छपु कना खँ थुइका ब्यूसा जक धर्म छु धयागु थुइके अःुइ ।

छ्रीसं न्यना तया कि दान यात कि यश, कीर्ति दया वै धका । तर छ्रीगु मने शका जुयाच्वन कि दान जक यायां दुगु धन फुकं मदेक दान बी धुंकुसा गनं यश, कीर्ति व लाभ दया वै । थ्व शंका निवारणया (मदेकेया) लागी साधन नं बाखँ हे खः । गुकथं त्याग याय्‌मागु धयागु खँ बाखनं थ्वोका बी । अथे हे प्रेमं याना दुःख ज्वी वा सुख ज्वी धंगु शंका निवारणया लागी पटाचारा, कुण्डलकेसीपिनिगु बाखँ कने मालो ।

मनूतेगु मन धंगु माकः थें चञ्चल । भतिचा फुर्सद दत कि म्वाम्वाःगु खँत नुगले दासि वेका च्वनी । अले दुःख ताया च्वनी । बाख न्यनेबले उलिसां छ्रीगु चित्त थातं च्वना छ्थाय् लाना च्वनी । दुःख पीर छखे तया च्वनेगु अवसर प्राप्त ज्वी । थुकथं चित्त प्रसन्न याय्‌फै ।

बाखनं छ्रीगु दृष्टि नं तप्यंका बी । वैज्ञानिकयूगे न्ह्याःगु नं प्रयोग याना हे ठीक बेठीक धाय्‌गु बखते बाखँ धर्म प्रचारया प्रयोगात्मक उदाहरण जुया च्वंगु दु । छाय्‌धाःसां छ्रीसं स्यू कि बाखने च्वंपिं पात्रत (मनूत) सत्य वा असत्य ज्वीफु तर उकिया घटना सत्य खः । छ्रीत मागु पात्रतेगु इतिहास मखु, छ्रीत माला च्वंगु उगु बखतया घटना खः गुगुलि यक्व खँ छ्रीत ज्याय् खेले दु, यक्वं शिक्षा काय्‌गु दु । थुकथं बाखँ धर्म थुइकेत मदेक मगागु छगू साधन व जीवन रथ न्ह्याकेत आवश्यकगु छ्चा घःचा नं खः ।

अपराधीलाई प्रव्रज्या निषेध

बुद्धकालीन राजपरिवारबाट

त्यस बखत मगधराजा सेनीय बिम्बिसारले यस्तो अनुज्ञा दिएका थिए– "श्रमण, शाक्य पुत्रहरूकहाँ गई जो पुरुषहरू प्रव्रजित हुन्छन्, उनीहरूलाई केही गर्न पाइँदैन; सुआख्यात धर्ममा बसी दुःख क्षयार्थ ब्रह्मचर्य पालन गर्न सकुन् । (महावग्ग विनयपिटक)

त्यस समयमा एक पुरुषलाई चोरी गरेको बापतमा जेलखानामा राखेको थियो । उ जेलखाना फोरी भागी भिक्षुहरूकहाँ गई प्रव्रजित भई बसेको थियो । मानिसहरू उसलाई देखी भन्दथे– "जेल फोरेर आएको चोर यही नै हो । यसलाई समाती लैजाऔं ।" अरूले भने– हे आर्य हो ! यसो नभन्नुहोस् । मगधराजा सेनीय बिम्बिसारले यस्तो अनुज्ञा दिनु भएको छ– श्रमण शाक्यहरूकहाँ गई जो पुरुषहरू प्रव्रजित हुन्छन्, उनीहरूलाई केही गर्न पाइँदैन । सुआख्यात धर्ममा दुःख क्षयार्थ ब्रह्मचर्य पालन गर्न सकुन । यो कुरा सुनी मानिसहरू कराउँदथे, खिन्न हुन्थे र दुःखी हुन्थे– "यी श्रमण शाक्य पुत्रहरू अभयचारी हुन्; यिनीहरू लाई केही गर्न पाइन्न । कसरी यी श्रमण शाक्यपुत्रहरूले जेल फोरुवा चोरलाई प्रव्रजित गर्छन् ।" भिक्षुहरूले भगवानलाई यो प्रवृत्ति सुनाए । भगवानले–"भिक्षु हो ! जेल फोरुवा चोरलाई प्रव्रजित नगर्नु । जसले प्रव्रजित गर्छ. उसलाई दुष्कृत्य आपत्ति लाग्नेछ" भनी भन्नुभयो ।

चोरलाई प्रव्रज्या निषेध

त्यस समय एक पुरुष चोरी गरी भागेर भिक्षुहरूकहाँ गई प्रव्रजित भई बसेको थियो । उसको नाम रोजे अन्तःपुरमा (अड्डामा, अदालतमा, पुलिस विभागमा) दर्ता भएको थियो – जहाँ–"भेटिन्छ त्यहीं मार्नू ।" मानिसहरू उसलाई देखेर भन्दथे– त्यो चोर यही नै हो; जसको नाम दर्ता (पुलिस विभागमा) भएको छ यसलाई मारौं ।" त्यहाँ केही मानिसहरूले भने–"हे आर्य हो ! यस्तो नभन्नु होस् । मगधराजा सेनीय बिम्बिसारले अनुज्ञा दिनु भएको छ– जो मानिसहरू श्रमण शाक्यपुत्रहरूकहाँ गइ प्रव्रजित हुन्छन्, उनीहरूलाई केही गर्न पाइँदैन . . . ।" यो कुरा सुनी मानिसहरू कराउँदथे, खिन्न हुन्थे र दुःखी हुन्थे–"यी श्रमण शाक्यपुत्रहरू अभयचारी हुन्; यिनीहरूलाई केही गर्न पाइन्न । कसरी यी श्रमण शाक्य पुत्रहरूले नाम दर्ता भएको चोरलाई प्रव्रजित गर्छन् ।"

भिक्षुहरूले भगवानलाई यो प्रवृत्ति सुनाए । भगवानले– भिक्षु हो ! नाम दर्ता भएको चोरलाई प्रव्रजित नगर्नू । जसले प्रव्रजित गर्छ, उसलाई दुष्कृत्य आपत्ति लाग्नेछ" भनी भन्नुभयो ।

ऋणीलाई प्रव्रज्या निषेध

त्यस बखत एक ऋणी पुरुष भागेर भिक्षुहरूकहाँ गई प्रव्रजित भएको थियो । धनीहरू (ऋण दिनेहरू) ले देखेर यस्तो भने– यही हो सो पुरुष जसले हामीसंग ऋण लिएको छ । यसलाई समाती लैजाऔं ।" त्यहाँ केही मानिसहरूले भने–"हे आर्य हो ! यसो नभन्नुहोस् । मगध

छु पित वहे सइ

तीर्थनारायण, छत्रपाटी

धर्म निगू किसिमयागु दु – कुशल व अकुशल । कुशल धर्म प्राणी फुकं थः समान भापिया थःत थम्हं म्हसिका पर प्राणीयात दुःख मबिसे अथवा स्वयागुं चित्त दुःखे मयासे जीबिका चले याय्गु ।

बेला वखते धर्म श्रवण याय्गु. धर्म श्रवण याय्बले थःगु मने करूणा चित्त अद्वेष, अमोह व अलोभ उत्पन्न जुया वोसा व धर्म ठीक जू धका थ्वीका काय्गु । लोभ, द्वेष व मोह चित्त उत्पन्न जुया वोसा व धर्म ठीक मजू धका थ्वीका काय्गु ।

तर धर्म श्रवण मयासे गनं द्योया स्थान, मन्दिरे दुगु-यात यंका द्यो पूजा याना दुगु सङ्कल्प याना वाय् वाय् हाय्क घय्पुना थःगु ख्वा वाला वाला संगु बुलुगु लखे स्वेबले बाँलाक खने दैमखु । वथें थःगु यचुगु चित्तयात वाला वाला संका बुलुका क्रोध (तं) चित्त पिकया दुगुयागु ककु ध्यना हिनू मालीबले दुगु स्वर्गवास वनी, द्यो खुशी ज्वी हि बाँलाक म्हू धका हर्ष चित्त जुया, थःत थम्हं म्हमसिका ईश्वरया शरणे वना स्वंगु द्वारं चूलागु धर्म याइपिं नं दु, दुगुया सी मासे मवसां नाःया न्ह्योने म्ये ख्ययां छु याय्, सी धका ग्यासां बलाम्हेस्यां निर्दोषीम्हेसिन स्याय्गु वा बुद्धि दुम्हेस्यां निर्बुद्धिम्हेसित स्याय्गु पशुतेसं नं या । थःत कं छकूचा जक कःसां गुलि स्या । अथे पर प्राणीयागु प्राण कया धर्म भापा दुगुपागु हिं सिह्लं तिना धर्म याय्बले छु गती ज्वी । पलेसा ला अवश्य नं पुले माली ।

पाप नं मस्यू धर्म नं मस्यू कुलंनिसें चले जुया वया च्वंगु कुलानि ज्या याय्मा, मयासा थःगु छ्यों न्ह्याइ का धका ग्याना हिंसा याइपिं नं दु । थःगु छ्यों अथें न न्ह्याइ जन्म जुसेंलि सी ला मा हे माः । अयें ह्याउँ मवाते खँ ह्लाय्थें पाप धर्म छुं नं मस्यू धाय्त्रं पाप मलाइ ला ? छुं न मस्यूपिं ह्याउँ मचां मियागु जः ह्याउँसे बाँला भापा मि ज्वनीबले छु व ह्याउँमचायात मिं मपुसा धर्म पाप छुं नं मस्यू धका हिंसा याइपित नं पापं पुइ मखु । धर्म यासां पाप यासां तुरन्त फल बिइ मखु, बुलु मिं पुइ थें पुना वइ ।

अन्त्ये प्राण तोते त्यैबलेतिनि ह्लापा बल्लाबले ईश्वरया शरणे वना यानागु कुशल-अकुशलयागु फल खनी । खनां छु याय् ईश्वरं तरे याइमखु । जन्म, जरा, व्याधी व मृत्यु

राजा सेनीय बिम्बिसारले—जो मानिसहरू श्रमणशाक्यपुत्रहरू कहाँ गई प्रव्रजित हुन्छन् उनीहरूलाई केही गर्न पाईंदैन । सुआख्यात धर्ममा दुःख क्षयार्थ ब्रह्मचर्य पालन गर्न सकुन् भनी अनुज्ञा दिनु भएको छ ।" यो कुरा सुनी मानिसहरू कराउँदथे, खिन्न हुन्थे र दुःखी हुन्थे—कसरी यी श्रमण शाक्य पुत्रहरूले ऋणी पुरुषलाई प्रव्रजित गर्छन् । अनि भिक्षुहरूले भगवान्लाई यो प्रवृत्ति सुनाए । भगवानले—भिक्षु हो ! ऋणी पुरुषलाई प्रव्रजित नगर्नु । जसले गर्छ उसलाई दुष्कृत्य आपत्ति लाग्नेछ" भनी भन्नुभयो ।

मुक्त गबलें नं ज्वीमखु । जन्म, जरा, व्याधी व मृत्युं मुक्त ज्वीगु जूसा मन शुद्ध याना, मिथ्या दृष्टि तोता थःत थःहे भरोसा जुया चित्त दमन यायमाः ।

धर्म यायत ध्यबा फुके म्वायक न्ह्याथाय् च्वना नं याय् ज्यू । लें मेपिनि दुगु छम्ह द्यो (ईश्वर) याथाय् स्यायत यंका च्वंगु खंसा आहा गुलि बाँलाम्ह दुगु थौं शञ्चरबार पुह्लीखुनु स्यायत यंकल धका हर्षचित्त जुया खुशी ज्वीबले पाप लाइ । पुह्लीखुनु दुगु स्याय् यंकल धका प्राणीया उपरे करूणा चित्त तःसा वयात कुशल धर्म लाइ । अथे हे ह्लाय्पनं न्यने मात्रं, मती तेबले नं ।

लाने मासा छें म्वाक पाला स्याना नःसा छगूजक प्राणी हिंसाया पाप लाइ । द्योयाथाय् यंका स्याय्बले धर्म लाइ धका स्याना नःसा क्रन स्वंगू द्वारं चूलागु अपो पाप लाइ । स्याना धर्म लाइ धका बुद्धधर्मं माने मया । तर न्ह्याम्हेसिनं न्ह्यागु कर्म यासां छु पित वहे जक सइ ।

स्वंगू द्वारं चूलागु कुशल अकुशल धर्म

१) गनं द्योयाय् दुगुयात यंका द्यो पूजा याना दुगु स्यायगु प्राणाति पाप ।

२) द्योयाथाय दुगु स्याय्व दुगु स्वर्गवास वनो धका पाप कर्मयात कुशल धर्म धागु मिथ्या वचन ह्लागु पाप ।

३) द्यो त्रुशी जुल धका थः खशी जुया हर्ष चित्त जूगु पाप ।

थज्यागु धर्मयात नं संसारे स्थान बिया माने याना च्वंपि मनूत ला मिखा प्वाः तिका तप्यंक ब्वाका तःपि बगोया सल थें च्वं । मनूयागु न्ह्यपु दुसा मेमेगु धर्म नं छको धाल खें मवंसे थःगु विचारं अध्ययन याना स्वे मागु खः ।

सूचना

प्रत्येक शुक्रबार ह्निने २ बजेंनिसें बौद्ध प्रौढ कक्षा (धम्मपद व अभिधर्म) ब्वंकेगु कार्यक्रम दु ।

प्रत्येक शनिबारे ४ बजेंनिसें ६ बजेतक विद्यार्थीपिनि लागी बौद्ध शिक्षा बीगु कार्यक्रम दु । लुमंक भासं । सकसितं स्वागत दु—

धर्मकीर्ति विहार
श्रीघः नघः

धर्मकीर्ति विहारया गतिविधि

धर्मकीर्ति विहार बुद्धवर्ष २५०९ अर्थात् विक्रम सम्वत् २०२२ वैशाखं धम्मवती अनगारिकापाखें स्थापना जूगु खः। धर्मकीर्ति नांकथं उक्त विहारयापाखें बुद्ध धर्म प्रचारया ज्या शुरू जुल। धम्मवती अनगारिका बर्माय् १४ दँ च्वना बुद्ध धर्म व पालि भाषाया अध्ययन याना शासनध्वज धर्माचार्य धयागु परीक्षा पास याना उच्च उपाधि पद कया बिज्याम्ह खः। ब्वना वया थें बुद्धधर्म प्रचार नं याना च्वंगु खना बर्माय् च्वंपि गुरुमांपिं साप लेताया च्वंगु समाचार दु।

बौद्ध पाठशाला

धर्मकीर्ति विहारं बुद्धपूजा व बाखँ कनेगु जक ज्या मजूसे सुथे सुथे पाठशालाया रूपे कक्षा देका मच्तेत बौद्ध धर्मया शिक्षा गथे कि बुद्ध जीवनी, धम्मपद, गृह विनय आदि ब्वंकेगु कार्यक्रम देकल। व्यवहारिक ज्ञान मागुलि गो आखलंनिसें अंग्रेजी व हिसाब स्वंगू प्यंगू कक्षातक नं ब्वंकेगु कार्यक्रम शुरू जुल। सुथे ब्वंकेगु ज्याय् सहयोग बिया च्वंपि अनगारिका मागुणवती, रत्नमञ्जरी, धम्मादिन्ना, अनुपमा व रूपावती।

बौद्ध अध्ययन गोष्ठी

विहारे गुलि नं बुद्धपूजा व बाखँ कनेगु तथा सुथे आखः ब्वंकेगु ज्या जुयाच्वन उकिं मच्ते लागी व बाज्यां वंपिनि लागी जक जिल। त्यायम्ह व त्यासिपिं विद्यार्थी वर्गते लागी नं बौद्ध अध्ययन यायगु कार्यक्रम माला २०२८ अर्थात् नेपाल सम्बत् २०९१ साले धर्मकीर्ति बौद्ध अध्ययन गोष्ठी धका संस्था छगू धम्मवती अनगारिकाया अध्यक्षताय् स्थापना जुल। शुक्रवार पतिकं ह्निने ४ बजे बौद्ध धर्म अध्ययनया कार्यक्रम शुरू जुल। थुगु कार्यक्रमे छलफल, वादविवाद, हाजिर जवाफ, लेख स्वेगु आदि दुथ्या। आः २०३३ या अन्तंनिसें शुक्रबारखुनु कार्यक्रम मजूसे शनिवार-खुनु जुल।

बौद्ध अभियान

विहारे जक बौद्ध धर्मया प्रचार सीमित जुया च्वंगुलि याना बुद्धया धर्म काठमाडौंपिने गां-गामे प्रचार मजुल। भगवान बुद्धं भिक्षुपिन्त आज्ञा जुया बिज्यागु दु— भिक्षुपिं! छिपिं शहरे जक छथासं मच्वंसे नगर नगर, गामं गामे वना बहुजन हित व सुख ज्वीगु कार्यक्रम ज्वना चारिका याः हुँ, प्रचारया हुँ।

थुगु बुद्ध वचन अनुसार गां-गामे बुद्ध धर्म प्रचार याःवनेगु बांलागुजक मखु आवश्यक नं खना, धर्मकीर्ति बौद्ध अध्ययन गोष्ठीं त्रिशूली, नारायणगढ, बनेपा, श्रीखण्डपुर, नाला, बलम्बु, सतुंगल, सँक्व, टोखा, नागी, बुंगमती, धर्मस्थली (धमाथू), चापागाउँ इत्यादि गांमे बौद्ध गोष्ठीया कार्यक्रम ज्वी धुंकल। २०३३ सालंनिसें बुद्धजीवनी व बर्मा जापान आदि देशया बौद्ध झलकया स्लाइड्स (अचलचित्र) नं क्यनेगु कार्यक्रम ज्वी धुंकल।

प्रौढ कक्षा व अभिधर्म

बुद्ध वर्ष २५१९, वि.सं. २०३२ संनिसें शुक्रबार पत्तिकं ह्निने २ वजे प्रौढ कक्षा शुरू जूगु दु। गो आखलं निसें धम्मपद आदि बौद्ध शिक्षा स्वंकेगु ज्या जुयाच्वंगु दु। नाप नाप धम्मवती अनगारिकापाखें अभिधर्म स्वंकेगु ज्या नं जुयाच्वंगु दु।

पुरस्कार व पदक वितरण

सुथेसिगु व प्रौढ कक्षाया जाँच कायगु ज्या नं जू। जाँचे प्रथम, द्वितीय, तृतीय जूपिन्त वैशाख पुह्नी व धर्मकीर्ति जयन्तीबले समारोह याना प्रमाण-पत्र व पुरस्कार वितरण न जू। थुगु पदक व प्रमाण-पत्रया लागी मागु आर्थिक सहायता श्री लोकदर्शन वज्राचार्य पाखें प्राप्त जुया च्वंगु दु।

रोगीया सेवा

अज्ज बहुजन हितपाखे धर्म प्रचार यायमाल धयागु मनसुवा कथं वैशाख पुह्नी पत्तिकं काठमाडौंया दक्व अस्पताले च्वंपि बिरामीतेत बिस्कुट व फलफुल इना बीगु कार्यक्रम जुयाच्वंगु प्यदँ दत। थ्व फुक्क ज्या बाँलाक न्ह्याना च्वंगु धर्मकीर्ति विहारया उपासक उपासिकापिनिगु स्यल्लागु श्रद्धा व आर्थिक सहयोग माक्व बुगुलि खः।

धर्मदान व पुस्तक निशुल्क वितरण

थुकथं गोष्ठी व बाखं कनाजक बुद्धधर्म स्थायी रूपं टिके यायत बुद्धधर्मया सफू छापे याना प्रचार यासा लिपा थ्यंकं लुमना च्वनी। थ्व स्यल्लागु प्रचार थें च्वना खालासाला ले छगू धया थें सफू छापे याना नि:शुल्क इना बिया च्वना। थ्व सफू छापे यायत धर्मकीर्ति विहारया उपासक उपासिकापिसं चक्कंगु नुगलं सहायता मब्यूगु जूसा जिमिगु थ्व धर्म प्रचारया ज्या पूवनी मखुगु ज्वी। गुलिसिनं परलोक वने धुंकुपिनि नामं श्राद्ध भालपा सहयोग याना दिल, गुलिसिनं श्रद्धां गुहाली बिया दिल। धर्मदान याना दिल।

अन्तर्राष्ट्रीय भ्रमण

थुलिजक नं बौद्ध पह मदया बौद्ध देशे यंका छक चाहीका अनया चालचलन व बौद्ध चरित्र, बौद्ध विहारत क्यने माल धका श्रीलंका, बर्मा व थाइल्याण्ड देशे नं भ्रमण याका हया।

नेपाल दर्शन

थ:गु देशया नं भ्रमण याना ज्ञान देका तेमा: धका २०३३ पुस १ मायं तमनान्. वीरगञ्ज, जनकपुर, धरान, बिराटनगर, नारायणगढ. लुम्बिनी, तानसेन, पोखरा व त्रिशूली चाहिका नेपाल दर्शन यायगु अभियानया ज्या शुरू जुल।

स्वदेशी वस:

बुद्धपूजाय् न्ह्याग काइपिं उपासिकापिन्त व गोष्ठीया सदस्यापिन्त स्वदेशी घरेलु पसि ज्वल्लाक पुनेगु नियमं याना एकरूपता जक दुगु मखु घरेलु उद्योगयात टेवा बियागु जुल। मिसाते बाँबाँलागु वस: पुनेगु मनोप्रवृत्तियात बसे ते थें जुल। बाँलाकेगु इच्छायात दबे याय् थें जुल।

सहयोग

बनेपा ध्यानकुटी पाखें गां-गामे चैत्यपूजा व गोष्ठी कार्यक्रम जू थाय् नं धर्मकीर्ति विहारं यथाशक्ति गुहाली बिया धर्मप्रचारया ज्याय् ल्हाते फुगु नं लेताय् दुगु खँ खः।

धम्मवतीया उपदेश

सफूजक स्वया नं धर्मया खँ बाँलाक थ्वीका काय मफुगुलि श्रद्धावानपिसं बुद्धधर्मया बाखँ न्यनेमाल धका अनुरोध या:कथं थाय् थासे यें असने हर्ष चैत्य विहारे

(हाकु बहाले), इतुं बहाले, दौबहाले, भोटे न्यानु खुनु यंकं धर्मदेशनाया कार्यक्रम बरोबर जुयाच्वंगु दु ।

श्रीघले धर्मकीर्ति विहार दुगुलि मिसाते लागी सत्संग याय्त व बाखं न्यनेत साप छिन धयागु चर्चा दु । फलस्वरूप अष्टमी औंसी आदि पर्वदिने बुद्धपूजा व बाखं कनेगु दिने प्यसःति श्रद्धालुपिं मुं वो ।

सांगाय् धर्मदेशना

ध्यानकुटी अध्ययन मण्डलया आयोजनाय् २२-४-०३३ एकादशी खुनु सांगा भाङ्ग्यांगे प्रतिष्ठित चैत्यपूजाया कार्यक्रम जूबले धम्मवती अनगारिकां धया बिज्यात– जन्मं पुण्य संस्कार बःलाम्ह जूसां नं भिंगु शिक्षा मव्यूसे व सत्संगत मभिन कि अजातसत्रु अबु स्याना स्यं थें स्यनेफु । बाखँ सफू अनुसार अजातशत्रु स्रोतापन्न ज्वीगु पुण्य संस्कार दुम्ह खः, तर दुष्ट देवदत्तया संगते लात । बिम्बिसार महाराजां अजातशत्रुयात भिंगु शिक्षा मव्यू । याक काय् धका धया यत्थे याना तल । उकिं याना वं देवदत्तयात मभिंम्ह धका त्ययया काय मफुत । म्हासु वसःयातजक गौरव तल । देवदत्तं अबु स्याना याकनं जुजु ज्वीमाल धागु खँयात विष समझे मजुल । अमृत भापिल । लिपातिनि होश दत । उकिं सत्संगत धयागु भिंगिनिगु याय्माः ।

नम्राय् प्रवचन

२०३३ आश्विन १६ गते ध्यानकुटी अध्ययन मण्डल व धर्मकीर्ति बौद्ध अध्ययन गोष्ठीया आयोजनाय् नम्राय् नम्रा चैत्यराजया पूजा ऋऋः धाय्क सम्पन्न जुल । उगु चैत्यपूजाय् ये, यल, ख्वप, भोट व धौख्यो, सांगा आदि थासं प्यसः मनूतसें भाग काल । उक्त कार्यक्रमे धम्मवती अनगारिकां धया बिज्यात– क्षीथाय् विकासया खँ यक्वं न्यने दु । तर निर्माण जुयाच्वंगु उत्त खने मदु । ज्या सिबे खँ जक उपो न्यने दु । उदाहरणया लागी नम्रा जीर्णोद्धारया खँ न्यनागु यक्वं दत तर नम्रा चैत्य पतनया अवस्था जुयाच्वंगु चिन्ताया विषय खः । (हाले हे जीर्णोद्वार याय्त जग स्वना ज्या शुरू याय् त्यंगु दु धयागु समाचार दु ।)

वसपोलं धया बिज्यात– महासत्व राजां धुंयात ला ध्यना नकुगु गज्योगु त्याग चेनना ! थुखेपाखे छक सकसिनं ध्यान ते बह जू । धुंयात ला ध्यना नकुगु तःधंगु खँ मखु । त्याग चेतना तःधंगु खँ खः ।

नालाय् धर्म उपदेश

भोट ध्यानकुटी अध्ययन मंडलपाखें काभ्रे जिल्ला-थ्यापो ले छक एकादशीबले चैत्यपूजा जुया च्वंगुलो धर्मकीर्ति बौद्ध अध्ययन गोष्ठीया नं गुहाली जुया च्वंगुकथं २०३३ मंसीर १७ गते एकादशीखुनु नालाया इया टोले जोर्ण जुयाच्वंगु चैत्यपूजा भव्यकथं जुल । खिखांमूले च्वगु चैत्य उखुनु ऋऋः धाइच्वंगु दु ।

उगु चैत्यपूजाबले धम्मवती अनगारिकां धया बिज्यात धर्म याय्गु व बाखं न्यनेगु मन भिंकेत खः । खिपतं शरीर जकं चिना तेफइ, गन गन माल अन अन यकेफु । तर मनयात चिना ते फैमखु । मन चीत धर्मया अध्ययन व अभ्यास याय्माः । बाखँ न्यना विवेक बुद्धि देका थ्वीका काय्माः । धर्म धाधां पञ्चबली स्यायगु नं धर्म धया च्वने धुंकल । न्याम्ह स्यायगु धर्म खःसा छम्ह निम्ह मनू स्यायगु नं पाप मखुत । मथ्वीका च्वन धायवं धर्म याना थें च्वंसा नं पाप ज्वी यो । संगत गुणं पहचह पाना वनी । मां–बौ म्हुतु ल्हाइपिं जूसा काय् म्ह्याय्पिं नं अथे हे ज्वी । ल्वाइपिं संगत यात कि ल्वाय् सइ । भिं ज्वी यो कि मभिं ज्वी यो? सकसिनं धाइ भिं ज्वी यो । तर ल्वाना च्वनां, वैरभाव तया च्वनां गुबलें नं भिं ज्वीमखु ।

संगत गुण थ्वीका बीया लागी बाखं छपु न्ह्यथना बिज्यात– छम्ह जुजु शिकार म्हितः वंबले चल्ला छम्ह

खना लिना यंका घनघोर जंगले लाःवन । त्यानुसे च्वना छमा सिमाया किचले आराम कया च्वंबले सिमाय् च्वे च्वंम्ह ऊंगनं धया हल– थ्व मनूयात स्याना धन लुटे या । थ्व खं न्यना व जुजु ग्याना अनं सरासर लिहाँ वयाच्वन ।

मेगु जंगले थ्यन । अन च्वंम्ह ऊंग नं धाल– साप त्यानुसे च्वंम्ह व लः त्वने प्याचाम्ह मनू छम्ह वल । वयात सिमाक्वे सिच्चुक्क फेतुका लः त्वंकि । थ्व ऊंग ऋषीया संगते लाम्ह जुल । ऋषिया नं धुंका ऊंगयात नं नका बाखं कनीगु जुयाच्वन । बाखं न्यंसां अर्थ मथू । एसां ऋषि स्यना तःथें उपकार याय् माः शरण बीमा लः त्वंकि धका ऊंग नं धाल । मेम्ह ऊंग डाकुते संगत लात । निम्हं छम्ह हे मांया सन्तान जूसां सत्संगया फलं निम्ह निगू विचारपिं जुल ।

सफाइया बारे वसपोलं धया बिज्यात ऊीगु नेपाले भुंजि थें पह बुपिं मनूत दु । नवो थाय्जक भुंजि च्वनी । भमः धयाम्ह नुस्वावोगु स्वां बुथाय च्वनी । अथे हे ऊीथाय् फोहर याना च्वने योपिं नं दु । सफा सुघर याना च्वने न्ह्यापिं नं दु । विदेशे अथे मखु । आपालं धया थें सफा याना च्वने न्ह्यापिं ।

व खिखांमुले च्वंगु चैत्य स्थानीय व येंया श्रद्धावान छम्हसिगु सहयोगं जीर्णोद्धार व सफा सुघर ज्वीधुंकल धागु समाचार दु ।

नारायणगढ़े बौद्ध गोष्ठी

२०३३ पुस २६ गते धर्मकीर्ति बौद्ध अध्ययन गोष्ठीया आयोजनाय् नारायणगढ वाणिज्य संघया अतिथि भवने भिक्षु अश्वघोषया सभापतित्वे छगू बौद्ध गोष्ठी जुल ।

पञ्चशील प्रार्थनां लिपा सुश्री रमा व सुशीलापाखें स्वागत गान जुल । अनं लिपा स्वागत भाषण याना धर्म-कीर्ति बौद्ध अध्ययन गोष्ठीया अध्यक्षा धम्मवती अनगारिकां धया बिज्यात– थौंकन्हे बुद्धधर्मया चर्चा नेपालेसिकं विदेशे युरोपपाखे गावकं प्रचार जुयाच्वंगु दु । नेपालं पिने युरोप देशे वनीवले नेपालीतेके न्यनी—

बुद्ध जन्मे जूगु नेपाले मखुला ?

खः धाल कि बुद्धया शिक्षा छगू निगू कं धाइबले छुं धाय् मफेका, बुद्धधर्मया ज्ञान मदेका ह्वाय् भुइका वेमाः । अथे मज्वीकेया लागी छुं नं धुं बुद्धया शिक्षा प्रचारया लागी अध्ययन गोष्ठी गाँ–गामे वना थज्योगु कार्यक्रम देका च्वंगु खं न्ह्यथना बिज्यात ।

वसपोलं धया बिज्यात– बुद्धं बिया बिज्यागु शिक्षाया मूल तत्त्व मत्ति मिकेगु खः । मनूतेके न्ह्यपु दु अथे धयागु चिन्तन शक्ति दु । धर्मया नामे ल्वाना च्वनेगु ठीक मजू । खोजक भक्ति याना च्वनां मत्ति मिना वइमखु । मनूया मू देकेत पशुयाके स्वया नं अपो मात्राय् ज्ञां देका ज्या याय् सेकेमाः । नेगु–त्वनेगु जक स्वार्थे लगे जुल कि मनूया मू मदया वनी । उकिं भिगु शिक्षा व सत्संग भिनेमाः ।

श्री प्रकाश वज्राचार्यं भगवान् बुद्धया मन (हृदय) व ऊीगु मन गावकं पागु खं न्ह्यथना भगवान् बुद्धं ल्वाजुम्हेस्यां मसाने सीम्ह नाप प्यपुंक चिना वांछोया तःम्ह मचायात बचे याना रक्षा यागु दृष्टान्त बिं कना श्रोतागणतेगु ध्यान आकृष्ट याना बिज्यात । हाकनं धया बिज्यात– हाहाले लगे मजुसे स्वतन्त्र चिन्तनं धर्म माने याय् फेकेमाः । मनूत आपालं अन्धविश्वास व अज्ञानं याना उन्नति ज्वीमफया च्वन । बुद्धधर्म विज्ञाननाप गावकं मिले जूगु खं उदाउरण बिया ध्वाथ्वीक कन ।

अनं ल्यू अनगारिका चूल सुभद्रां बुद्धया शिक्षां जागु बौद्ध गीत नेपाली भाषं हाला दर्शकवर्गतेगु ध्यान आकर्षित याना बिज्यात ।

श्री केशवकाजो वैद्यं धया दिल— नेपाल छगू धर्म सहिष्णुता दुगु देश खः । उकिं नाना धर्म माने याना च्वंसा

नं परस्पर प्रेम माया धयागु दु । धर्म छगू ज्ञान प्रचारया मार्ग खः । बुद्धधर्म अनुसार न्ह्यागु धर्म नं न्यनाखतं विश्वास याय् मज्यू । मनं थ्वीका ज्वनेमाः । आपालं क्यी मनूत हाहाले लगे जुया धर्म माने यानाच्वंगु खने दु । धर्म छुकीयात धाइ थ्व खँ क्यीसं सीके मालाच्वंगु दु । बुद्ध धर्म अन्धविश्वास मखु । सन्दिट्ठिको थ्वहे जन्मे फल पावे ज्वीगु बुद्धया धर्म खः ।

श्री बरदेश मानन्धरं धया दिल— थुकथं तापाक वना बुद्धया शिक्षा प्रचार याःवने फुगु धर्मकीर्ति बौद्ध अध्ययन गोष्ठीया सफलताया चिं खः, प्रगतिया पला खः ।

बुद्धया शिक्षा शान्ति स्थापना याय्‌त गाक्कं सहायक सिद्ध जू । शान्ति व अशान्ति वैगु मनं खः उकि मन ह्लापा लाक शुद्ध याय्माः । थुकि सी छु बुद्धया सन्देश विज्ञान सिकं तःधं । कोलिय व शाक्यते लःया बारे ल्वापु ज्वी त्यंबले शुद्ध लःयासिकं हिया मू उपो धयागु वयना ल्वापु शान्तयागु खँ न्ह्यथना बुद्ध शान्तिया दूत खः धयागु दृष्टान्त वयना दिल ।

अन्ते बुद्धजीवनी सम्बन्धी स्लाइड्स (अचलचित्र) क्यना व्याख्या याना धन्यवाद बिया गोष्ठी कार्यक्रम क्वचाल ।

चित्रवर्ण विहारे बुद्धपूजा

२७ पुस २०३३ नारायणगढ बुद्ध पार्के न्ह्याइपुक यइपुसे च्वंक बेकातगु चित्रवर्ण विहारे बुद्धपूजा जुल ।

शील प्रार्थनां लिपा भिक्षु अश्वघोषं बुद्धया परिचय बिया बुद्धपूजा याका बिज्यात । वसपोलं धया बिज्यात बुद्धया उपदेशे आत्मालोचना अर्थात् थःगु दोष थःम्हं खंकेगु तःधंगु खँ खः । आपा मनूतसें थःगु दोष मखं, थःत थःम्हं म्हमस्यू । भगवान बुद्ध छम्ह थःत थःम्हं म्हस्यूम्ह अर्थात् थःगु मनयात बसे तेफुम्ह खः । बुद्ध व क्यींपिं गुलि पाः धयागु क्यीसं सीका तेमाः ।

अनं लिपा धम्मवती अनगारिकां पञ्चशीलया खँ कना धया बिज्यात— हिंसा मयाय्‌गु पञ्चशीलया ह्लापांया शिक्षा खः । करपिन्त नुगले स्याइगु ज्या फुकं हिंसाय लाः वं । तर अहिंसा परमो धर्मं धयातगु बौद्धवाणी मखु । थ्व जैनतेगु व हिन्दूवाणी खः । बुद्धधर्मे सीमाना नागे जुया वनीगु खँयात थाय् मदु । जैनते तुतिं की न्हुया सोसां पाप लाइ । बुद्धधर्मे पाप लाइमखु । छाय्‌धासा बुद्धधर्मे मुख्य मनया खँ खः । तुतिं न्हुया की सीबले स्याय धैगु चेतना मदु । की दु धका क्यीसं मस्यू । स्याय धैगु चेतना मवोतले पाप मदु । हिंसाय् लाइमखु ।

निगूगु शिक्षा खः खुया मकाय्‌गु । करपिनि वयबे स्वां थ्वया बा खुया द्योयात स्वां छासां पाप लाइ, खुँ ज्याय् लाः वनी । मबिकं काय्‌गु खुँ ज्या खः ।

स्वंगूगु शिक्षा खः करपिनि हक दुम्ह मिसानाप कुसम्बन्ध मतेगु । व्यभिचार मयाय्‌गु ।

प्यंगूगु शिक्षा खः करपिन्त हानि व स्यंकेगु मती तया मखुगु खँ मल्हाय्‌गु । करपिन्त स्यंकेगु मती तया ल्हानागु खँ फूठ जूवनी । भौ वल धया मचा स्वाहानि कुतुं मवकेगु फुट्ठा खँ ज्वीमखु । मखुगु वासः खः धका नका जोवित हानी यायगु मुसावाद (फूठ) ज्वी । मसीकं नकागु मखुगु वासः लात धासा मुसावाद ज्वीमखु । न्ह्याे वइगु वासः आपा नया सी सा वासः देकुमेसित पाप लाइमखु दुरुपयोग यामेसितजक पाप लाइ । बोक्सी मखुमेसित बोक्सी पाः याय्‌गु फूठे (मुसावादे) लाइ । करपिनि यश-कीर्ति हानि ज्वीगु खँ फूठ ज्वी ।

पञ्चशीलया दर्कासिबे लिपायागु शिक्षा एला मत्वनेगु बा मद्य पदार्थं तापाना च्वनेगु खः । होश छुखे लाका बीगुलिं एला त्वने मज्यू धया तःगु खः एला त्वन कि ल्वापु नं पिहाँ वइगु जुयाच्वन । जोशे होश मदया वनीगु । होश दत्तले द्यो थें च्वंच्वनी । होश मन्त कि राक्षस ज्वी । स्वास्थ्य स्यं थें धन नाश ज्वी ।

आर्थिक सहयोग

नारायणढ बुद्धपार्के च्वंगु चित्रवर्ण विहारया च:बि निर्माणया लागी ५००।– दाँ धर्मकीर्ति बौद्ध अध्ययन गोष्ठीपाखें आर्थिक सहायता बिया थकुगु दु दु ।

लुम्बिनी दर्शन

२०३३ मंसीर व पुस महीनाय् धर्मकीर्ति विहारयापाखें नेपाल दर्शनया सिलसिलाय लुम्बिनी निक्क:तक बुद्धपूजा जुल । बुद्धपूजां लिपा लुम्बिनी विहाराधिपति भिक्षु अनिरुद्ध महास्थविरं बुद्ध जन्मभूमि लुम्बिनी विकासया इतिहास छकूचा न्ह्यथना धया बिज्यात— थ्व लुम्बिनी शाक्य राजकुमारतेगु उद्यान ख: । बुद्ध जन्म जुया बिज्यासेंलि पवित्र भूमि जुल । थन विहार आदि नं दुगु ख: । विडुढभ धयाम्ह कोशल जुजुं शाक्यतेत नाश याना बिसेंलि थ्व लुम्बिनी विहार आदि पाता जुया जंगलया अवस्थाय् च्वन ।

अग्रेज छम्ह थन शिकार म्हित: वोबले अशोक स्तम्भया च्वका खना म्हुइका स्व:बले स्पष्ट रूपं अशोक लिपि च्वया तल बुद्ध जन्म जूगु थाय् धका । थ्व खँ श्री ३ चन्द्र शमशेरयात खबर छोया बिल । अले केशर शमशेर तुरन्त थन वया म्हुया मागु प्रवन्ध याना बिल । मेथाय् नं नं म्हुया स्व:बले महामाया देवीं सिमा कचा ज्वना सिद्धार्थ कुमार जन्म जुयाच्वंगु प्रतिमा लुया वल । महामाया देवीं सिमा कचा ज्वना च्वंगुयात तलवार ज्वना च्वंम्ह दुर्गा द्यो धका थन मन्दिरे हिंसा याइगु जुयाच्वन । श्री ३ चन्द्र शमशेरं हिंसा कर्म बन्द याना बिल ।

थन जंगलया अवस्थाय् पूज्य धर्मालोक भन्ते च्वना बिज्यासेंलि लुम्बिनी विकासया ज्या शुरू जुल । चान्हे चान्हे डाकुत थन च्वंगु पुखुली ल: त्वं वइगु जुया च्वन ।

खुदँ न्हेदँ ह्लापा तत्कालीन संयुक्त राष्ट्र संघया महामन्त्री उ थान्त महोदय थन दर्शन या: फ्व:बले थनयात मागु छु धाबले ल:या व्यवस्था छगू दुसा ज्यू धया । बेकनं तुरन्त तुंथि ल: साला थकया टयांके भरे याना बीगु व्यवस्था याना बिल । ल: थकायगु पम्प न्याना बिल । तर व टयांक आ: चिकिंख: जुल । यात्रीत यक्व वैबले ल: मगा: ।

वसपोल अनिरुद्ध महास्थविरं धया बिज्यात– ह्लापा ला लुम्बिना बिकास ज्वीगु आशा मदु । आ: श्रद्धावान श्री लोकदर्शन वज्राचार्य लुम्बिनी विकासया लागी अध्यक्ष जुया बिज्यागुलि विकासया ज्या शुरू जुल । सच्छिदँ ह्लापा देके मागु भैरहवा लुम्बिनी लँपु आ: तिनि शुरू जुल । एनं गुलि याकनं देका हयमागु ख: उलि मजूनि । ता मदेकं लँ जक दयां छु याय् । थौंकन्हेया ज्या स्वेबले लुम्बिनी विकास पक्कां ज्वी धयागु आशा दत ।

अबले श्री लोकदर्शनजु अनसं बिज्याना च्वंगु ख: । वसपोलं धया बिज्यात– हालसाले खुदाइ (म्हुया स्व:बले) जूबले अशोककालीन भिक्षुपिं च्वना बिज्यागु विहारया भग्नावशेष लुया वल ।

वसपोलं धया बिज्यात– लुम्बिनी विकासया ज्या गुलि याकनं ज्वीमागु ख: उलि याकनं मजुल । लुम्बिनी विकासया चर्चा स्व. श्री ५ त्रिभुवन जुजुया पालंनिसें जुया च्वंगु ख: ।

स्व. श्री ५ महेन्द्रया पाले बर्माया छम्हेस्यां धागु खँ छापे जुल– लुम्बिनी बर्माय् लागु जूसा लँ छपुं लुंपातां भुना बी । थ्व खँ न्यना स्व. श्री ५ महेन्द्रं साप नुग: मछिकल । न्ह्यागु याना नं लुम्बिनी लँ छपु नेपालं हे देकेमा: धयागु हुकुम जुल । भन्ना धिलाजक ज्वीफु । लुम्बिनी विकास पक्कां ज्वी धयागु आश्वासन बिया बिज्यात ।

लुम्बिनी च:बि देकेत दोंछि मयाक धर्मकीर्तिपाखें चन्दा बिया थकुगु दु ।

त्रिशूली बौद्ध गोष्ठी

२०३३ माघ ८ गते धर्मकीर्ति बौद्ध अध्ययन गोष्ठीया आयोजनाय् त्रिशूली बजारे भिक्षु अश्वघोषया सभापतित्वे छगू भव्यरूपं बौद्ध गोष्ठी कार्यक्रम सम्पन्न जुल ।

सुश्री मिला, कविता व रमितापिनिपाखें स्वागत गानं कार्यक्रम शुरू जुल ।

अनं ल्यू स्वागत भाषण याना धर्मकीर्ति बौद्ध अध्ययन गोष्ठीया अध्यक्षा धम्मवती अनगारिकां धया बिज्यात— संयुक्त राष्ट्रसंघ स्थापना जुसेंलि विश्व शान्तिया चर्चा गावकं जुल । २५०० दं न्ह्यापा हे बुद्धं शान्तिया सन्देश बिया बिज्यात । उकिं विदेशे अथवा अन्तर्राष्ट्रिय शान्ति सम्मेलने बुद्धया चर्चा जुया वल । उकिं झी नेपालं तसें नं बुद्धधर्म थ्वीके माला च्वंगुलिं धर्मकीर्ति बौद्ध अध्ययन गोष्ठी गां-गामे वना बौद्ध गोष्ठीया कार्यक्रम देका च्वंगु ख: ।

वसपोलं धया बिज्यात— बर्मा आदि बौद्ध देशयापिं बौद्धत झीगु देशे वया चाहिला धया वनी — नेपा बुद्ध जन्म जूगु देश ख:सा नं पहचह चालचलने बौद्ध पह मखना: बौद्ध विद्वानत निराश जुया वनी ।

धम्मवती अनगारिकां धर्मया चर्चा याना धया बिज्यात— धर्म धयागु पुजाभ: ज्वना देके वना जक वैमखु । विहारे वना न धर्म वैमखु । नुग: यचुसा जक धर्म दया वइ । धर्म धयागु न्ह्याथासं नं देके ज्यू । सत्संगत भिंसा भिंगु शिक्षा दुसा जक धर्म दया वइ । विवेक बुद्धि दुसा धर्म दइ । छेँजक सुम्क च्वंच्वनां धर्म दइमखु । धर्म देकेत भिंगु खँ न्यनेमा: । नुग: यचुल धायेवं अज्ञानता मदया वनी । तँकालो जुया माने याकेगुसिकं थ:म्हं उपकार याना माने याके दुसा बांला जू । गथे कि चन्द्रमा साप बांला, तर ग्रहणं ज्वनीबले पुह्लीया चन्द्रमा बांलाइ मखु । अथे हे तं दत धासा चन्द्रमायात ग्रहणं ज्वं थें धर्म नं ज्वनी ।

श्री प्रकाश वज्राचार्यं धया बिज्यात— बुद्धं थ:गु खँ व धर्मयात जक त:धं धका धया बिमज्या: । बुद्धं धाल धायेवं देववाणी ख: धका स्वीकार यायेमागु मदु । थ:गु मनं छुक बांलाक विचा: याना ख: मखु, ज्यू मज्यू थ्वीका जक ग्रहण यायेमा: धका बुद्धं धया बिज्यात । वसपोल बुद्धं स्वतन्त्र चिन्तन यात थाय् बिया बिज्यागु छगू त:धंगु वरदान ख: ।

त्रिशूलीवासी श्री धर्मरत्न शाक्यं धम्मवती अनगारिका यागु खँयात नेवा भाय् मथूपिनि लागी नेपाली भासं अनुवाद यानालि धर्मकीर्ति विहारया पाखें थुकथं काठमाडौंलं पिने धर्म प्रचारया ज्वसा: ज्वया न्ह्याइपुक गोष्ठी कार्यक्रम देका तगु प्रशंसनीय जू, अनुकरणीय जू । त्रिशूली थ्यंक थाकु मचासे थ्व निकोगु कार्यक्रम थन जगुलि कृतज्ञता प्रकट याना बिज्यात ।

न्ह्याइपुक बिचे बिचे बौद्ध गीत ज्वो धुनेवं ह्याकनं सुश्री नानीहेरा शाक्यं धया बिज्यात— बौद्ध शिक्षा धयागु छु ? बौद्ध शिक्षां जीवन समस्या हल यायेत छु उपाय बिया च्वंगु दु थुखे पाखे छुक झीसं ध्यान ते योग्य जू । मां अबुया शिक्षा अनुसार, पहचह अनुसार मचाखाचात सुधरे ज्वीगु ख: ।

बौद्ध शिक्षां धया च्वंगु खँ यक्व दु । उकी मध्ये पारिवारिक जीवनया लागी दान (त्याग), प्रियवचन (नरम जुया खँ ह्लायेगु), अर्थचर्या (उपकार यायेगु), समानता (समभाव खनेगु) थ्व प्यता साप ज्याय्खेले दु । सम खनेगु थाकुसां तभि त्याग व नरम जुया मेपिनि येक खँ ह्लायेगु अत्यावश्यक जू ।

अनंलि श्री बरदेश मानन्धरं बुद्धया शिक्षाया बारे व्याख्या याना धया दिल– जीवन सुधारया उपाय जक बुद्ध खं कना बिज्यागु उपो खने दु । दुःख व सुखया हेतु व कारण अथवा कारण व कार्यया परिणाम कना बिज्यागु शिक्षा अध्ययन याय् बहू जू । बुद्धया उपदेश अनुसारं आपालं मनूत धर्म धाधां अन्धविश्वासे च्वाँय् वनाच्वंगु खने दु । म्वाना च्वना बने कर्तव्य पालन मयासे सीधुंका स्वर्ग छ्वेत धर्म कर्म याना च्वनेगु बानियात बुद्धं प्रशंसा याना बिज्यागु खने मदु । थःथःगु कर्म अनुसार भोग याय्मागु खं बुद्धं कना बिज्याः ।

अन्ते भिक्षु अश्वघोषं बुद्ध जीवनी सम्बन्धी स्लाइडस क्यना व्याख्या याना सभापति आसनं धन्यवाद बिया गोष्ठी कार्यक्रम कोचाल ।

सुगतपुर बिहारे बुद्धपूजा

२०३३ माघ ९ गते त्रिशूली सुगतपुर बिहारे बुद्धपूजा व धर्मदेशना जुल । भगवान बुद्धया मन्दिरे च्वे भ्रेनेस्ताया सिलि तायत धर्मकीर्ति बौद्ध अध्ययन गोष्ठी पाखें रू. ४००।– लं मयाक चन्दा प्रदान याना बोगु दु । सुगतपुर बौद्ध मंडलपाखें धर्मकीर्ति परिवारयात उखुनु ह्निनेस्या भोजन याकेगु आयोजना जुल ।

धर्मस्थली बौद्ध गोष्ठी

धर्मकीर्ति बौद्ध अध्यय गोष्ठीया गाँ–गामे धर्म प्रचार यायगु उद्देश्यकथं २४ फागुण २०३३ शुक्रबारखुनु धर्मस्थली (धमाथू) भिक्षु अश्वघोषया सभापतित्वे छगू बौद्ध प्रवचन गोष्ठी सम्पन्न जुल । पञ्चशील प्रार्थनां लिपा सुश्री कमल तारा स्थापित व शरमिला बनियापिनि पाखें स्वागत गान जुल ।

अनं लिपा धम्मवती अनगारिकां स्वागत भाषण याना धया बिज्यात– गनं गनं विदेशे वनेबले नेपाली धाल कि पालि भागि याइपिं दु । छाय्धासा भगवान जन्म जूगु देशं वोपिं धका । छीथाय धासा त्वादेबाया क्वे मतं मखः धयाथें जुयाच्वन । छीथाय भगवान बुद्ध गन याम्ह धका तक नं मस्यूपिं यक्वं दु ।

छी मनूते थःत धाः मजूनिबले वासःयाबारे छुं वास्ता मदु, जीवने धाः मजूतले वासः छु यायत थें जू । छीत गुलिसिनं वासः बी त्वे ज्वीबलेसित धका बा धाः ज्वीबलेसित धका । अबले मयो धका मकाल धासा प्वाः स्याइबले बा धाः ज्वीबले पछुतावे ज्वीका नुगः मछिका च्वने माली । धयागुया मतलब खः इलेबिले भिंगु खं न्यना तेमाः । दुःख छक सकसितं वो । मन याउँसे च्वंपिनिगु संगत मयातले दुःख दया च्वनी । तँचाय् योमेसिगु कारणं याना छीपिं शान्तपिं नापं तँकाली ज्वी यो । याकचा जक भिंना च्वनेगु अपुगु खं मखु । निम्हं भिंसा पाल वावे ज्वी । परस्पर माया दःसा जीवन न्ह्याइपुसे च्वनी थ्व खं थ्वीका कायत भिंगु खं न्यनेमाः । शिक्षा भिंगु माः । भिंगु शिक्षा धयागु खिउँसे च्वंथाय् मत च्याकेबले फुकं खने बुथें याउँसे थ्वीका काय्फेगु खः ।

बिचे बिचे सुश्री माधवी, रोशनी, मिला व कविता-पिनि पाखें न्ह्याइपुक बौद्ध गीत लिपा भाजु प्रकाश वज्राचार्य बुद्धधर्मया मुख्य सिद्धान्त आत्मा अनित्य, ईश्वरया भरे मच्वनेगु, स्वतन्त्र चिन्तन व जीवन प्रवाह 'लगातार न्ह्यानावं च्वनीगु बारे थ्वाथ्वीकथं व्याख्या याना बिज्यात ।

सुश्री नानीहेरां बुद्धया उपदेश न्यनाथें थ्वीका पारिवारिक जीवने प्रयोग याना स्वँपिं उत्त खने मदु । बुद्धधर्म पारिवारिक जीवननाप तापागु मखु । मयूगुलिं बुद्धया शिक्षा पंगल थें ठ्यातुथें समझे जुयाच्वन । थूसा जीवनयात कपाय् थें याउँसे च्वंके ज्यू । मुख्य खं मन बसे तेगु खः ।

सुश्री कमलतारा स्थापितं कर्तव्य व सत्यया बारे लेख ब्वना न्यंकल ।

अनं लिपा केदार श्रेष्ठं बुद्धया शरण वनेनु धयागु म्ये हाला श्रोतागणतेगु ध्यान आकर्षित याना वातावरण न्ह्याइपुसे च्वंका बिल ।

अन्ते सभापति आसनं न्ववना भिक्षु अश्वघोषं सफूया ज्ञानलिकं ऐतिहासिक ज्ञान तःधं धयागु खँ थ्वीका बीत घटनात्मक बाखँ कना धन्यवाद बिइ धुनेवं बुद्धजीवनी सम्बन्धी स्लाइडस क्यना गोष्ठी कोचाल ।

चैत्यपूजा

२९ फागुण २०३३ शनीबारखुनु धर्मस्थली लपते च्वंगु चैत्य स्याने कुःधायक पूजा जुल । अनं लिपा उपदेश बीगु कार्यक्रम सम्पन्न जुल । दान बी धुंका कार्यक्रम क्वचाल ।

धर्मकीर्ति बौद्ध अध्ययन गोष्ठी परिवार सकसितं च्वनेत थाय् बिया नेगु-त्वनेगुया प्रबन्ध याना दीगुलिं श्री हरिबल्लभ, श्री मिर्थी मान, श्री अमीर व श्री हेरालाल आदि स्थानीय श्रद्धावानपिं धन्यवादया पात्र जू ।

प्रियदर्शी महास्थविर

धर्मकीर्ति बौद्ध अध्ययन गोष्टीया उद्देश्यमध्ये विदेशी बौद्ध विद्वानतेत स्वागत यायगु व प्रवचन बीकेगु छगू खः । उगु उद्देश्यकथं ३० कार्तिक २०३३ अष्टमीखुनु धर्मकीर्ति विहारे श्रीलंकां बिज्याम्ह ख्याति प्राप्तम्ह भिक्षु प्रियदर्शी महास्थविरया स्वागत समारोह भव्यरूपं जुल । स्वागत समारोहे वसपोलं धर्मदेशना याना बुद्ध जुया बिज्यागुया उद्देश्य छु धयागु बांलाक व्याख्या याना बिज्यात । वसपोलं बुद्धवचन न्ह्यथना धया बिज्यात—

बुद्धोहं बोधयिस्सामि = अर्थात् थःम्हं चतुआर्य सत्य थ्वीका तिनि, बोध याना तिनि मेपिन्त थ्वीका बी ।

मुत्तोहं मोचये परे = अर्थात् जि थः क्लेशं मुक्त जुया तिनि मेपिन्त नं क्लेशं मुक्त याना बी ।

तिण्णोहं तारयिस्सामि संसारोघा महब्भया = अर्थात् भयंकरगु संसार सागरं पार जुया मेपिन्त नं संसारलंगी बाढीं पार याना बी ।

बुद्ध ज्वी न्ह्यो बोधिसत्वबले दान, शील, नैष्क्रम्य, प्रज्ञा, वीर्य, क्षान्ति, सत्य अधिष्ठान व उपेक्षा थुपिं दश पारमी पुरे याना बिज्याइ । थुपिं झिता गुण धर्म मदेकं बुद्ध ज्वीमखु ।

वसपोलं बाखँ छाय् न्यने मागु बारे धया बिज्यात— आपासिया विश्वास खः बाखँ न्यनेगु धयागु धर्मया लागी । तर धर्म छुकीयात धाइ मस्यू । धर्मदेशना न्यनेबले चित्त चंचल मजू । म्वा मवुगु खँ ल्हाइ मखु । शरीर नं संयम जू । काय वाक व मन स्वतां संयम जू । तर बाखँ न्यनेगु पुण्य व धर्मया लागी जक मखु । ल्हापां सीका तेमागु खँ ख बाखँ न्यना न्ह्याथाय् नं न्ह्यागु अवस्थाय नं थ्वीका कायगु शक्ति देकेत खः । थ्वीका जय याय् मसल धायव, खँ ल्हाय मसल धायव छ्वां ज्वीका च्वने माली । गुलि गुलि सः स्यू सां थाय्यात ल्वेक खँ ल्हाय् मसः । स्थानोचित प्रज्ञा मदु । गुलिसिनं धर्म धका न्ह्याथाय् नं पाछाया ज्वी । मतलब धर्म ज्वना जिद्दी जुयाच्वनो । बुद्धं धया बिज्यागु दु– कुल्लुपमं वो भिक्खवे धम्मं देसेमि नित्थरणत्थाय नो गहणत्थाय अर्थात् धर्म धयागु डुंगा थें समके ज्वीमाः खुसी पार तरे ज्वीत जक खः । उपकारयात धका पाछाया ज्वीत मखु । उपहार प्रदानं लिपा स्वागत समारोह सिधल ।

होल्याण्डया भिक्षु आनन्द

२०३३ फागुण ३० गते अष्टमीखुनु धर्मकीर्ति विहारे होल्याण्डया भिक्षु आनन्दयागु स्वागत भव्यरूपं जुल ।

उक्त समारोहे भिक्षु आनन्दं धया बिज्यात– होल्याण्ड छगू धनी व शिक्षित देश खः। इमिथाय् ८०% प्रतिशत मनूत क्रिश्चियनत खः सकलें धयाथें आख सः, थ्यबा नं यक्व दु । तर सुख धयागु मदु । सन्तोष मदु । न्ह्याक्व सुख दुसां आशाकुति पह दु ।

बौद्धधर्म दुगु देशे परस्पर स्नेह व प्रेम दु ।

वसपोलं धया बिज्यात– होल्याण्डे आख यक्व सःसां बुढाबुढीपिं माँ–बौया प्रति स्नेह व माया धयागु मदु । थन नेपाले बुद्धधर्मया प्रभाव दुगुलि व बुद्धपूजा याना बाखं कना बौद्ध शिक्षा प्रचार जुया च्वंगुलि बुढाबुढीपिं माँ-बौपिन्त काय् म्ह्यायपिसं विचाः याः धागु न्यना साप लेता वो । जिमिथाय् थकालिपिनिगु आदर सम्मान मदु । माँ अबुं याना तगु गुणयात पलिसा पुलेमाः धयागु विचार मदु । थन बाखं कनोबले बराबर माँ–बौया सेवा याय् माः, माँ–बौया गुण अनन्त धका कना च्वंगु न्यना । थ्व साप बांला । बुद्धधर्मे दान, शील, भावनाया शिक्षा मुख्य रूपं दुथ्याना च्वंगु व प्रचार जुयाच्वंगु साप बांला जू । उकिं हे थन परस्पर स्नेह व सहयोगया भावना दयाच्वंगु खः ।

वसपोलया परिचय व भाषा होका बिज्याम्ह भिक्षु सुमंगल खः ।

धर्मकीर्ति बौद्ध अध्ययन गोष्ठीया अध्यक्षा धम्मवतीं परिष्कार सहित उपहार प्रदान याना स्वागत समारोह सम्पन्न जुल ।

वाय् बौद्ध गोष्ठी

धर्मकीर्ति बौद्ध अध्ययन गोष्ठीया गाँ–गामे बौद्ध शिक्षा प्रचार यायगु उद्देश्यकथं २०३४ बैशाख १० गते शुक्रबारखुनु वाय् (चापागाउँ, चम्पापुरे) बहनि ७.३० सं निसें ११ बजेतक भिक्षु अश्वघोषया सभापतित्वे बौद्ध गोष्ठी भव्य रूपं सम्पन्न जुल ।

पञ्चशील प्रार्थनां लिपा सुश्री कमलतारा स्थापित, सुश्री शरमिला बनियापिनि स्वागत गानं कार्यक्रम शुरू जुल ।

अनं लिपा धर्मकीर्ति बौद्ध अध्ययन गोष्ठीया अध्यक्षा धम्मवती अनगारिकां धया बिज्याय आपासिया विश्वास खः ध्यबाजक दुसा मेगु छुं म्वाः । भगवान बुद्धया उपदेश अनुसारं ध्यबा देवं सुख मदु । ध्यबा दुथें ज्ञान माः आध्यात्मिक विकास माः । ज्ञां मदुपिं धन दुसां सुखं च्वने दैमखु ।

वसपोलं धया बिज्यात– बुद्धया उपदेश न्योन्यासः दें पुलां जूसां खं न्हूगु तिनि । उकिं वसपोलया शिक्षा क्वीगु जीवन भिंकेया लागी ज्याय्खेले दुगु जुया धर्मकीर्ति बौद्ध अध्ययन गोष्ठीं गाँ–गामे वनेगु कार्यक्रम देकाच्वंगु खः । त्वादेबाया क्वे मतं मखः धा थें बुद्ध क्वीथाय् नेपाले जन्म जूम्ह जूसां क्वी नेपालीतसें बुद्ध गन जन्म जूम्ह, बुद्ध सु ? धयागु मस्यू । श्रीलंका, बर्मा, थाइल्याण्ड आदि देशे नेपायापिं वंसा, नेपायापिं धाय् मात्रं इमि नुगः नाइया वं । श्रद्धां माने याइ । थः क्विप्यदँतक बर्माय् च्वनाबले नेपालं दाँछि दाँ हे छिके याय् म्वाक मागुलक बर्मायापिसं पुरे याना बिल, उलिजक मखु धर्मकीर्ति बिहार देकेत नापं छुं आर्थिक (ध्यबा) बर्मा गुहालो ब्यूगु बुद्धया नातां धयागु चर्चा याना बिज्यात ।

अपोसिनं धाइ भाग्य धयागु माः तर भाग्यजक दयां मगाः मेहनत नं माः । अल्सी जुया जीवन फुके मज्यू । परिश्रमी जुया जीवन हना यंकेमाः । जीवने धन नं माः । धन देकेत मेहनत नं याय्माः । धनं शरीरयात सुख बी, ज्ञानं मनयात शान्त याना बी । ज्ञां मदुपिं ध्यबा दुसां दुःखी जीवन हने मागु दृष्टान्त घटना हया श्रोतागणतेगु

ध्यान आकर्षित याना बिज्यात ।

अनं ल्यू श्री उद्योग तुलाधर अन्धविश्वासया बारे धया बिल– छीगु पुचले पुलांगु अन्धविश्वासं याना साप मछिना वल – गथे कि पिने वना वेबले मंगलबारखुनु छेँ दुहाँ वने मज्यू, शनीबारखुनु पिहाँ वने मज्यू, स्वम्ह नापं पिहाँ वने मज्यू, सर्पं लँ त्वाह्लाइबले बिच्छुक ज्वीगु माय-बिलिचा हालीबले पिहाँ वने मज्यू, त्वं घ: छनीबले बिच्छुक ज्वीगु, स्वाहानि हाचां गायके मज्यू इत्यादि खँ अन्धविश्वास ख: । तर आतक नं विहारे विहारे वना बुद्धपूजा याना बाखँ न्यना च्वंसा नं आपासिके थज्योगु अन्धविश्वास ल्यना च्वंगु खँ चर्चा याना दिल ।

स्थानीय श्री जगमोहनं मन्तव्य बिया धयादिल– दक्व धर्म थ:थगु लँपु ज्वना बनाच्वंगु दु । तर थ:त अनुभव जूथें ला बुद्धया धर्मे विशेषता यक्वं उपो दुथें ता । बुद्ध थ:गु धर्म हे जक त:धं, मेपिनिगु धर्म मज्यू धधका या तगु मखना । तर भिंगु मभिंगु ल्यया जीवन हने मागु जक खं बुद्धधर्मे दुथ्याना च्वंगु दु ।

वेकनं धया दिल– वैद्यं बीगु वास: खाइसे च्वंगु नं दु, पाउँसे च्वंगु नं दु, चाकुसे च्वंगु नं दु । तर ल्वे लाय्के मा:म्हेस्यां वास: ने हे मा: । मतलब बाँलागु ज्ञान गुणया खँ न्यने हे मा: ।

अनं लिपा सुश्री माधवी व रोशनीपिनिगु बौद्ध गीतं वातावरण न्ह्याइपुसे च्वंका बिल ।

श्री बरदेश मानन्धरं– थज्योगु गोष्ठीया कार्यक्रम देका यंक्य मागु हे ज्ञान व विवेकबुद्धि माला ख: । विवेकबुद्धि धयागु गथे कि मि थीबले पुइ धका सीका काय्गु । मचायाके बुद्धि मदु उकिं मचां मिं पुइ धका मस्यू । उकिं मचां मि ज्वंसां ववातुक ज्वनी । त:धिकपिसं मि ज्वंसां ववातुक पुक ज्वनी मखु । चिन्ता देका मि ज्वनी । परस्पर सहयोग व परउपकार याय्गुया फाइदा छु धयागु खँ थ्वीकेत स्कूल जक वनां मगा: गुण धर्म व ज्ञानया खँ थ्वीका काय्त थज्योगु बौद्ध गोष्ठीया कार्यक्रमे भाग काय्मा: ।

अन ल्यू सुमनकमल तुलाधरं पूजाया बारे न्ववाना धया दिल– आमिस पूजा व प्रतिपत्ति पूजा धका निथी दु । छीसं श्रद्धापूर्वकं स्वाँ धुं धुपाँय तया मूर्तिया न्ह्योने पूजा याय्गुयात आमिस पूजा धाइ अथवा छीसं सुयातं नका त्वंका च्वना व नं आमिस पूजा ख: ।

थौं थन अध्ययन गोष्ठीया कार्यक्रम ज्वना सच्छिति मनूत येंलंनिसें वया च्वंपिन्त च्वनेगु थाय बिया सम्मान यात, थाय् सफा सुघर याना बिल, सहयोग बिया बिल थुगु पत्ति प्रतिपत्ति पूजा जुल । मन भिंका करपिन्त उपकार ज्वीगु ज्या याय्गुयात प्रतिपत्ति पूजा धाइ ।

आपासियां मती ख: छोया नामे स्वाँ धुं धुपाय् तया पूजा याय्वं धर्म लाइ धयागु । बुद्धधर्म अनुसार अथे भक्ति भाव क्यनेवं धर्मात्मा ज्वीमखु । थ्व खँ थ्वीका बीत धाःथें ज्वी धुंकुगु घटना छगू न्ह्यथना दिल– छम्ह साहुनीया छथाय् सवालाखं मयाक मत च्याकेगु पयाना तल । उकिं इता निलेगु लिमला: । मेगु ज्याय् वास्ता मतल । भौपिं स्वम्ह प्यम्हसित इता निलेगु हुकुम जुल । चिकिधिकम्ह भौमचा छम्हेस्या छधों स्याना धस्वाय् मफया च्वन । माजुमेस्या धासा इता न्यूमवो धका लसिनी जुया च्वन । भमचाया सँ ज्वना इता न्यु धका बस्वाय् हल । थुजागु पह दुम्हेसित धर्मात्मा धाइमखु । मेम्ह छम्हस्या नं मत छ्वेकेत च्यो न्याना हल । अबले छेँ काय् मचां जा नयागु मसा धका च्यो भतिचा ति धाबले भक्ति याइमेस्यां धाल– जि छोया थाय् मत च्याकेत ह्या तयागु च्यो बीमखु धका हक्का बिल । उकिं पूजा जक याय्वं धर्म दैमखु । व्यवहार बाँलाका परउपकार याय्फुसा जक, पह बाँलासा जक

धर्मात्मा धाइ ।

अन्ते सभापति आसनं ब्वना भिक्षु अश्वघोषं धया बिज्यात– थौं थन गोष्ठी जुया च्वंगु बौद्ध धर्म सम्बन्धी खः । धर्म धायबले आपासिनं थ्वीका च्वंथें थन खँ पिहां मवो । जीवननाप सम्बन्ध दुगु व जीवन थकायत कलंकित जुया च्वंगु बानित मदेका छ्वेगु हे धर्म खः । मखुगु बानि छु धासा लुच्चा ज्वी मज्यू । गज्योमेसित लुच्चा धाइगु ज्या खुंमेसित अर्थात् थःम्हं छुं ज्या मयासां मेपिसं यानातगु ज्या थःम्हं याना धाइमेसित लुच्चा धाइ । थः छम्ह जक भिं ज्वीगु, करपिन्त ववफायगु, करपिनि जिया वोगु छना नुगः ववाट। ववाटां मुइगु पाप खः धर्म मखु ।

बुद्ध जीवनी व जापाने बुद्ध जयन्ती गुकथं माने याइगु बारे तथा बर्माया झलक अले लंकाय् भिक्षुपिसं गुकथं रोगीया सेवा याना च्वन धयागु बारे स्लाइडस (अचल-चित्र) क्यना बौद्ध गोष्ठी क्वचाल । स्थानीय मनूत दोलंदं मूं वंगुलि सीं दु बौद्ध गोष्ठी कार्यक्रम न्ह्याइपुसे च्वं धयागु । चापागाउँ (वादे) या प्रधानपञ्च श्री सानुकाजो कर्माचार्य, वादे थानाया थानेदार साहेबं मागु ग्वाहाली बिया दीगुलि व हानं स्थानीय श्री जगमोहन परिवारं च्वनेगु थाय् व मेमेकथं नं मागु प्रबन्ध याना दीगुलि वेकपिन्त कुम्हा उपासकयात व मेमेगु मागु ग्वाहाली याना दीपिं स्थानीय श्रद्धावानपिन्त दुनुगलंनिसें धर्मकीर्ति बौद्ध अध्यय गोष्ठी पाखें धन्यवाद दु ।

वादे बहिली बुद्धपूजा

२०३४ वैशाख ११ गते सुथे चापागां बहीली छ्कः धायक बुद्धपूजा पुण्य कार्य सम्पन्न जुल । छम्हु न्ह्यवंनिसें स्थानीय श्रद्धावानपिसं बहीया दुने व पिने सफा सुग्घर यायगुली मन तया प्रतिपत्ति पूजाय् संलग्न जुल । पञ्चशीलं लिपा बुद्धपूजा जुल ।

भिक्षु अश्वघोषं बुद्धया परिचय बिया धया बिज्यात बुद्ध छम्ह साप मन बःलाम्ह, उत्साह दुम्ह, नुग यचुसे च्वंम्ह खः । बुद्धया उपदेश कथं मेहनत याना यंकूसा न्ह्यागुं इच्छा पुरे जू ।

वसपोलं धया बिज्यात– पर उपकारया ज्या नं धर्म खः । उपकार ज्वीगु ज्या याय्फुसा याकनं सीमागु कर्म दुसा नं सी मखु । छम्ह ज्योतिषं न्हेनु त्वालं सी धाम्ह मनू छम्हेस्यां ऋषियात फलफुल छाना दान यात, स्यंगु तापु छपु पं थ्यना हया देका बिल, लः मदुगु पुखुली च्वंपिं ङात मेगु पुखुली तया थ्यूगु धर्मं न्हेनु दुनुनु मसित । ज्योतिष शास्त्र मिले मजुल । उकिं ज्योतिष शास्त्रया सरे च्वने मज्यू ।

अनं लिपा अनगारिका धम्मवती बाखँ कना धया बिज्यात– ज्योतिष शास्त्रयात छीगु मेहनतं झूठ याय्फु । गथे कि न्हेनु दुखुनु सी धका ज्योतिषं धाम्ह विद्यार्थीया धर्मं ज्योतिष शास्त्र झूठ जुल । खिउँसे च्वंगु कोथाय् मत च्याकेबले खिउँगु तना वंथें मेहनतीपिसं मदुगु भाग्य देके फु ।

मनूत थाहाँ वेत भाग्य, बुद्धि व मेहनत माः । ह्लापां मेहनत माः । मेहनतयात ल्वेक बुद्धि नं माः । बुद्धि मदेक मेहनत यात धासा फिसले लः बोथें सफल ज्वी मखु । बुद्धि जागु मेहनत दत धासा धन नं वइ अले भाग्य नं । पुण्यानु-मोदनां लिपा बुद्धपूजा क्वचाल ।

★

Some sayings of Buddha

Yellow leaves hang on your tree of life. The messengers of death are waiting. You are going to travel for way. Have you any provision for the journey?

Make an island for yourself. Hasten and strive. Be wise, with the dust of impurities blown off, and free from sinful passions, you will come into the glorious land of the great.

You are at the end of your life. You are going to meet Death. There is no resting-place on your way, and you have no provision for the journey.

Make therefore an island for yourself. Hasten and strive. Be wise, with the dust of impurities blown off, and free from sinful passions, you will be free from birth that must die, you will be free from old age that ends in death.

Let a wise man remove impurities from himself even as a goldsmith removes impurities from the gold. One after one, little by little, again and again.

Even as rust on iron destroys in the end the iron, a man's own impure transgressions lead that man to be evil path.

Non-recitation is the rust of scriptures; non-exertion is the rust of homes; sloth is the taint of beauty; negligence is the taint of a watcher.

Misconduct is sin in women; stinginess is the taint of giver, evil actions are indeed sins both in this world and in the next.

Buddha and Politics

Sri Dhammananda, Srilanka

Although the Buddha was a warrior cast and was naturally brought into association with kings, princes and ministers, he never tried to introduce his teaching through the influence of political power. He did not allow his teaching to be misused to gain political power. But to-day, many politicians are trying to drag the Buddha's name into politics and are trying to introduce him either as a communist, capitalist, imperialist, etc. Those who try to make use of the good name of the Buddha for their own personal advantage, must remember that the Buddha was the supremely Enlightened One who had gone beyond all worldly affairs. Buddha also never conceived the idea that any other form of religion should not be allowed to exist in the world except his own. Neither was he ever angry witn those who did not pay attaintion to his teaching.

Some people want to know if there is any relationship between Buddhism and Communism. It is true that the Buddha encouraged people who had plenty to give charity to poor people. Such charity, according to the Bnddha must be voluntary; one should not be force to practise charity. (But the rich people become more money minded. They do not help the poor people.) Present day Communist use violent and aggressive tactics in seizing from the 'haves' to give to the 'have-nots'. In this sense, Buddhism and Communism are not compatible.

Whatever kind of government exist in whatever country, the Buddha recognized the need for the rulars to be just and good. He knew that a whole country could become corrupt, degenerate and unhappy; when the heads of government became corrupt and unjust. The Buddha once said, "When the ruler of a country is just and good, the ministers become just and good; when the ministers are just and good, the higher officials become just and good; when the higher officials are just and good, the rank and file become just and good; when the rank and file become just and good, the people become just and good."

Is Buddhism the same old Teaching ?

Some people claim that the Buddha did not preach a new doctrine but merely reformed the old teaching which was existing at that time in India. However, the Buddha was no mere reformer of Hinduism as some protagonists of this ancient creed make him out to be. The Buddha's way of life was substantially different from the way of life into which he was born.

In the history of ancient India, the Buddha lived, taught and died as a non-Vedic, non-Brahmanic and non-theistic teacher of gods and men. Nowhere did the Buddha acknowledge his indeptedness to the Upanishads. The Buddha considered himself as initiating a new method, as opening a new path.

The Buddha was regularly condemned, criticized and insulted by most notea teachers and texts of the Vedic-Brahmanic tradition. It was with the intention of destroying or obserbing the Buddha and his teaching, that the Brahmans of the pre-Christian era went so far as to accept the Buddha as an *Avatara* (incarnatian) of God. Yet the Buddha had been despised as a Vasalaka, a mundaka, asamanaka a nastika and Sudra. (These words were used in India during the Buddha's time to insult a religious man).

There is no doubt that Buddha reformed certain customs, religious duties, rites and ethics and way of living. The greatness of his character was like pinpoint that pricked the balloon of false beliefs and practice so that the could burst and reveal their emptiness.

But as far as the fundamental, philosophical and psycological teachings are concerned, it is groundless to say that the Buddha had copied ideas from any existing religion at that time. For instance, the idea of the four noble truths, the eightfold pathe and Nibban were not known before his coming. Although the belief in Kamma and rebirth was very common, the Buddha gave quite a logical and reasonable explanation to these beliefs.

Activities of the Dharma Kirti Vihar

The Dharma Kirti Vihar was founded in 1965 by Anagarika Dhammawati in order to carry on the study of the practical aspect of Buddhism. All the activities carried out at the Vihar are based upon the essential teachings of Buddhism.

The Dharma Kirti Vihar runs a morning class impart religious education to children. Various aspects of Buddhism like the Dhammapad, the Buddha Jiwani (life of Buddha), and the Griha Vinaya (Ethics in Buddhism) are taught. The students are examined annually and awarded prizes out of the fund donated by Mr. Lok Darshan Bajracharya.

The Dharma Kirti Vihar holds a weekly programme of preachings and discussion about Buddhism. It has made it imperative for its members to wear uniforms made of the native stuff. This regulation of uniform has helped to make life simpler and drown inhibitions and class consciousness among the members.

The Dharma Kirti Vihar has often been organizing a pilgrimage party to Sri[illegible] Burma, Thailand and India to give its members on-the-spot information about Buddhism in the foreign countries. Besides taking a pilgrimage to the foreign countries, it also takes its members on religious tour around the kingdom of Nepal, This year the members of the Dharma Kirti Vihar toured the eastern and western regions of Nepal. In the various places the seminar and the slide show about the life of Buddha were held. All the activities carried out by the Dharma Kirti Vihar are in tune with the teachings of Buddha for the welfare of the common people.

In order to inculate in young boys and girls the true ideas of Buddhism the Dharma Kirti Vihar founded the Dharma Kirti Bauddha Adhyayan Gosthi, the Buddhist Study Circle in 1972 under the chairmanship of Anagarika Dhammawati. The main objectives of the Dharma Kirti Bauddha Adhyayan Gosthi are as follows:

1. To study the pragmatic aspects of Buddhism.
2. To spread Buddhism in the rural areas of Nepal.
3. To publish an annual magazine.

4. To welcome the foreign Buddhist Scholars.

The Dharma Kirti Bauddha Adhyayan Gosthi meets every Saturday evening. Bhikshu Ashwa Ghosh and Anagarika Dhammawati discuss the pragmatic aspects of Buddhism and give a moral instruction. A class of Home Nursing is olso held. One of the important activities of the Dharma Kirti Adhyayan Gosthi is that Mahagunawati teaches its members embroidery and the art of making paper flowers. The embroidery and paper flowers made by its young members are displayed on the anniversary of the Dharma Kirti Bauddha Adhyayan Gosthi.

The additional activities of the Dharma Kirti Vihar are worth mentioning. It publishes books on Buddhism every month and distributes them freely. It has been succesfully running a class of Buddhism for adults since 1975. It has been very often going out to the rural areas and holding a seminar and a slide show about Buddhism and places of interest in other Buddhist countries.

No depressed no joy

Kakundha spoke thus to the Buddha—

How now, O monk ! you are not depressed
And yet you seem to have no joy ?
How now ! are you, seated so lovely there
Not overwhelmed by discontent ?

Buddha:—

Yea, I, O fairy ! am no wise depressed,
And yet no joy arises in me;
Nor yet though I am seated lonely here
Am I overwhelmed by discontent.

Joy is verily for him who is sad
Sadness is verily for the joyous one
But as for the monk know this, O freind !
He is neither joyful nor is he sad.

सिद्धार्थ गौतमको जन्म, बुद्धत्व प्राप्ति तथा

वहाँको २५२१ सौं महापरिनिर्वाण दिवस

वैशाख पूर्णिमाको

हार्दिक शुभ–कामना

बालाजु अटोवर्क्स प्रा. लि.

रजिष्टर्ड अफिस:
२८ जुद्धसडक
काठमाडौं
फोन. ११४५३

वर्कसप:
बालाजु औद्योगिक क्षेत्र
बालाजु, काठमाडौं
फोन. १३५८४

काठमाडौंस्थित शाक्य प्रेस, ॐबहाल टोल, जोरगणेशमा मुद्रित । फोन

Good wishes to all the Nepalese

and

also to all the Tourist

On the Happy Occasion of

2521 Mahaparinirvana Anniversery

of

LORD BUDDHA

BHIM RATNA HARSHA RATNA

HOTEL CRYSTAL

NEW HOTEL CRYSTAL

HOTEL SIDDHARTHA